[illegible]Lwowska“ [illegible]datkiem urzędowym [illegible]hodzi codziennie o 3ciej godzinie po południu, z wyjątkiem świąt uroczystych i niedzieli. Co sobota wychodzi „Dodatek Tygodniowy“.
Prenumerata wynosi z przesyłką pocztową na rok cały 16 złr., na kwartał 4 złr., na miesiąc 1 złr. 35 c Miejscowa na rok 12 zł. na kwartał 3 złr., na miesiąc 1 złr.

GAZETA LWOWSKA.

Za inseraty i artykuły nadesłane od jednego wiersza: pierwszy raz 6 c., drugi i trzeci po 5 c. Należytość stęplowa od każdej inseraty 30 cent.
Przesyłki (franco) odbiera Administracya Gazety Lwowskiej. Numer pojedyńczy w Expedycyi Gazety (Ulica Wałowa Nr. 37) 50 c.
Reklamacye wolne od opłaty pocztowej.

Prenumerata na „Dodatek tygodniowy“ osobno wynosi rocznie: w miejscu 4 złr., z przesyłką pocztową 5 złr. w. a.

Nr. 18. **Sobota 23. Stycznia 1869.** **Rok wydania 59.**

Część urzędowa.

Obwieszczenie.

Z powodu panującego księgosuszu w Bełzie na Bessarabii i w okręgu tego miasta widzi się c. k. namiestnictwo spowodowanem czas kontumacyjny dla bydła rogatego w tutejszo-krajowych kwarantanach na 20 dni przedłużyć.

Gdy w kwarantanach w Husiatynie i w Nowosielicach na Bukowinie wybuchł księgosusz, przeto zamknięto te kwarantany dla bydła rogatego aż do dalszego rozporządzenia.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów dnia 14. stycznia 1869.

Jego ces. i król. Apost. Mość najwyższem postanowieniem z d. 17. b. m. raczył najmiłościwiej zezwolić na przeniesienie radcy namiestnictwa i starosty powiatowego Ludwika Kube na jego własną prośbę w stały stan spoczynku i przy tej sposobności wyrazić temuż jakoteż staroście powiatowemu Adamowi Brzezińskiemu przechodzącemu podobnież w stan stałego spoczynku najwyższe zadowolenie z powodu ich wieloletnich, wiernych i gorliwych usług.

Część nieurzędowa.

„Fremdenblatt“ pisze co następuje: Przed niedawnem donoszono, że na radzie ministeryalnej nad rezolucyą sejmu galicyjskiego tylko mniejszość oświadczyła się za tem, że rezolucya ta może być poddaną pod dyskusyę bez sprzeciwiania się ustawom zasadniczym państwa. Teraz zaś oznaczają następujące punkta jako mogące być przedmiotem dyskusyi. Sejm galicyjski żąda kompetencyi do urządzania i składania izb handlowych i organów handlowych. Co do izb handlowych, to należy uwzględnić, że one tworzą grupy wyborcze do rady państwa i dla tego już nie można zezwolić na to, żeby były traktowane wyłącznie jako sprawy krajowe. Ten punkt uznano jednak za zdolny do dyskusyi. Sejm galicyjski windykuje dalej dla siebie prawo ustalenia zasad nauki w szkołach ludowych, gimnazyach i uniwersytetach. W obu ostatnich względach uznano te żądania z powodów przytoczonych po kilkakrotnie w toku obrad rady państwa za niepodobne do uwzględnienia. Przeciwnie zaś co do szkół ludowych były głosy za tem, że w drodze specyalnego ustawodawstwa można sejmowi galicyjskiemu porobić w tym względzie pewne koncesye. Dalszem żądaniem jest, żeby z finansów państwa wydzielono pewną kwotę na cele krajowe, co także uznano za niewykonalne, ale przypuszczono możliwość ugody w drodze konstytucyjnej względem przyznania pewnej pauszali na pewne cele krajowe, względem odebrania funduszu szkół normalnych i pewnej sumy na uprawę rolniczą w kraju. Ustanowienie własnego najwyższego trybunału sądowego dla Galicyi odrzucono jako żądanie, któremu niepodobna zadosyć uczynić. Przeciwnie zaś stara się już teraz minister sprawiedliwości o to, żeby referaty w sporach prawnych z Galicyi w najwyższym trybunale tylko przez radzców znających język polski były załatwiane. Na koniec odrzucono stanowczo żądanie przydzielania sejmowi ustawodawstwa karnego. ale zgodzono się na to, żeby na pewne przestępstwa i zbrodnie w Galicyi surowsze nałożyć kary w drodze noweli do ustawy karnej. Należy jednak wyraźnie nadmienić, że wszystkie te ustępstwa nie poczyniono w formie uchwały, lecz jedynie przyjęto je jako granicę, jak daleko rząd w koncesyach swoich posunąć się może, przez co wskazano, że rezolucya sejmu galicyjskiego w zasadzie jest niewykonalną.

Czytamy w „Fremdbl.“ W ostatnich dniach dyskutowano kilkakrotnie nad kwestyą czy i w jaki sposób ma być prezydyum ministerstwa obsadzone. Z półurzędowych objaśnień, które wyłuszczają trudności nastręczające się w tej sprawie, można wnosić, że w najbliższym czasie niepodobna się spodziewać mianowania prezydenta ministrów. Zasługuje na uwagę, że hr. Taaffe położył nie małe zasługi przez swoje pojednawcze działania w kwestyach spornych, które zachodziły pomiędzy ministrami w początku parlamentarnych rządów. Ministrowie zgodzili się więc na radzie ministeryalnej, która się odbyła w nieobecności hr. Taaffe pod prezydencyą ministra handlu Plenera, żeby na najbliższej radzie ministeryalnej, której sam Najjaśniejszy Pan prezydować będzie, przedłożyć prośbę o poruczanie nadal kierownictwa cislitawskiego ministerstwa hr. Taaffe i wyrazić temuż przy tej sposobności zupełne zaufanie gabinetu. Tę uchwałę jednogłośną przedłożono na ostatniej radzie cesarzowi. W imieniu gabinetu przemawiał minister Plener. Najjaśniejszy Pan przyrzekł oczywiście bez trudności zadosyć uczynić temu żądaniu całego ministerstwa.

Dzienniki urzędowe rosyjskie ogłaszają budżet na rok 1869. Wydatki preliminowane są w sumie 482 milionów rubli, z tego przypada 76 milionów na dług państwa, 136³/₄ mil. na potrzeby ministerstwa wojny, 31¹/₈ mil. na budowę kolei żelaznych. Nadwyżki dochodów z obu ostatnich lat wynoszą 15¹/₈ mil. rubli.

Otwarcie izb francuskich odbyło się w zwyczajny sposób, jak donosi „F. C.“ Po prawej ręce Cesarza stał następca tronu, po lewej ks. Napoleon, na którym nie widać było śladu przebytej choroby. Ciało dyplomatyczne zebrane było w pełnej liczbie. Pomiędzy audytoryum spostrzeżono po raz pierwszy oficerów ruchomej gwardyi narodowej z departamentu Sekwany. Mowę Cesarza przerwały w czterech znanych miejscach oklaski pełne entuzyazmu. Mowa ta zrobiła wrażenie manifestu wyborczego, napisanego zręcznie i w tonie umiarkowanie liberalnym. Przyczyniło się zapewnie wiele do tego wspomnienie o pomyślności kraju i nadzieja możliwego zmniejszenia ciężarów. O sprawach zewnętrznych wyrażał się Cesarz widocznie w tonie bardzo pokojowym, ale pesymiści zapytują przecież, dla czego nic nie nadmienił Cesarz osobno o przyjaźnych stosunkach z Prusami. Zresztą uchodzi mowa ta powszechnie za wcielenie tych prerogatyw, które konstytucya z r. 1852 przypisała jedynie odpowiedzialnej osobie monarchy. „Journ. de Paris“ uważa słusznie, że Cesarz rzadko kiedy taki położył nacisk na swoją odpowiedzialność, to jest wszechmoc, którą podług konstytucyjnej teoryi naród go obdarzył, jak właśnie w tej ostatniej mowie tronowej. Wszystkie przeprowadzone szczęśliwie od lat kilku reformy wyszły odeń, ponieważ on sobie tego życzył, a co do tych, które dopiero zaprowadzone być mają, oświadcza, że będą się opierać na podstawach konstytucyi, którą naród zawotował. Z pomiędzy tych podstaw są najważniejsze: jedyny odpowiedzialny naczelnik państwa i ministrowie, którzy są zawiśli tylko od władzy egzekucyjnej. Cesarz robiąc przelotny przegląd ubiegłych lat 17, nie upatruje w nich nic, coby mu mogło robić uciążliwą tę odpowiedzialność. Były to lata szczęścia, wielkości i pokoju, jakich podobnych żaden z dawniejszych rządów wykazać nie może. Zaszła wprawdzie smutna katastrofa mexykańska i rok 1866, ale były to tylko zawody szczęścia, których żaden rząd i żaden monarcha ustrzedz się nie może. Ci którzy pragną odpowiedzialnego ministerstwa doczekają go się może ze zbiegu wypadków, ale monarcha taki jak Napoleon pewnie na to nie zezwoli.

Na posiedzeniu francuskiego ciała prawodawczego w d. 20. b. m. Bethmont wniósł interpelacyę względem wypadków na wyspie Reunion.

Wydano pozwolenie na otwarcie w Paryżu subskrypcyi na akcye kolei węgierkiej wschodniej. Subskrypcya będzie otwarta prawdopodobnie d. 29. lub 30. stycznia.

Margr. Lavalette przyjmował d. 20. b. m. posła chińskiego Burlinghame.

Konferencya paryzka zebrała się znowu dnia 20. b. m. o godzinie 3ciej po południu. Prawdopodobnem jest że Walewski odpłynie z Marsylii w niedzielę, udając się do Aten w misyi ze strony konferencyi.

W rozdziale księgi błękitnej poświęconym sprawom zagranicznym nadmieniono że cesarz w zeszłym roku wyraził swoją nadzieję co do utrzymania pokoju. Nadzieja ta nie zawiodła. Spokój powszechny nie został nigdzie zakłócony, co większa, agitacye które się w niektórych okolicach pojawiły, wystawiwszy na próbę mądrość gabinetów podały im sposobność okazania że pragną uniknąć zawikłań.

Zaburzenia nie przeniosły się nigdzie po za granicę zakreśloną przez przyczyny które je wywołały i wypadki te które w innym czasie byłyby szkodliwie oddziaływały, nie zachwiały wcale pomyślnych między mocarstwami stosunków.

W sprawie długu papiezkiego wspomniano w księdze błękitnej, że usiłowania celem zawieszenia skutków odnośnej konwencyi spowodowały tylko gabinet florentyński do otwartego oświadczenia że chce szanować przyjęte na się zobowiązania i parlament włoski przyłączył się stanowczo do tego oświadczenia ministerstwa, co może być uważane jako niezaprzeczony dowód uspokojenia umysłów.

O [illegible]wie wschodniej mówi księga błękitna że miano ciągłe i baczne staranie o utrzywanie stanu rzeczy zagwarantowanego traktatami. Dzięki pojednawczemu usposobieniu ożywiającemu prace konferencyi pełnomocnicy mocarstw zgodzili się co do zasad prawa międzynarodowego, na którem dyskusya się opiera.

Rząd nie omieszka, gdy to będzie możebnem, podać do wiadomości ostateczny rezultat interwencyi mocarstw.

Co się tyczy Rumunii, powiedziano że nowi ministrowie objawili zamiar kierowania się innemi zasadami i przedsiębrać tylko to, co by mogło zapewnić księstwom korzyści ich wyjątkowego stanowiska.

Rząd cesarza, który od 12 lat popiera odrodzenie Rumunii, z ubolewaniem przyjąłby wiadomość o wstąpieniu tego kraju na błędne drogi, prowadzące nawet do utraty egzystencyi.

W rozdziale o sile zbrojnej wykazano, że dnia 1. grudnia 1868 armia czynna w granicach Francyi liczyła 378.862 ludzi, w Algeryi 64.531, we Włoszech 5328, z którychto cyfr jednak potrącić należy 114.000 urlopników. Rzeczywisty stan armii wynosi 334.218, rezerwa 198.546, gwardya narodowa ruchoma 381.725, odołem 1,028.980 ludzi.

Z Bruxeli donoszą, że stan zdrowia królewicza pogorszył się znowu, skutkiem czego król powołał Dr. Jenner z Londynu.

„Correspond. Italienne“ donosi, że d. 25. grudnia podpisana została ugoda pomiędzy Włochami a północno-niemieckim związkiem względem funkcyi, obowiązków, praw i przywilejów wzajemnych ajentów konzularnych. Konwencya ta

składa się z 21 artykułów, a układy o nią trwały prawie cały rok. Zasługuje szczególnie na uwagę art. 10., który przyznaje konzulom prawo sporządzania kilku rodzajów aktów publicznych, które mają uznawać sądy włoskie i niemieckie. Art. 13. traktuje o sprawach spadkowych marynarzy i podróżujących okrętami.

Wychodząca we Florencyi „Gazz. offic.“ podaje spis tych korporacyi i urzędów, które królowi z powodu urodzin wnuka, duca di Puglia, gratulacye przysłały. Król ze swojej strony przesłał syndykowi Genuy podziękowanie za dowody życzliwości, które utrzymał przy tejże sposobności.

Co do sprawy podatku od mlewa pisze dziennik urzędowy, że zaprowadzenie tego podatku robi wszędzie pomyślne postępy, a szczególnie w prowincyach Parma i Emilia. W Parmie jest w ruchu 74 młynów, 25 otworzono na rozkaz rządu. W Reggio di Emilia jest 83 młynów czynnych. Pokój nie został już teraz nigdzie zakłócony. „Opinione“ oblicza, że w ostatnich zaburzeniach poległo około 30 osób, ranionych jest prawie dwa razy tyle. W Camuguano pod Porretta zdarło 300 wieśniaków, którzy podnieśli bunt, królewskie godła. Za pojawieniem się wojska spokój przywrócony.

„Prov. Corr.“ wyraża nadzieję, że spór między Grecyą a Turcyą będzie pomyślnie załatwiony, spodziewa się nawet że Grecya nie będzie stawiać żadnego oporu i dodaje: Okoliczność że wszystkie mocarstwa tak chętnie i szybko zgodziły się w sprawie uśmierzenia wypadków na wschodzie, jest tem pomyślniejszą, ile że właśnie ze wschodu spodziewano się nowych niebezpieczeństw dla powszechnego pokoju.

Półurzędowa prasa ateńska zapewnia, że rząd grecki nie będzie wywoływał wojny, ale potrafi ją w danym razie poprowadzić. Wszystkie siły są wytężone żeby uzupełnić uzbrojenie armii i pomnożyć liczbę wojska. Stawiają kilka batalionów w prowincyach pogranicznych, wysyłają zbywające garnizony z miast na granicę, kopią szańce na najważniejszych pod względem strategicznym punktach, organizują ochotnicze korpusowy, ćwiczą rekrutów i gwardyę narodową do służby wewnętrznej i wzywają Greków, bawiących zagranicą, żeby spieszyli na pomoc ojczyźnie ze środkami materyalnemi. Grecki konzulat w Tryeście otworzył subskrypcyę na 80procentową pożyczkę wydaną przez rząd, a gwarantowaną przez bank narodowy w Atenach, na którą miano już subskrybować 150.000 fr. Z konzulów i ajentów konzularnych funkcyonujących w Turcyi powróciło wielu do Aten; także poddani greccy opuścili Turcyę.

„Turquie“ donosi, że rząd turecki zakupił dwie pancerne fregaty zbudowane w warsztatach Bordeaux i przeznaczone pierwotnie do Chili, za cenę 4,200.000 fr. Angielski parowiec przywiózł płyty kruszcowe dla obicia nowej fregaty, którą budują w Konstantynopolu. Turecka rada stanu obraduje w tej chwili nad projektem połączenia telegrafem podmorskim tureckich wysp Archipelagu.

Z Konstantynopola donoszą do „Indep. belge“ pod dniem 8. stycznia: Rząd otomański zaczyna się niepokoić i zdecydował się przedsięwziąć środki ostateczności w przewidywaniu kłopotów, na jakie narazić go może zbyt wielkie rozdrażnienie opinii publicznej w Turcyi.

Aby zatrzeć przykre wrażenie, jakie sprawiła wiadomość o zgodzeniu się Turcyi na konferencyę, ogłosił we wszystkich dziennikach, redagowanych w języku tureckim pewien rodzaj proklamacyi, w której wzywa muzułmanów, aby zachowali postawę spokojną i pełną godności, albowiem rząd nigdy nie zapomni o swoich obowiązkach, i nie zgodzi się na żaden układ sprzeczny z jego honorem i interesami.

Według manifestu, Sułtan pod tym tylko warunkiem zgodził się na konferencyę, że na niej roztrząsane będą tylko sposoby zadowolenia Turcyi, i że obrady nic mogą dotyczyć ani słuszności jego żądań, ani kwestyi z polityką wewnętrzną Turcyi w związku będących.

Nakoniec rząd oświadcza, że jego reprezentant otrzymał rozkaz natychmiast się cofnąć, gdy pełnomocnicy odstąpią od tego programu, i że prace konferencyi muszą się skończyć przed 31. stycznia, to jest do czasu, w którym się kończy termin udzielony poddanym helleńskim do opuszczenia terytoryum tureckiego.

Ta proklamacya w pewnej mierze uciszyła niezadowolenie muzułmanów, którzy spodziewają się teraz, że konferencya wyda wojnę, i że Turcya mieć będzie sprzymierzeńców w Anglii i Francyi.

Porta zmieniła dekret o wypędzeniu poddanych greckich; podzieleni będą na dwie kategorye: na Hellenów pochodzących z Grecyi i na Greków, którzy chociaż urodzeni poddanymi tureckimi, umieli wyrobić sobie opiekę legacyi helleńskiej i zrzucili charakter poddanych tureckich dla tego tylko, aby nie płacić podatków i mieć przywileje służące cudzoziemcom.

Osoby należące do pierwszej kategoryi mogą i nadal przebywać w Turcyi, pod warunkiem, iż tymczasowo, do przywrócenia stosunków dyplomatycznych z Grecyą, podlegać będą juryzdykcyi otomańskiej.

Co do osób drugiej kategoryi, powinny powrócić do dawnego stanowiska poddanych tureckich, lub też stanowczo opuścić terytoryum otomańskie.

Nakoniec, co się tyczy rozporządzenia, zamykającego porty tureckie dla okrętów kupieckich z banderą helleńską, utrzymuje się ono w całej mocy.

Starcie między Turcyą i Grecyą, dodało zachęty komitetom greckim. To też, pomimo ostrej pory roku, komitety te czynią w różnych punktach przygotowania, aby na wiosnę przerzucić z Rumunii i Grecyi nowe bandy zbrojne do Bułgaryi i Tessalii.

Nowy gabinet rumuński, chociaż nie jest tak otwarcie dla Turcyi nieprzyjazny jak ministeryum p. Bratiano, wszelako zostawia wiele do życzenia, i w sferach politycznych tutejszych sądzą, że pp, Ghika i Kogolniczano różnią się od swoich poprzedników tylko większą roztropnością, i zręcznością. w ukrywaniu swoich zamiarów.

Kwestya usamowolnienia kościoła bulgarskiego, wkrótce będzie stanowczo rozwiązana. Biskupi bulgarscy zebrali się teraz w Konstantynopolu, i utworzą synod, który zajmie się reformami kościelnemi, jakie na korzyść ich narodu zadekretowała Porta.

Biskupi bulgarscy zebrani w Konstantynopolu, wysłali do swych ziomków adres, w którym wyszczególniają reformy o których mowa, i zobowiązują ich do przybrania postawy zgodnej z interesami kraju.

Patryarcha grecki jest bardzo niespokojny; wysłał on do Porty notę, w której skarży się na nieposłuszeństwo duchowieństwa bulgarskiego, i żąda aby wydalono z Konstantynopola biskupów na synod zebranych. Rozumie się, że Porta odrzuci te żądania, i że sprzyjać będzie dążeniom separatystowskim kościoła bulgarskiego.

Gubernator Albanii, Omer Basza, którego dzienniki francuskie pomieszały z Omerem Baszą, serdarekremem, mającym tosamo imię, ale który jeszcze nieopuścił Konstantynopola, mianowany został gubernatorem Bośnii, na miejsce Osmana Baszy, który zastąpi Sabri Baszę, jako gubernator Bułgaryi.

Minister Porty w Persyi, został odwołany, i jak na teraz nie będzie zastąpiony. Lękają się tutaj, aby Persya nie skorzystała z teraźniejszych trudności, i nie wystąpiła z pretensyami do kilku powiatów Arabistanu, wiedzą bowiem, że nieprzyjaciele Turcyi zachęcają szacha perskiego do tego kroku.

Kronika.

(Składki na pogorzelców.) W powiecie krakowskim, dla Stanisławowa, gmina Czyżyny 4 złr., Wy. Jezierski dzierzawca Giebułtowa 50 c., gmina Giebułtów 91 c., ks. Józef Kwiatkowski 59 c.; w powiecie borszczowskim dla Potoka złotego 5 złr. 55 c., dla Toporowa 1 złr. 30 c., na budowę cerkwi w Zaleszczykach 2 złr. 25 c., w powiecie limanowskim dla Toporowa, Tyśmienicy i Pszenicznik, ks. Wincenty Kolor z góry św. Jana 10 złr. 50 c., gminy Krasne i Łasocice 3 złr. 12 c., w powiecie mieleckim dla Stanisławowa gminy: Cyranka 1 złr. 50 c., Pień 2 złr., Padew 6 złr., kolonia Padew 2 złr., adjunkt powiatowy Skorodracki 30 c., w powiecie żydaczowskim dla Krupska, gminy Pistyń i Prokurawa 4 złr.; w powiecie Nisko dla Mostów Wielkich od gmin należących do parafii w Stanach 3 złr. 20 c.

(Rabunek.) Włościanin Dymitr Łuczyszyn z Niżniowa i Michał Mielnik z Antonówki w pow. łumackim jadac dn. 14. b. m. za kupnem soli do Delatyna, spotkali na drodze nieznajomego żyda z Tyśmienicy, który umówiwszy się z nimi, aby go do Delatyna wzięli ze sobą, spoił ich na drodze wódką jak się zdaje zatrutą, a gdy wpadli w odurzenie, zrabował im ich pieniądze w sumie 113 złr. i umknął.

(Transport części składowych dział) zatrzymany w dworcu kolei w Czerniowcach dla przeprowadzenia z nim manipulacyi celnej, został temi dniami, jak donosi „Czern. Ztg.“ w skutek wyższego polecenia wolno puszczony do Mołdawii.

— Czytamy w „Gazecie wiedeńskiej“: „Niektóre dzienniki doniosły, że w ratuszu neustadzkim w Pradze gdzie jest uwięzionych wielu przestępców politycznych, wybuchł tyfus, i z tego powodu sąd krajowy powziął postanowienie wypuścić więźniów zostających w śledztwie, na wolność a skazanych nie powoływać do odsiedzenia kary. Na podstawie niezawodnych wiadomości jesteśmy w możności sprostować to doniesienie w ten sposób, że w więzieniu sądu krajowego pragskiego zachorowało wprawdzie trzech przestępców na tyfus, jednak gdy tych natychmiast odesłano do szpitalu powszechnego nikt z więźniów już potem nie zachorował zatem inni nie sa narażeni na niebezpieczeństwo popadnięcia w tę chorobę. Dowiadujemy się zarazem, że poczyniono wszelkie środki dla uchronienia więźniów od chorób a gdyby wybuchła epidemia, będzie zaraz z początku skutecznie uśmierzoną i ile możności ograniczoną.“

(Dwa śluby w Paryżu.) W kołach rządowych, jak donosi „Le Français“, wiele mówią o bliskiem zamęściu panny Rouher z panem Edwardem André. deputowanym departamentu du Gard. Pan André liczy się do młodszych członków izby a jest zarazem jednym z najmajętniejszych właścicieli we Francyi. Majątek jego szacują na jeden milion rocznej renty. Pan André mógłby był przy takiej fortunie żenić się z jaką księżniczką; żeni sie zaś z córką pierwszego ministra, co prawie na jedno wychodzi. Powiadają, że panna Rouher przynosi swemu narzeczonemu w posagu 500.000 franków rocznego dochodu prócz wyprawy, która będzie wspaniałą. — D. 18. b. m. odbył się w kaplicy tuileryjskiej w obecności cesarstwa ślub wielkiego łowczego cesarskiego, Edgarda Neya, księcia Moskwy, z hrabianką de Labedoyere. Po ślubie był obiad w Tuileryach a wieczorem u księcia małżonka kolacya na 20 osób. Książę jest senatorem, jenerałem dywizyi, adjutantem cesarskim, wielkim oficerem orderu legii honorowej, a mimo lat 57 jeszcze bardzo czerstwy i przystojny.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Ceny targowe w miesiącu grudniu:

	Miejsce targu:									
	Gorlice		Jasło		Dynów		Brzostek		Strzyżów	
	zr.	c.	zr.	c.	zr.	c.	zr.	c.	zr.	c.
	walута austryacka									
Mec pszenicy	4	33	3	77	4	20	3	50	4	.
„ żyta	3	33	2	80	3	60	3	.	3	.
„ jęczmienia	2	47	2	40	2	60	2	50	2	50
„ owsa	1	70	1	60	1	60	1	80	1	60
„ hreczki	.	.	.	.	.	.	2	50	.	.
„ kukurudzy	.	.	.	.	.	.	3	.	.	.
„ ziemniaków	.	.	.	.	.	70	.	45	.	80
Grochu	4	55	.	.	.	.	3	.	3	.
Cetnar siana	.	.	.	.	.	90	1	.	1	.
Sąg drzewa twardego	5	.	.	.	4	60	5	.	.	.
„ „ miękkiego	3	20	.	.	3	40	3	50	.	.
Funt mięsa wołowego	.	12	.	.	.	16	.	11	.	11
Miara wina	1	20	.	.	2	.	1	20	1	40
„ piwa	.	20		.	.	24	.	20	.	18
Wyrobnik z wiktem	.	.	.	.	.	20	.	15	.	.
„ bez wiktu	.	.	.	.	.	35	.	30	.	.

(Pierwsza spółka do wydobywania nafty w Borysławiu) w pierwszem półroczu swego istnienia od 1. czerwca do 30. listopada 1868 miała czystego zysku 16·04 złr. w. a. na każdej akcyi. Z tego wypłacono akcyonaryuszom po 6% a co do sposobu użycia pozostałej sumy orzeknie zgromadzenie jeneralne zebrać się mające z początkiem kwietnia. Dyrektorem przedsiębiorstwa obrany został niedawno p. S. Samuely.

Ostatnia poczta.

Berlin, 21. stycznia. „Nordd. Allg. Ztg.“ zaprzecza doniesieniu dzienników, że pobyt arcybiskupa poznańskiego Leduchowskiego w Berlinie zostaje w zwiazku z układami względem ustanowienia nuncyatury papiezkiej tamże.

Paryż, 21. stycznia. „Journal officiel“ donosi, że konferencya uchwaliła aby deklaracya która właśnie podpisaną została, zakomunikowana była rządowi króla Jerzego za pośrednictwem prezesa konferencyi. Konferencya ma oczekiwać na odpowiedź rządu greckiego, poczem dopiero zamknie ostatecznie swoje obrady.

Ateny, 16. stycznia. W dzień Nowego roku greckiego przybyła tu pierwsza lokomotywa z Pyreus. Do Grecyi przybyło już przeszło 10,000 Greków z Turcyi.

Konstantynopol, 16. stycznia. Stosunki między Turcyą a Persyą miały się pogorszyć. Parowiec „Marco Polo“ będący własnością budowniczego okrętów Tanello, został gwałtownie uderzony przez parowiec angielski „Propontis“ i jest uważany jako stracony.

Smyrna, 16. stycznia. Na wybrzeżach syryjskich miał się rozbić jakiś statek grecki. Tutejszy konzul rosyjski nie pozwala poddanym rosyjskim, którzy kupili okręt grecki wywiesić pawilon rosyjski.

(Telegram „Czasu“.)

Wiedeń, 22. stycznia. Na posiedzeniu dzisiejszem Izby niższej Rady państwa deputowany Leonardi interpelował ministra sprawiedliwości: czy nowa ordynacyę notaryalną przedłoży Izbie w ciągu teraźniejszej sesyi?

Giskra odpowiada na interpelacyą Hanisza względem trybunału administracyjnego, że trudnem jest zestawienie zakresu kompetencyi i niemożebnem oznaczenie terminu przedłożenia. Giskra odpowiada na interpelacyą Grocholskiego, odczytując następujące oświadczenie rządu: Rząd z żalem nie widzi się w możności przedłożyć uchwały sejmu galicyjskiego Radzie państwa, gdyż według konstytucyi nie może uznawać do tego zobowiązania swego, albowiem według regulaminu tylko samoistne wnioski członków Rady państwa, lub przedłożenia rządowe mogą być wnoszone. Uchwała Sejmu galicyjskiego atoli nie jest stosowną do przedłożenia rządowego.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 22. stycznia.

Hotel George: PP: Hr. Borkowski St., z Uhrynowa. — Gusta J., z Besarabii — Zapałowicz J., inżynier, z Przemyśla.

Hotel europejski: PP.: Gostyński A., z Podszumlaniec.— Papara Henryk, z Żubowmostów. — Sahaydakowski P., z Mieczyszczan.

Hotel angielski: Hr. Łączyński H., z Wybudowa. – Bernatowicz H., z Sanoka. — Czermiński J., z Czeremuszna. — Tyszkowski J., z Brykulinowy.

Hotel Kuhna: Łękawski A., z Złoczowa.

Hotel Krakowski: Kochanowski W., c. k. not., z Komorna.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 22. stycznia.

PP.: Hr. Thun F., do Czech. — Br. Kapry W., do Neguszytyna. — Asslau M., do Chlebic. — Czerkawski F., do Złoczowa. — Gniewosz Wł., do Kut. — Łączyński Izydor i Stan., do Batiatycz. — Obertyński Leop., do Stronibab. — Skrzyński Ig., do Krosna. - Sozański A., do Sambora. — Winnicki K., do Rakszawy. — Zambo A., pens. radca kraj., do Czerniowiec. — Borański L., Stehlowa — Br. Poten O., c. k. podporucz., do Łahodowa.

T E A T R.

Dziś: (przed. niem.) **„Ein Narrenabend im Carnaval 1869"**, kwodlibet w 7 obrazach.

Jutro: (przed. pol.) **„Studnia artyzyjska"**, dramat czarodziejski ze śpiewami w 4 aktach.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. stycznia 1869.

Pora	Barometr w mierze par. sprow. do 0° Reau	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.72	—14.0	89.	W. mier.	9
2. god. po poł.	327.96	—10.8	86.	Pd. „	8
10. god. wiecz.	328.25	—11.4	91.	„ „	9

Odpowiedzialny redaktor **Adolf Rudyński.**

Kurs giełdy Lwowskiej.

Effekta	Uskuteczn. sprzedaże		Kurs przeciętny		Kurs ostatni płacą		Kurs ostatni żądają	
	Złote austryackie							
Dnia 22. stycznia.								
Akc. gal. kol. ż. K. L.	—	—	—	—	215	—	216	—
Akc. kol. lw.-czer.	—	—	—	—	175	50	176	50
„ banku hip. galic.	—	—	—	—	75	75	77	—
„ pap. czerl. po 200 złr. w. a.	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolej Lw.-Cz. Jassy	—	—	—	—	—	—	—	—
Listy z. T. kr. gal. w m. k.	—	—	—	—	81	80	82	20
Listy z. T. kr. gal. w w. a.	—	—	—	—	77	90	78	30
Banku hip. gal.	—	—	—	—	88	—	88	40
Oblig. ind. gal.	—	—	—	—	68	60	69	—
detto W. X. Krak.	—	—	—	—	—	—	—	—
detto Księst. Buk.	—	—	—	—	—	—	—	—
Poż. gł. r. 1866 po 7%	—	—	—	—	100	75	101	75
Pier. k. g. K. L. I. Em.	—	—	—	—	—	—	—	—
detto dtto dtto II. „	—	—	—	—	—	—	—	—
detto dtto Lw.-Cz. I. Em.	—	—	—	—	—	—	—	—
detto dtto II. „	—	—	—	—	—	—	—	—
Dukat holenderski	—	—	—	—	5	58	5	65
Dukat cesarski	—	—	—	—	5	65	5	71
Napoleondor	—	—	—	—	9	60	9	70
Pół imperyał rosyjski	—	—	—	—	9	70	9	82
Rubel srebrny rosyjski	—	—	—	—	1	83	1	88
Rubel papier. rosyjski	—	—	—	—	1	63	1	64
Bank. pol. za 100 zł. pol.	—	—	—	—	—	—	—	—
Talar pruski srebrny	—	—	—	—	—	—	—	—
Pruskie bilety kasowe	—	—	—	—	1	$77\frac{1}{2}$	1	$78\frac{1}{2}$
Srebro	—	—	—	—	118	—	119	—

(oprócz kupona bieżącego)

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 20. stycznia 1869.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.

(Za 100 zł.)	pien.	towar.
7 pożyczki narod. z procentami od stycznia do lipca po 5%	66.—	66 20
od kwietnia do października po 5%	—.—	—.—
Pożyczka w srebrze 1864 (funt. szt.) zwrotna w 35 latach po 5%	71 -	71 50
Pożyczka w srebrze z 1865 (franki) zwrotna w 37 latach po 5%	74.50	75.—
Metaliki po $4\frac{1}{2}$%	54.40	54 80
Przez. do wyl. z r. 1839 całe losy	1?6.—	186 50
Przez. do wyl. z r. 1839 piąta część losów	184 50	185 50
Przez. do wyl. z r. 1854	85.—	85.25
Przez. do wyl. z r. 1860 po 500 zł.	93.60	93 80
Przez. do wyl. z r. 1860 po 100 zł.	99 —	99.50
Pożyczka z r. 1864 (z premia) po 100 złr.	115.10	115.30
Renty Como po 42 lir. aust.	21.50	22.—

B. Krajów koronnych.

Obligacye indemn. po 5% za 100 złr.

	pien.	towar.
Niższej Austryi	88 25	88.75
Czech	91.75	92.50
Węgier	78 50	79 —
Galicyi	68 75	69 25
Siedmiogrodu	74 75	74.25
Bukowiny	68 50	69.—
Galic. pożyczki głod. z r. 1866 po 7%	100.50	100.70

2. Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego	680 —	682.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	257 20	257.40
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	713. -	715.—
Banku anglo-austryackiego na 200 złr. (20 ft. ster.) z wpłata 30%	221.50	222.—
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	2028.—	2032.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	311.10	311 30
Połud. kolei państ., po 200 zł. w. a. czyli 500 fr.	221.30	221 50
Kol Ces. Elżbiety po 200 zł. mon. konw.	175.50	176.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. mon. konw.	214.50	215.—
Lwowsko-czerniow. kolej po 200 zł. w. a. w srebrze (20 f. s.)	175.25	175 75
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	580.—	581.—
Galic. banku hyp. po 200 złr. wpłata 40%	—.—	—.—

3. Listy zastawne.

(za 100 zł.)	pien.	towar.
Banku narod. w w. a. przezn. do losowania po 5%	94.50	94 75
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	77.—	—.—
Galic. banku hyp. po 6%	87.75	88.25
Węgier. Towar. ziemskie. po $5\frac{1}{2}$%	92 75	93.—
detto (renta) po 6%	—.—	—.—
Pow. austr. towarz. kr. ziem. przez. do losow. po 5% w sr.	107.25	107.75

4. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kol. półn. po 100 złr. m. k.	92.75	93.—
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	90.—	90 50
Kolej galic. Karola Ludwika po 300 złr. w. a. (w srebrze) po 5% za 100 złr	97.25	97.50

5. Losy.

(za sztukę.)	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	158.50	159.—
Tow. żeg. par. na Dunaju po 100 zł. m. k.	94.—	94.50
Poż. Trye. po 100 zł. m. k.	118.—	120.—
„ „ po 50 zł. w. a.	56.—	57.—
Pożyczka miasta Budy po 40 zł. w. a.	33.50	34.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	—.—	—.—
Salma „ 40 „ „	40 —	41.—
Palfiego „ 40 „ „	33.—	33.50
Clarego „ 40 „ „	38.—	39 —
St. Genois „ 40 „ „	36. —	36 50
Windischgrätza 20 „ „	20.—	21 —
Waldsteina 20 „ „	22.—	23.—
Keglevicha „ 10 „ „	14.50	15.50
Fundacya szpit. Arcyksięcia Rudolfa	14.75	15.—

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol	100.60	100.75
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	100.50	100.80
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p. n.	100.60	100.90
Hamburg za 100 M. B.	88 40	88.85
Londyn za 10 ft. szt.	120 40	120 60
Paryż za 100 fr.	47 80	47.85

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mon.	—.—	—.—
detto. pełnej wagi	5.69	5.70
Korona	—.—	—.—
20frankówka	9.60	9.61
Rosyjski imperyał	—.—	—.—
Talar związkowy	—.—	—.—
Srebro	118.25	118.50

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 22. stycznia.	złr.	kr
Jednolity dług państwa w banknotach	61	—
„ „ z procentami z maja i listopada	61	—
„ „ w srebrze	65	90
Losy z 1860 roku	93	50
Akcye banku wiedeńskiego	676	—
„ „ kredytowego	256	60
Londyn, 10 funtów szterlingów	121	10
Srebro	118	75
„ towarem	—	—
Dukat pojedyńczy	5	71

DZIENNIK URZĘDOWY.

(132) **Edykt.** (2)

Nr. 13.832. C. k. sąd obwodowy w Przemyślu podaje do publicznej wiadomości, iż w skutek zawezwania c. k. sądu krajowego we Lwowie z dnia 21. listopada 1868 do l. 58.499 na prośbę galicyjskiego Towarzystwa kredytowego celem zaspokojenia wierzytelności tegoż towarzystwa w sumie 4089 złr. $8\frac{1}{2}$ kr. a. w. z. p. n. na dobrach Zohatyn własnoscią Romana Schmiedt będących, w byłym obwodzie Sanockim a teraz starostwie powiatowym Bireckim położonych — zahypotekowanej — egzekucyjna sprzedaż w drodze publicznej licytacyi dóbr Zohatyn w trzech terminach, a to: dnia 1. marca, dnia 5. kwietnia i dnia 10. maja 1869 każdego razu o godzinie 10. rano w tutejszym sądzie pod następującemi warunkami przedsięwziętą będzie:

1. Cenę wywołania stanowi wartość dóbr, przy udzieleniu pożyczki przyjęta w sumie 23.540 złr. 15 kr. m. k., czyli 24.717 złr. $26\frac{1}{2}$ c. a. w.

W pierwszym i drugim terminie dobra te niżej ceny wywołania nie będą sprzedane.

2. Dobra te sprzedane będą ryczałtowo, z wyłączeniem prawa do wynagrodzenia za zniesione powinności poddańcze, i bez wszelkiej ewikcyi.

3. Każdy z licytujących winien przed rozpoczęciem licytacyi dziesiątą część ceny wywołania, mianowicie sumę 2354 złr. m. k., czyli 2471 złr. 70 c. a. w. bądź w gotowiźnie, bądź w książeczkach galicyjskiej kasy oszczędoości, bądź w listach zastawnych galicyjskiego towarzystwa kredytowego, lub austryj. banku narodowego, albo też w galic. obligacyach indemnizacyjnych, wedle ostatniego tychże kursu, nigdy jednak nad wartość nominalną tychże, do rąk komisyi licytacyjnej jako wadyum złożyć.

Wszakże dyrekcya galic. Towarzystwa kredytowego i galic. kasy oszczędności mają prawo licytować bez złożenia wadyum. — Wadyum najwięcej ofiarującego zatrzemanem i jeżeli w gotowiźnie złożone było, temuż w cenę kupna wliczonem, innym zaś licytującym p ukończeniu licytacyi zwróconem będzie.

4. Gdyby dobra te w pierwszym lub drugim terminie przynajmniej za cenę wywołania sprzedane nie były, w trzecim terminie niżej ceny wywołania, jednak w każdym razie za taką tylko cenę sprzedane będą, któraby na zaspokojenie wierzytelności galic. Towarzystwa kredytowego i galic. kasy oszczędności z należytościami podrzędnemi wystarczyła.— Gdyby zaś dobra te i w trzecim terminie pod warunkiem wyżej wskazanym, sprzedane nie były, natenczas w celu ułożenia ułatwiających warunków wyznacza się termin sądowy na dzień 10. maja 1869 o godz. 4. po południu z tem oznajmieniem, iż nie stawający na terminie wierzyciele hypoteczni, jako do większości głosów stawających, przystępujący, uważani będą.

O rozpisaniu tej licytacyi zawiadamiają się obydwie strony, tudzież wszyscy na tych dobrach hypotekowani wierzyciele, a to wiadomi do własnych rąk, jakoteż wierzyciele, którzyby z wierzytelnośbiami swemi po 26. sierpnia 1868 do tabuli krajowej na te dobra weszli, niemniej i ci, którymby niniejsza uchwała niedosyć wcześnie, lub też wcale doręczoną być nie mogła, niniejszym edyktem i przez kuratora do bronienia ich praw tak przy tej sprzedaży, jakoteż i przy wszystkich ztad wynikających sądowych czynnościach w osobie tutejszego adwokata Dr. Mochnackiego z zastępstwem p. adwokata Dr. Kozłowskiego im nadanego.

Z rady c. k. sądu obwodowego.

Przemyśl dnia 23. grudnia 1868.

(152) **Edykt.** (2)

Nro. 640. Magistrat król. gł. miasta Krakowa zawiadamia p. Jana Tomkiewicza z życia i miejsca pobytu niewiadomego, jako intabulowanego współwłaściciela dóbr Kobiernice i Międzybrodzie w powiecie Biała położonych równie też i jego domniemanych prawonabywców z życia i miejsca pobytu niewiadomych, że c. k. komisya serwitutowa w Krakowie wyznaczyła dekretem z 1. stycznia 1869 l. 648 do ustnej rozprawy względem wykupu lub regulacyi służebnictw, gminom Międzybłodzię i Kobiernice na gruntach dworskich lub odwrotnie dworowi na gruntach włościańskich przysługujących termin na dzień 11. a względnie 15. lutego 1869 o godzinie 9. z rana w mieście Krakowie w gmachu c. k. starostwa powiatowego w rynku głównym pod l. 28 położonym, odbyć się mającej i że taż sama c. k. komisya równocześnie dla ich zastępstwa i na ich koszt i niebezpieczeństwo ustanowiła kuratorem p. Włodzimierza Borowskiego męża p. Zofii z Tomkowiczów Borowskiej współwłaścicielki Kobiernic i Międzybrodzie.

W razie niestawienia się p. Jana Tomkiewicza lub jego prawnonabywców wspomniona rozprawa na powyższych a według okoliczności i na dalszych naznaczyć się mających terminach wedle ces. patentu z 5. lipca 1853 i instrukcyi ministeryalnej z 31go października 1857 z ustanowionym kuratorem przeprowadzona zostanie.

Wzywa się więc niniejszym edyktem p. Jana Tomkowicza lub jego prawonabywców, aby albo osobiście na tych terminach się stawili, lub też potrzebne dowody ustanowionemu kuratorowi przed terminem udzielili, albo nareszcie obrali sobie innego zastępcę i o tem c. k. komisyi serwitutowej w Krakowie donieśli, w ogóle aby wszelkie, ku swej obronie potrzebne kroki zarządzili, inaczej bowiem następstwa z zaniedbania wynikłe sami sobie przypisać by musieli.

Z magistratu kr. głównego miasta.

Kraków, dnia 14. stycznia 1869.

(115) **Edykt.** (2)

Nro. 2068. C. k. sad krajowy jako handlowy we Lwowie wzywa niniejszem posiadaczy zgubionego wexu z daty Żółkiew 29. sierpnia 1862 na kwotę 240 złr. a. w. przez Łucyana Cywińskiego wystawionego przez Juliusza Czerwińskiego akceptowanego przez Łucyana Cywińskiego na rzecz Józefa Pieńczykowskiego żyrowanego dnia 30. sierpnia 1862 na dniu 1. marca 1866 płatnego, ażeby go w przeciągu 45 dni przedłożyli i prawa swe do posiadania go wykazali gdyż w razie przeciwnym wexel ten za amortyzowany uważany będzie.

Lwów, dnia 14. stycznia 1869.

(125) **E d i c t.** (2)

Nro. 8670. Vom k. k. Bezirksgerichte Biała wird hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht, daß behufs Hereinbringung der Forderung des Thomas Cieślik aus Janowice wider die Eheleute Jacob und Anna Grzybowskie sub CNr. 113 in Komorowice in Höhe von 175 fl. öst. W. c. s. c. über Requisition des Teschner k. k. Kreisgerichts vom 11. December 1868 Z. 7169 die gegnerische Realität CNr. 113 in Komorowice unter nachstehenden Licitations-Bedingnissen feilgebothen werden wird:

1. Gegenstand der executiven Feilbiethung ist die den Eheleuten Grzybowskie gehörige, keinen Gegenstand des Grundbuches bildende, von Michael Stopka erkauften Realität Nr. 113 in Polnisch Komorowice sammt 1³/₄ Joch Grundstücken, für welches Flächenmaß jedoch nicht gehaftet wird.

2. Diese Realität sammt Grundstücken wird um den gerichtlichen erhobenen Schätzwerth ausgerufen, hiezu drei Feilbietungstagfahrten auf den 1. Februar, den 15. Februar und den 1. März 1869 an Ort und Stelle zu Komorowice, jedesmal um 10 Uhr Vormittags bestimmt, bei der ersten und zweiten nur um oder über, bei der dritten aber auch unter dem Schätzwerthe, immer jedoch nur gegen gleich baare Bezahlung hintangegeben.

3. Jeder Mitlicitant hat ein 10% Vadium vom Schätzwerth, sonach 27 fl. 50 kr. öst. W. im Baaren zu Handen der Licitations-Commission zu erlegen.

4. Der Ersteher wird verbunden sein, die erste Hälfte des Kaufschillings, in welche das erlegte Vadium eingerechnet werden wird, binnen 14 Tagen die andere Hälfte des Kaufschillings aber binnen 30 Tagen nach Rechtskraft des Licitationsactes zu Gericht zu erlegen.

5. Das Protokoll über die pfandweise Beschreibung, sowie der Schätzungsact und die Feilbietungs-Bedingnisse können bei Gericht während den Amtsstunden eingesehen werden.

Hiezu werden Kauflustige vorgeladen.

K. k. Bezirksgericht.

Biała, den 20. December 1868.

(121) **E d i c t.** (2)

Nro. 2928. Vom Kałuszer k. k. Bezirksgerichte wird bekannt gegeben, daß in Folge Ansuchens des Lemberger k. k. Landes- als Handelsgerichtes vom 13. Mai 1868 Z. 23914 die mit dem bezogenen Beschlusse bewilligte executive Feilbietung der dem Schuldner Nikoła Kureczek gehörigen, in Nowica sub CNr. 43 gelegenen, keinen Tabularkörper bildende, bereits abgeschätzte Realität sammt Grunde in drei Terminen, d. i. am 1. Februar, 25. Februar und 1. März 1869, jedesmal um 10 Uhr Vormittags zur Hereinbringung der vom Moses Reiss ersiegten Wechselsumme pr. 50 fl. öst. W. s. N. G., d. h. 6% Zinsen vom 10. August 1863, und den Gerichts- und Executionskosten von 3 fl. 34 kr., 2 fl. 34 kr., 3 fl. 16 kr. und 19 fl 25 kr. öst. W. h. g. unter nachstehenden Bedingungen abgehalten werden:

I. Als Kaufpreis wird der gerichtlich erhobene Schätzungswerth pr. 81 fl. öst. W. festgesetzt. Die oberwähnte Realität wird beim ersten Termine nur um oder über, beim letzteren dagegen unter dem Schätzungswerthe an den Meistbiethenden hintangegeben werden.

II. Jeder Kauflustige hat 10 Percent des Ausrufspreises im Baaren zu Händen der Licitations-Commission als Vadium und auf Abschlag seines Meistbothes zu erlegen.

III. Der Meistbiethende ist verpflichtet außer dem angebothenen Kaufpreise die entfallende Uebertragungs-Gebühr aus Eigenem zu entrichten.

IV. Der Ersteher hat binnen 30 Tagen nach Rechtskräftigwerdung des über die Wissenschaftsnahme der Licitation erflossenen Bescheides den Kaufschilling allsogleich zu Händen der Licitations-Commission zu erlegen, wo sodann ihm das Eigenthumsdecret ausgefolgt, und er in den fisischen Besitz eingeführt werden wird.

Kałusz, am 20. October 1868.

(124) **E d y k t.** (2)

Nr. 20989. Stanisławowski c. k. sąd obwodowy wzywa niniejszem posiadacza od czasu pożaru miasta Stanisławowa w dniu 28. września 1868 zatraconego kontraktu o sześcioletnią dzierżawę dóbr Radczy i Iwanikówki od 24. czerwca 1864 do 24go czerwca 1870 między ś. p. Antonim Remerem jako wydzierżawiającym a p. Klemensem Cetwińskim jako dzierżawcą zawartego, instr. 1063, pag. 155 w księgi tabuli krajowej wpisanego następującej dosłownej treści:

Kontrakt. Między W. Antonim Remerem, właścicielem dóbr Radczy, Iwanikówki i lasu w gminie katastralnej Posieczy znajdującego się, w obwodzie Stanisławowskim położonych, jako w dzierżawę wypuszczającym z jednej strony a W. Klemensem Cetwińskim z drugiej strony został o dzierżawę wyż wspomnionych dóbr następującej osnowy kontrakt zawarty:

1. W. Antoni Remer wypuszcza własne swoje dobra, mianowicie Radczę, Iwanikówkę wraz z jedną co roku do wrębu przypadającą sekcyę lasu objętości 12 morgów 914 kwadr. sążni, ze wszystkiemi w nich znajdującemi się użytkami i pożytkami, jako to: z wszystkiemi gruntami ornemi, łąkami, pastwiskami, ogrodami, budynkami mieszkalnemi i gospodarskiemi, karczmami i prawem propinacyi, słowem ze wszełkiemi rubrykami przychodu do dowolnego użytku i pożytku W. Klemensowi Cetwińskiemu, nic dla siebie nie excepując, w sześciuletną od 24go czerwca 1864 do tegoż dnia 1870 trwać mającą dzierżawę.

2. W. Antoni Remer prócz 150 sągów drzewa jodłowego do dzierżawy Radczy dodawać się mającego i 10 fur drzewa materyałowego oddaje W. Klemensowi Cetwińskiemu co roku po jednej do wyrąbania przeznaczonej sekcyi lasu, obejmującej dwanaście morgów 914 kwadr. sążni, która z pozostawieniem nasienników w ilości 90 sztuk drzewa na całej sekcyi porządkiem lasowym do własnego dowolnego użytku W. Dzierżawcy się pozostawia, niemniej oddaje się 150 sągów i 10 fur materyału i za Iwanikówką.

3. W. Klemens Cetwiński jako dzierżawca obowiazuje się tytułem rocznego czynszu dzierżawnego opłacać w ratach ćwierćrocznych do rąk własnych W. Antoniego Remera dobrowolnie umówioną ryczałtową sumę 3000 złr. w. a., wyraźnie trzy tysiące złr. w. a., a konto czynszu dzierżawnego za rok bieżący składa W. Klemens Cetwiński tysiąc złr. w. a. Nr. 1000 złr. w. a. na dni dzisiejszym do rąk własnych W. Antoniego Remera, z których jako rzetelnie odebranych W. Antoni Remer W. Klemensa Cetwińskiego niniejszem kwituje.

4. Wszelkie podatki monarchiczne, jako to: gruntowe, dominikalne, domowe, niemniej też rustykalne od gruntów rustykalnych w używaniu dworu będących, obowiązany jest uiszczać sam dzierżawca bez regresu W. Juridatora.

5. Przy ekspiracyi dzierżawy obowiązany jest W. Dzierżawca prócz zobowiązań art. 7. kontraktu o dzierżawę Iwanikówki z dnia 26go czerwca 1856 względem odsiewów nań nałożonych wszystkie odsiewy w folwarku Radczańskim tak ozime, jako też jare przy widzu W. Jurysdatora uskutecznić w takiej ilości, w jakiej je odbiera, a mianowicie: pszenicy ozimej korcy 26, żyta ozimego korcy 86, jęczmienia korcy 25, owsa korcy 114, prosa garncy 14, kartofli korcy 65.

6. Słomy targanej i siana z ugorów zbieranego W. Dzierżawcy z gruntu sprzedawać nie wolno, jednakże to nie przeszkadza, by z jednego folwarku na drugi użyć nie mógł.

7. Niemniej też winien W. Klemens Cetwinski jako dzierżawca wszystkie budynki w takim przynajmniej stanie utrzymywać, w jakim je odbierze, do czego w razie potrzeby materyał z własnych lasów W. Antoniego Remera do dzierżawy nie dodanych, wydawany być ma.

8. W. Antoni Remer gospodarując sam w Radcy dotąd i tym samym posiadający do dyspozycyi inwentarz żywy w koniach, wołach, krowach, jałowniku, niemniej i remanent w sprzętach gospodarskich wszełkiego rodzaju, oddaje takowy do wolnego użytku W. Klemensowi Cetwińskiemu, dzierżawcy wyż wyrażonych dóbr, czem jako własnością rozporządzać może.

9. W. Dzierżawca winien budynki od przypadku ognia w towarzystwie ogniowem Krakowskiem w odpowiedniej wartości, według poprzedniej policy zabezpieczyć, a w razie spalenia odebrane wynagrodzenie na postawienie innych budynków obrócone być ma.

10. W. Jurysdator zastrzega sobie, by W. Dzierżawca nikomu dzierżawy ani odstępywał, ani subarendował.

11. W razie potrzeby a nawet upodobania przysłuża dzierżawcy prawo, nabyte niniejszym kontraktem prawo sześcioletniej dzierżawy i kupna sekcyi lasu każdorocznej na całych dobrach W. Antoniego Remera zabezpieczyć, intabulując je na mocy niniejszego wyraźnego na to pozwolenia na dobrach Radczy i Iwanikówce i lesie na Posieczy położonym, a własność częściową W. Remera stanowiącym, w stanie biernym. — W moc czego obywie strony działające, kontrakt ten, którego sumienne dotrzymanie wzajem sobie przyrzekają, w obecności dwóch do tego umyślnie uproszonych świadków własnoręcznie podpisują. — Dan w Radcy dnia 28. czerwca 1864 (czwartego). Antoni Remer m. p. Klemens Cetwiński m. p. Michał Kolankowski m. p. jako świadek. Franciszek Topczewski m. p. jako świadek, ażeby takowy w terminie jednego roku, sześciu tygodni i trzech dni od trzeciego ogłoszenia edyktu temu sądowi obwodowemu tem pewniej przedłożył, ile że w razie bezskutecznego upłynienia tego terminu wyżej opisany kontrakt na ponowną prośbę p. Klemensa Cetwińskiego za amortyzowany uznany będzie.

Stanisławów, 19. grudnia 1868.

(154) **K u n d m a c h u n g.** (2)

Nro. 2227. Zur Wiederbesetzung der Tabak Großtrafik zu Tartaków im Brodyer Finanz-Bezirke, mit welcher auch der Kleinverschleiß der Stempelmarken verbunden ist, wird die Concurrenz mittelst schriftlicher Offerten ausgeschrieben.

Diese Offerten sind unter Anschluß des Vadiums von 40 fl., dann des Großjährigkeits-, Sitten- und Vermögens-Zeugnisses bis einschließig 17. Februar 1869 2 Uhr Nachmittags bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direction in Brody zu überreichen.

Der Verkehr dieser Großtrafik betrug im Jahre

1867 an Tabak	. . . .	8372 fl. 36 kr.
und an Stempeln	. . . . . .	100 „ — „
Zusammen	. .	8472 fl. 36 kr.

Die näheren Licitations-Bedingungen, sowie auch der Ertrágnißausweis können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direction in Brody und bei dieser k. k. Finanz-Landes-Direction eingesehen werden.

Von der k. k. Finanz-Landes-Direction.

Lemberg, am 15. Jänner 1868.

Obwieszczenie.

Nr. 2227. W celu obsadzenia głównej trafiki tytoniu, połączonej ze sprzedażą marek stęplowych w Tartakowie, w okręgu c. k. skarbowej dyrekcyi obwodowej w Brodach, rozpisuje się konkurencya przez pisemne oferty.

Te oferty zaopatrzone kwotą 40 złr. jako wadyum, tudzież w poświadczenia pełnoletności, moralności i stosunków majątkowych, mają być podane włącznie do 17. lutego 1869 godziny 2giej po południu do c. k. dyrekcyi obwodowej dochodów skarbowych w Brodach.

Obrót tej trafiki wynosił w roku 1867, mianowicie:

w tytoniach	. . . .	8372 złr. 36 kr.
a w markach stęplowych	. .	100 „ — „
Razem	. .	8472 złr. 36 kr.

Bliższe warunki licytacyjne, jako też wykaz dochodu, przejrzane być mogą w c. k. dyrekcyi obwodowej dochodów skarbowych w Brodach, tudzież w tutejszej c. k. dyrekcyi krajowej skarbu.

Od c. k. Dyrekcyi krajowej dochodów skarbowych.

Lwów, dnia 15. stycznia 1869.

(151) **E d y k t.** (2)

Nro. 4734. C. k. sąd powiatowy Kozowy wiadomo czyni, iż w skutek odezwy c. k. sądu obwodowego Złoczów pod d. 11. listopada 1868 l. 6297 celem ściągnieńcia wywalczonej przez p. Józefa Frühlinga sumę wexlowej 360 złr. a. w. z 6% z 25go października 1864, tudzież kosztami sądowemi 10 złr. 77 kr., 12 złr. 62 kr., 6 złr. 13 kr., 8 złr. 12 kr. i 5 złr. 8 kr. a. w., dozwolona przedaż publiczna gruntu rustykalnego p. Zygmunta hr. Dzieduszyckiego, pod Nr. rep. 46 kons. 6 w gminie Wymysłówka powiecie tutejszym położonego, przedmiot tabularny stanowiącego w terminach na dzień 18. lutego 1869, 18. marca 1869 i 15. kwietnia 1869 w c. k. sądzie powiatowym Kozowy każdą razą o 9. godz. z rana przedsięwziętą zostanie, cena wywołania stanowi cena szacunkowa 571 złr. a. w. Każdy chęć kupienia mający winien będzie złożyć przed rozpoczęciem licytacyi wadium w gotówce 60 złr. a. w. i wadium to najwięcej ofiarującego do depozytu sądowego złożone, innym zaś licytantom zaraz po licytacyi zwróconą zostanie, pomieniona realność rustykalna w pierwszych dwóch terminach tylko powyżej ceny szacunkowej a przy trzecim terminie i poniżej takowej sprzedaną zostanie.

Resztę warunków licytacyjnych, akt oszacowania, oraz księga gruntowa w tutejszym c. k. sądzie w zwykłych godzinach urzędowych przejrzane być mogą.

C. k. sąd powiatowy.

Kozowa, dnia 8. stycznia 1869.

(126) **E d y k t.** (2)

Nro. 2779. C. k. sąd powiatowy w Brzozowie ogłasza niniejszem, iż w dniu 28. lutego 1866 w Brzozowie rolnik Wojciech Szmyd umarł, bez pozostawienia ostatniej woli rozporządzenia. — Gdy sądowi miejsce pobytu Tomasza Szmyda najstarszego syna zmarłego — wiadome nie jest, wzywa się tegoż niniejszem, ażeby w przeciągu jednego roku od dnia niżej oznaczonego licząc w tutejszym sądzie się zgłosił i oświadczenie spadkowe wniósł, gdyż w przeciwnym razie spadkowa rozprawa z zgłaszającemi się spadkobiercami i z ustanowionem dla niego kuratorem Józefem Szmyd uskutecznioną zostanie.

Z c. k. sądu powiatowego.

Brzozów, 23. października 1868.

(149) **Obwieszczenie.** (2)

L. 20533. C. k. sąd obwodowy Tarnowski niniejszym edyktem wiadomo czyni, iż pan Henryk Rucki właściciel dóbr Różanki „Sebastyanowa“ zwanej przeciw p. Karolowi Bernackiemu, a względnie spadkobiercom tegoż o ekstabulacyę sumy 4938 zł. polsk. 7 gr. do stanu biernego dóbr Różanki „Sebastyanowa“ zwanej skargę wniósł i o pomoc sądową prosił, w skutek czego termin do rozprawy ustnej na dzień 26go lutego 1869 wyznaczonym został.

Ponieważ pobyt zapozwanego nie jest wiadomym, a w razie śmierci tegoż jego spadkobiercy znani nie są, przeto przeznaczył tutejszy sąd dla zastępstwa na koszt i niebezpieczeństwo zapozwanego tutejszego adwokata Dra. pana Hoborskiego z zastępstwem p. Dra. Grabczyńskiego na kuratora, z którym wniesiony spór według ustawy cywilnej dla Galicyi przepisanej przeprowadzonym będzie.

Tym edyktem przypomina się zapozwanemu, ażeby w przeznaczonym czasie albo się sam osobiście stawił, albo potrzebne dokumenta przeznaczonemu zastępcy udzielił, lub też innego obrońcę obrał, i tutejszemu sądowi oznajmił, ogólnie do bronienia prawem przepisanych środków użył, inaczej z jego opóźnienia wynikające skutki sam sobie przypisaćby musiał.

Z rady c. k. sądu obwodowego.

Tarnów, dnia 31. grudnia 1868.

Gesetz vom 5. December 1868,

womit für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht geregelt wird.

(Reichsgesetzblatt, Stück LXVI. Nr. 151. ausgegeben am 8. December 1868.

Mit Zustimmung der beiden Häuser des Reichsrathes finde ich zu verordnen, wie folgt:

Artikel I. Die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht wird durch das nachfolgende Gesetz bestimmt.

Artikel II. Gegenwärtiges Gesetz tritt mit dem Tage seiner Kundmachung in Wirksamkeit und hat auch mit allen in den §§. 21 bis inclusive 29 enthaltenen Begünstigungen auf die gegenwärtig im stehenden Heere und in der Kriegsmarine Dienenden, jedoch mit der Beschränkung Anwendung, daß in Anbetracht der Schwierigkeiten, des Ueberganges bei einigen Waffengattungen, die Uebersetzung der 1865 und 1866 Assentirten in die Reserve, dort wo es der Reichs-Kriegsminister im Einverständnisse mit Landesvertheidigungs-Minister für unbedingt nothwendig erachtet, erst im Jahre 1870 stattzufinden hat, wogegen dieselben während ihrer Reserveverpflichtung von jeder Waffenübung losgezählt werden.

Artikel III. Die für die Stadt Triest und deren Territorium in Beziehung auf die Erfüllung der Wehrpflicht bestehenden Ausnahmen und Begünstigungen werden hiermit aufgehoben.

Die bisher vom Militärdienste gänzlich befreit gewesenen Wehrpflichtigen des ehemaligen Kreises Cattaro und des Festlandes des ehemaligen Kreises von Ragusa im Königreiche Dalmatien haben der Wehrpflicht nur in der Landwehr zu genügen.

Ueber die Organisirung und Verwendung der in Tirol und Vorarlberg in Gemäßheit des gegenwärtigen Gesetzes wehrpflichtigen Mannschaft, welche zur Ergänzung des Jägerregiments nicht benöthigt wird, so wie über die Erfüllung der Wehrpflicht in der Landwehr daselbst werden die näheren Bestimmungen im Wege der Landesgesetzgebung erfolgen.

Artikel IV. Diejenigen Personen, für welche vor der Wirksamkeit dieses Gesetzes in Gemäßheit der Verordnung vom 21. Februar 1865 die Befreiungstaxe erlegt und angenommen wurde, bleiben von jedem Militärdienste ganz und für immer enthoben.

Artikel V. Bei drohender Kriegsgefahr, wenn der vorgeschriebene Kriegsstand des stehenden Heeres und der Kriegsmarine nicht vollzählig wäre, können alle Jene, welche nach den bisherigen Heeresergänzungs-Gesetzen dienstpflichtig waren und ihrer Sellungspflicht zwar nachgekommen sind, jedoch in das Heer (Kriegsmarine) nicht eingereiht wurden und das 32 Lebensjahr noch nicht vollendet haben, nach Maßgabe ihres Alters für die Dauer des Kieges zum Reserve oder Landwehrdienste herangezogen werden.

Artikel VI. Vom Tage der Wirksamkeit dieses Gesetzes an darf die Strafe der körperlichen Züchtigung und die Kettenstrafe im Heere, in der Kriegsmarine und der Landwehr nicht mehr zur Anwendung gebracht werden.

Artikel VII. Bezüglich der nach dem gegenwärtigen Gesetze zu verhängenden Strafen steht das Verfahren, daß Erkenntniß und der Vollzug den politischen Behörden in Gemäßheit der für dieselben erlassenen Vorschriften über politische Strafamtshandlungen zu.

Artikel VIII. Mein Landesvertheidigungs-Minister hat, im Einvernehmen mit dem Reichs-Kriegsminister, die zur Ausführung dieses Gesetzes erforderlichen Verfügungen zu erlassen.

Ofen, am 5. December 1868.

Franz Joseph, m. p.

Taaffe m. p. Plener m. p. Hasner m. p. Potocki m. p. Giskra m. p.
Herbst m. p. Brestel m. p. Berger m. p.

Wehrgesetz.

§. 1. Die Wehrpflicht ist eine allgemeine und muß von jedem wehrfähigen Staatsbürger persönlich erfüllt werden.

§. 2. Die bewaffnete Macht gliedert sich in das stehende Heer, die Kriegsmarine, die Landwehr und die Ersatzreserce; letztere als Ersatz für die während eines Krieges im stehenden Heere (Kriegsmarine) auf die festgesetzte Kriegsstärke sich ergebenden Abgänge.

Ueber den Bestand des Landsturmes wird ein besonderes Gesetz verfügen.

§. 3. Die Pflicht zum Eintritte in das stehende Heer, in die Kriegsmarine oder in die Landwehr, dann in die Ersatzreserve (§. 2) beginnt mit 1. Jänner des Kalenderjahres, in welchem der Wehrpflichtige das 20. Lebensjahr vollendet.

§. 4. Die Dienstpflicht dauert im stehenden Heere und in der Kriegsmarine:

a) drei Jahre in der Linie,
b) sieben Jahre in der Reserve;

in der Landwehr:

a) zwei Jahre für Jene, welche nach vollstreckter Dienstpflicht im stehenden Heere oder aus der Ersatzreserve in die Landwehr übersetzt werden,
b) zwölf Jahre für die unmittelbar (§. 32) in die Landwehr eingereihten Wehrpflichtigen.

Die zur Ersatzreserve Vorgemerkten bleiben bis zum vollendeten dreißigsten Lebensjahre für den Dienst im stehenden Heere (Kriegsmarine) gewidmet. §§. 2. und 32).

Jene, welche ihre Dienstpflicht in der Kriegsmarine vollstreckt haben, sind nicht landwehrpflichtig.

Die Dienstzeit aller innerhalb der regelmäßigen Stellungsperiode (§. 31) und bis zum 1. October im Wege der Nachstellung assentirten Wehrpflichtigen beginnt mit 1. October des Stellungsjahres, die Dienstzeit der außerhalb dieser Periode Eingereihten und der Freiwilligen mit dem Tage der Assentirung.

§. 5. Im Falle durch ein besonderes Gesetz die Bildung eines Landsturmes beschlossen wird, so darf derselbe nur aus Freiwilligen gebildet werden, welche weder dem stehenden Heere oder der Kriegsmarine, noch der Landwehr angehören.

§. 6. Wer im wehrpflichtigen Alter (§§. 3 und 4) das Staatsbürgerrecht in der Monarchie erwirbt, hat ohne Rücksicht darauf, ob und in welcher Weise er seiner Wehrpflicht in seinem früheren Heimatsstaate nachgekommen ist, die nach Maßgabe seines Lebensalters auf ihn nach diesem Gesetze noch entfallende Wehrpflicht zu erfüllen.

§. 7. Das stehende Heer und die Kriegsmarine sind zur Vertheidigung der Gesammtmonarchie gegen äußere Feinde und zur Aufrechthaltung der Ordnung und Sicherheit im Innern bestimmt.

§. 8. Die Landwehr ist im Kriege zur Unterstützung des stehenden Heeres und zur inneren Vertheidigung, im Frieden ausnahmsweise auch zur Aufrechthaltung der inneren Ordnung und Sicherheit bestimmt.

§. 9. Wenn ein Landsturm gebildet wird (§. 2), so ist derselbe bestimmt, zur Unterstützung des stehenden Heeres und der Landwehr in der Abwehr des Feindes, wenn er in das Land einzudringen versucht, und in der Bekämpfung desselben, wenn er bereits eingedrungen ist.

Es wird deßhalb der Landsturm, als integrirender Theil der Wehrkraft unter völkerrechtlichen Schutz gestellt.

§. 10. Die im Verbande des stehenden Heeres (Kriegsmarine) befindlichen Liniendienstpflichtigen haben dem Rufe der Militärbehörden zum Dienste jederzeit zu folgen.

Die Reserve kann theilweise oder ganz nur auf Befehl des Kaisers zur Ergänzung des stehenden Heeres und der Kriegsmarine auf den Kriegsstand einberufen werden.

Wenn nur eine theilweise Heranziehung von Reservemännern zur activen Dienstleistung nothwendig ist, so hat diese in der Reihenfolge der Jahrgänge, vom jüngsten angefangen, zu geschehen.

Die Einberufung und Mobilmachung der Landwehr erfolgt gleichfalls nur auf Befehl des Kaisers nach den im Landwehrgesetze enthaltenen Bestimmungen.

Die Einberufung und Organisirung des Landsturmes (§. 2) geschieht auf Befehl des Kaisers im Wege des Landesvertheidigungs-Ministers in jenem Maße und in soweit, als das Land durch einen feindlichen Einfall unmittelbar bedroht ist. Die thatsächliche Verwendung des Landsturmes erfolgt durch den vom Kaiser bezeichneten Militärbefehlshaber.

Die Berufung der Reserve- und der Landwehrmänner zu den periodischen Waffenübungen (§. 36) geschieht von Seite der zuständigen Heeres- und Landwehrbehörden.

§. 11. Die zur gemeinsamen Vertheidigung der Gesammtmonarchie erforderliche Stärke des stehenden Heeres und der Kriegsmarine wird in Gemäßheit der §§. 1, 2, 3 und 36 des Gesetzes vom 21. December 1867, Reichs-Gesetz-Blatt Nr. 146, einvernehmlich mit dem ungarischen Reichstage kraft des gegenwärtigen Gesetzes, unbeschadet der verfassungsmäßigen Rechte der Vertretungskörper, mit einem completen Kriegsstand von 800.000 Mann ohne Hinzurechnung der Militär-Gränztruppen festgestellt.

In diesem Stande ist auch die Reserve (§. 4) inbegriffen.

Dieser Kriegsstand des stehenden Heeres und der Kriegsmarine hat für die nächsten 10 Jahre zu gelten.

Die auf die fernere unveränderte Belassung oder auf eine Veränderung des festgestellten Kriegsstandes hinzielenden Anträge sind jedenfalls vor Schluß des neunten Jahres verfassungsmäßig bei den Vertretungskörpern beider Ländergebiete behufs einer neuen Vereinbarung einzubringen.

§. 12. Die Gesammtstärke der Landwehr bildet sich durch die Zahl der vorhandenen Landwehrpflichtigen.

Die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder, Tirol und Vorarlberg ungerechnet, stellen zusammen 79 Bataillone Infanterie und aus jedem Ergänzungsbereiche eines Cavallerie-Regimentes je ein oder zwei Escadronen Cavallerie.

Die näheren Bestimmungen sind im Landwehrgesetze enthalten.

§. 13. Das zwischen den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern einerseits und den Ländern der ungarischen Krone andererseits der Bevölkerungszahl nach anzurepartirende Contingent, welches zur Erhaltung des stehenden Heeres und der Kriegsmarine in der oben (§. 11) festgestellten Stärke, mit Rücksicht auf das eingeführte Cadre- und Ausbildungssystem, dann für die Ersatzreserve erforderlich ist, kann — nach Feststellung desselben (Contingents) — vor Ablauf von 10 Jahren nur in Frage kommen, wenn der Kaiser, im Wege der betreffenden verantwortlichen Regierungen, die Vermehrung oder Verminderung des Contingentes für nothwendig erachtet; die thatsächliche Stellung der Recruten kann jedoch nur dann erfolgen, wenn die Gesetzgebung dieselbe für jenes Jahr auch schon votirt hat.

Die zehnjährige Gesammt-Ersatzreserve soll nicht größer als das nach dem vorangegangenen Absatze bewilligte erste Jahres-Recruten-Contingent sein.

Bei der Anrepartirung des dießfälligen Contingents beider Theile dienen, in solange als nicht in beiden Staatsgebieten eine auf gleichen Grundsätzen basirte neue Volkszählung effectuirt wird, die gegenwärtig über die Volkszahlung vorhandenen amtlichen Daten zur Grundlage, nach welchen von dem festgestellten Stande pr. 800.000 Mann auf die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder 470.368 Mann und auf die Bevölkerung der Länder der ungarischen Krone 329.632 Mann entfallen, wobei die ihre Wehrpflicht auf andere Weise vollziehende Gränzbevölkerung in solange außer Rechnung bleibt, als das Gränzinstitut thatsächlich besteht.

§. 14. Das stehende Heer und die Kriegsmarine werden ergänzt:

a) Durch die Einreihung der Zöglinge aus dem Militär-Bildungsanstalten (§. 19);
b) durch freiwilligen Eintritt (§§. 20 bis 24);
c) durch die Stellung von Amtswegen (§§. 45 bis 47);
d) durch die regelmäßige Stellung und im Kriegsfalle durch Einreihung der zur Ersatzreserve Vorgemerkten, welche das dreißigste Lebensjahr noch nicht überschritten haben. (§§. 31 bis 35).

§. 15. Die Landwehr wird ergänzt:

a) Durch die Einreihung der Reservemänner nach vollendeter Heeresdienstpflicht und der zur Ersatzreserve Vorgemerkten, welche das dreißigste Lebensjahr überschritten haben (§. 4);
b) durch unmittelbare Eintheilung Wehrpflichtiger (§. 32);
c) durch solche Freiwillige, welche ihrer Stellungspflicht Genüge geleistet haben, nicht landwehrpflichtig, aber noch diensttauglich sind, und zwar mit einer zweijährigen Dienstpflicht, eventuell auf Kriegsdauer.

§. 16. Zum Eintritte in das stehende Heer und in die Kriegsmarine wird erfordert:

a) Die Staatsbürgerschaft in einer der beiden Reichshälften;
b) die nöthige geistige und körperliche Eignung bei einer Körpergröße von mindestens 59 Zoll Wiener Maß;
(für das stehende Heer nothwendige Professionisten, dann Matrosen und Schiffshandwerker werden ohne Rücksicht auf ihre Körpergröße genommen);
c) ein Alter von wenigstens vollen 17 und von höchstens 36 Jahren.

Ausländer können nur mit Bewilligung des Kaisers auf die gesetzliche Liniendienstzeit unter den Bedingungen b) und c) zum Eintritte in das stehende Heer (Kriegsmarine) ausnahmsweise zugelassen werden, wenn sie sich mit der unbedingten Erlaubniß ihrer Regierung hiezu ausweisen.

§. 17. Die zeitliche Befreiung von der Pflicht zum Eintritte in das stehende Heer, in die Kriegsmarine oder in die Landwehr erhält:

1. Der einzige Sohn eines erwerbsunfähigen Vaters oder einer verwitweten Mutter;

2. nach dem Tode des Vaters der einzige Enkel eines erwerbsunfähigen Großvaters oder einer verwitweten Großmutter, wenn sie keinen Sohn haben;

3. ein Bruder ganz verwaister Geschwister.

Es hat jedoch nur jener einzige Sohn, Enkel oder Bruder auf die Befreiung Anspruch, wel er ein ehelicher und leiblicher ist, wenn von dessen Befreiung die Erhaltung seiner Eltern, Großeltern oder Geschwister abhängt und er diese Verbindlichkeit erfüllt.

Einem unehelichen Sohne kommt die gleiche Befreiung zu, wenn von dessen Befreiung die Erhaltung seiner unehelichen Mutter abhängt und er diese Verbindlichkeit erfüllt.

Unter derselben Voraussetzung wird gleich einem einzigen Sohne, Enkel oder Bruder auch jener behandelt, dessen einziger Bruder oder übrige Brüder

a) in der Liniendienst-Verpflichtung oder in der Reserve stehen,
b) jünger als 18 Jahre oder
c) wegen unheilbarer geistiger oder körperlicher Gebrechen zu jedem Erwerbe unfähig sind.

Wer auf Grundlage dieser Bestimmungen zeitlich befreit war, den Befreiungstitel aber verliert oder die Bedingungen desselben zu erfüllen unterläßt, unterliegt der Verpflichtung zum Eintritte in das stehende Heer, in die Kriegsmarine oder in die Landwehr in seiner Altersclasse.

Ueber die zeitlichen Befreiungen entscheidet die Stellungs-Commission (§. 32), gegen deren Erkenntniß die Berufung an das Landesvertheidigungs-Ministerium offen steht, welches berechtigt ist, die betreffende Landesstelle zur Fällung der Entscheidung zu delegiren.

Gegen ein von diesem Ministerium oder von der hiezu delegirten Landesstelle bestätigtes Erkenntniß der Stellungs-Commission findet eine weitere Berufung nicht sttatt.

§. 18. Jene Wehrpflichtigen, die zwar nicht zum eigentlichen Kriegsdienste, wohl aber zu sonstigen Dienstleistungen für Kriegszwecke, welche ihrem bürgerlichen Berufe entsprechen, geeignet sind, können im Kriegsfalle zu solchen herbeigezogen werden.

§. 19. Die Einreihung der aus den Militär-Bildungsanstalten austretenden Zöglinge in das stehende Heer (Kriegsmarine) wird durch die Militärbehörden nach den hierüber bestehenden besonderen Vorschriften verfügt.

Jeder auf einem Militär-Freiplatze oder auf einem Stiftungsplatze herangebildete Zögling einer solchen Anstalt hat 10 Jahre, jeder auf einem halbfreien Militärplätze 7 Jahre, und der als Zahlzögling Herangebildete 4 Jahre, vom Tage des Austrittes aus der Anstalt gerechnet, im stehenden Heere (Kriegsmarine) präsent zu dienen.

§. 20. Freiwillig kann jeder Inländer in das stehende Heer (Kriegsmarine) eintreten, welcher die gesetzlichen Erfordernisse (§. 16) hiezu besitzt.

Ausgeschlossen sind Jene, welche sich wegen erlittener strafgerichtlicher Verurtheilung nicht im Vollgenusse der bürgerlichen Rechte befinden.

Minderjährige bedürfen zum freiwilligen Eintritte die Zustimmung ihres Vaters oder Vormundes.

Dem freiwillig Eintretenden ist gestattet, sich den Truppenkörper, in dem er dienen will, zu wählen, vorausgesetzt, daß der gewählte Truppenkörper zur Aufnahme von Freiwilligen berechtigt ist, und daß der Freiwillige die Eignung für ihn besitzt.

Jenen Wehrpflichtigen, welche nach ihrer Altersclasse (§. 32) zur regelmäßigen Stellung bereits berufen sind, ist während der Stellungsperiode der freiwillige Eintritt nicht gestattet. Derjenige, welcher gesetzlich zur Stellung verpflichtet war und hiezu nicht erschienen ist, hat dadurch das Recht zum freiwilligen Eintritte solange verwirkt, bis er sich der Entscheidung der Stellungs-Commission für die versäumten Stellungen unterzogen hat.

§. 21. Inländer, welche einen solchen Bildungsgrad besitzen, der den absolvirten Studien an einem Obergymnasium, einer Oberrealschule oder einer derselben gleichgestellten Lehranstalt entspricht und sich hierüber mit Zeugnissen von öffentlichen oder mit dem Rechte der Oeffentlichkeit ausgestatteten derlei Lehranstalten, oder durch eine vor einer hiezu bestellten gemischten Commission abzulegende Prüfung ausweisen, freiwillig in das stehende Heer eintreten, und sich während ihrer Dienstzeit aus eigenen Mitteln bekleiden, ausrüsten und verpflegen (bei der Cavallerie auch beritten machen und für den Unterhalt des Pferdes sorgen), werden im Frieden schon nach einer einjährigen activen Dienstleistung, vom Tage des Dienstantrittes gerechnet, in die Reserve übersetzt, und sind, im Falle sie ihre Studien fortsetzen, zur Wahl der Garnison, sowie des Jahres für die einjährige Dienstleistung bis zum 25 Lebensjahre berechtigt. Sie dürfen, wenn sie die Kosten der eigenen Wohnung tragen, nicht kasernirt werden.

Welche Lehranstalten des In- und Auslandes den Obergymnasien oder Oberrealschulen in dieser Beziehung gleichgestellt sind, dann in welcher Weise die gemischte Commission zusammengesetzt ist, sowie die Gegenstände und die Art der Prüfung werden von dem Landesministerium im Einvernehmen mit dem Reichs-Kriegsministerium festgestellt.

Auch Mittellose der Eingangs bezeichneten Kategorie, wenn sie sich über ihre Mittellosigkeit, dann über ein tadellos sittliches Betragen, und in den Hauptgegenständen mit Vorzugsclassen oder mit **Maturitäts-Zeugnissen, oder mit Zeugnissen über eine mit dem Ergebnisse der Befähigung zurückgelegte Staatsprüfung** ausweisen, sind zum einjährigen Freiwilligendienste zuzulassen, und während desselben aus dem gemeinsamen Kriegsbudget zu bekleiden, auszurüsten und zu verpflegen.

Wenn die in diesem Paragraphe angeführten Freiwilligen die für Reserve- und Landwehrofficiere vorgeschriebene Prüfung entsprechend abgelegt und den einjährigen Dienst vollstreckt haben, sind sie nach Maßgabe der bestehenden oder eintretenden Abgänge und nach ihrem Range als Officiersaspiranten zu Reserveofficieren zu ernennen. Diese Officiere sind innerhalb ihrer weiteren Wehrpflicht noch zu drei Waffenübungen, in der jedesmaligen Dauer von längstens vier Wochen, beizuziehen.

Bei einer Mobilisirung sind dieselben innerhalb von 9 Jahren, je nach Bedarf und Entscheidung des Reichskriegsministers entweder im Heere oder in der Landwehr, nach 9 Jahren aber ihrer gesetzlichen Bestimmung gemäß in der Landwehr zu verwenden.

§. 22. Berufsseeleute, welche sich sowohl bezüglich ihrer allgemeinen Bildung, als auch über ihre mit gutem Erfolge an inländischen oder ausländischen nautischen Schulen vollendeten Studien durch Zeugnisse oder durch eine entsprechend abgelegte Prüfung ausweisen, werden in die Kriegsmarine zum einjährigen Freiwilligendienst angenommen, ohne zur Selbstbekleidung und Selbstverpflegung verpflichtet zu sein, und nach gut abgelegter Prüfung, sowie nach Maßgabe des Bedarfes zu Marine-Reserveofficieren ernannt.

Diese Reserveofficiere sind im Falle eines Krieges zum Marinedienste jeder Art verpflichtet.

§. 23. Mediciner können den einjährigen Freiwilligendienst in Militärspitälern, Veterinäre als thierärztliche Praktikanten bei einem Cavallerie- oder Artillerie-Regimente, oder bei einer Fuhrwesens-Feldescadron leisten, wenn sie die Befähigung dazu nachweisen.

Im Kriege werden dieselben, in Uebereinstimmung mit ihrer Dienstpflicht, entweder im stehenden Heere (Kriegsmarine), oder in der Landwehr, auch in Feld- oder anderen Spitälern verwendet.

§. 24. Pharmaceuten können den einjährigen Freiwilligendienst in den Militärapotheken leisten und werden im Kriege analog den wehrpflichtigen Aerzten verwendet. (§. 23).

§. 25. Die Candidaten des geistlichen Standes jeder gesetzlich anerkannten Kirche und Religionsgesellschaft werden, wenn sie in das stehende Heer (Kriegsmarine) oder in die Landwehr eingereiht worden sind, über ihr Ansuchen zur Fortsetzung der theologischen Studien beurlaubt.

Nach Erhalt der höheren Weihen, beziehungsweise nach geschehener Ernennung zu Seelsorgern, werden die Betreffenden in die Liste der Militärseelsorgern verzeichnet und können im Kriegsfalle, nach Maßgabe ihrer Wehrpflicht, entweder im stehenden Heer (Kriegsmarine) oder in der Landwehr, auch in Feld- oder stabilen Spitälern als Seelsorger verwendet werden.

Geben aber diese Candidaten die theologischen Studien und den geistlichen Beruf auf, so sind sie zum Waffendienste einzuberufen.

§. 26. Die im Verbande des stehenden Heeres (Kriegsmarine) oder der Landwehr stehenden Beamten des Staates, der Allerhöchsten Privat-Familien- und Aviticalfondsgüter, die Beamten der öffentlichen Fonds-, der Landes- und Bezirksvertretungen und der mit der politischen Verwaltung betrauten Gemeinden, wenn für diese Dienstesstellen der Nachweis der Vollendung der rechts- und staatswissenschaflichen Studien erfordert wird, weiters die Professoren und Lehrer an öffentlichen und mit dem Rechte der Oeffentlichkeit ausgestatteten Unterrichtsanstalten, wozu auch die Volksschulen zählen, können im Falle eines Krieges in der zur Handhabung des Verwaltunsdienstes und zum Unterrichte unentbehrlicher Anzahl, über Antrag der betreffenden Fachminister, mit Bewilligung des Kaisers in ihren Anstellungen belassen werden.

Die gleiche Bestimmung gilt für die Angestellten im Post-, Telegraphen- und Eisenbahndienste, in soweit dieselben für die Aufrechthaltung des Betriebes unentbehrlich sind.

§. 27. Lehramtscandidaten für Volksschulen und Lehrer an diesen Anstalten, weiters Eigenthümer von ererbten Landwirthschaften, wenn sie auf selben den ordentlichen Wohnsitz haben, die Bewirthschaftung selbst besorgen und das Grunderträgniß der Wirthschaft zur selbstständigen Erhaltung einer Familie von fünf Personen zureicht, ohne das Vierfache eines solchen Ertrages zu überschreiten, sind an ihrer Einreihung in das stehende Heer (Kriegsmarine) oder in die Landwehr, zu einer den Volksunterricht und beziehungsweise den Wirthschaftsbetrieb am wenigsten störenden Zeit durch acht Wochen militärisch auszubilden, dann zu beurlauben und im Frieden nur noch zu den periodischen Waffenübungen beizuziehen.

§. 28. Jenen in die Kriegsmarine eingereihten Berufspflichten, auf welche der §. 22 keine Anwendung findet, so wie den Maschinisten, kann in Berücksichtigung ihrer technischen Vorkenntnisse und nach Maßgabe ihrer Ausbildung für den Dienst auf der Flotte die active Dienstleistung im Frieden bis auf Ein Jahr abgekürzt werden.

§. 29. Seeleute, welche in die Kriegsmarine eingereiht worden sind, jedoch eine inländische nautische oder Schiffsbauschule besuchen, sind im Frieden für die Dauer dieses Schulbesuches beurlaubt zu lassen.

§. 30. Die Zahl der in das stehende Heer (Kriegsmarine) und in die Ersatzreserve einzureihenden Wehrpflichtigen (§. 13) ist unter die einzelnen Königreiche und Länder nach der Ziffer der Bevölkerung derselben, innerhalb der einzelnen Länder aber nach der Zahl der Wehrfähigen auf die Stellungsbezirke zu vertheilen.

§. 31. Die regelmäßige Stellung für das stehende Heer (Kriegsmarine) und für die Landwehr erfolgt jedes Jahr innerhalb der Zeit vom 1. April bis Ende Mai, die Einreihung mit 1. October.

§. 32. Die Sellung hat aus den im Stellungsbezirke zuständigen Wehrpflichtigen nach der Reihe der Altersclasse und in jeder Altersclasse nach der Losreihe durch gemischte Commission zu geschehen.

Alle vom 1. Jänner bis 31. December eines Jahres geborenen jungen Männer bilden zusammen eine Altersclasse und diese wird nach dem Geburtsjahr bezeichnet.

Es werden drei Altersclassen zur Stellung aufgerufen.

Jedem Heeres- oder Marinekörper werden die für denselben am meisten Geeigneten, mit thunlichster Beachtung der Wünsche der Gestellten zugewiesen.

Die nach Deckung des Bedarfes für die Specialwaffen und Anstalten innerhalb der Contingentsziffer erübrigende Zahl Eingereihter ist zu dem zuständigen Ergänzungsbezirks-Regimente einzutheilen und sind nach Möglichkeit in dem Ergänzungsbezirke zur Ausbildung zu belassen.

Nach vollständiger Aufbringung des Contingents für das stehende Heer und die Kriegsmarine sowie für die Ersatzreserve wird der Ueberschuß an Kriegsdiensttauglichen der vorgeführten drei Altersclassen jedes Stellungsbezirkes in die Landwehr eingetheilt.

Die Widmung Wehrpflichtiger aus der ersten und der zweiten Altersclasse für die Ersatzreserve ist eine zeitliche und enthebt nicht von der Sellungspicht in der zweiten, beziehungsweise dritten Altersclasse.

Die zur Ersatzreserve Bestimmten sind, je nach ihrer Eignung für die verschiedenen Heereskörper, in den Stellungslisten vorzumerken, im Frieden in ihren bürgerlichen Verhältnissen zu belassen und nur im Kriegsfalle auf Befehl des Kaisers, nach Maßgabe ihres Lebensalters, zur Ergänzung des stehenden Heeres oder der Kriegsmarine zu verwenden.

Nach Beendigung des Krieges werden die beigezogenen Ersatz-Reservemänner aus dem Heeres- oder Kriegsmarine-Verbande in ihr früheres Verhältniß entlassen.

Jene Wehrpflichtigen, welchen in der dritten Altersclasse die zeitliche Befreiung von der Dienstpflicht im Heere zuerkannt wurde, (§. 17), treten mit dem Uebergange in die 4. Altersclasse ebenfalls in die Ersatzreserve.

§. 33. Kann ein zum Eintritte in das stehende Heer Berufener bei der regelmäßigen Stellung nicht eingereiht werden, so ist dessen nachträgliche Vorführung durch die gesetzlichen Mitel zu veranlassen; inzwischen hat, nach der Reihung in der Stellungsliste, der nächste Taugliche, welcher sonst in die Ersatzreserve (§. 32) bestimmt worden wäre, an seine Stelle einzutreten.

Es sind jedoch für so viele Abwesende, als voraussichtlich binnen vier Monaten, vom Schluße der Stellungsperiode an gerechnet, mit Rücksicht auf das durchschnittliche Tauglichkeits-Verhältniß zur Einreihung in das stehende Heer und in die Kriegsmarine gelangen dürften, die mit der größten Losnummer der höchsten Altersclasse Eingereihten als Nachmänner zu bezeichnen und unter normalen Verhältnissen auf vier Monate zu beurlauben.

Die Zeit zur Nachholung einer Versäumniß der Stellungspflicht dauert bis zum vollendeten 36. Lebensjahre (§. 16).

§. 34. Stellungspflichtige, deren Annahme zum Dienste im stehenden Heere (Kriegsmarine) und in der Landwehr von militärischer Seite verweigert wird, können über Antrag der politischen Commissionsmitglieder einer gemischten Ueberprüfungs-Commission zur Entscheidung vorgestellt werden.

Der Entscheidung dieser Commission sind auch solche bereits an das stehende Heer (Kiegsmarine) oder die Landwehr abgegebene Stellungspflichtige zu unterziehen, welche bis zum Ende des Stellungsjahres als dienstuntauglich zur Entlassung angetragen werden.

Gegen das Erkenntniß dieser Commission findet eine Berufung nicht statt.

§. 35. Die Kosten des Erscheinens zur Losung und Stellung hat jeder Stellungspflichtige selbst zu tragen. Mittellose sind von der Gemeinde zu unterstützen, welche auch die Kosten der Reise des Gemeindevorstehers und amtlichen Begleiters der Stellungspflichtigen treffen.

Die Kosten der Reise der zu Ueberprüfenden und der ihnen beizugebenden Begleitung leistet der Staatsschatz.

Alle übrigen Kosten sind nach den für die Amtsführung der betreffenden Behörde bestehenden Grundsätzen zu bestreiten.

§. 36. Die Reservemannschaft ist während ihrer Reservepflicht zu drei Waffenübungen in der jedesmaligen Dauer von längstens vier Wochen verpflichtet.

Jede Einberufung (§. 10 zur activen Dienstleistung zählt für eine Uebung.

Außerdem finden für die zur Waffenübung nicht einberufene Reservemannschaft jährlich nach der Ernte Controls-Versammlungen statt, welche aber nicht mehr als einen Tag in Anspruch nehmen dürfen.

Die Waffenübungen und Controls-Versammlungen für die Landwehr sind durch das Landwehrgesetz geregelt.

§. 37. Jedem, welcher die gesetzliche Linien-Dienstpflicht im stehenden Heere oder in der Kriegsmarine activ vollendet hat, und dessen Beibehaltung für den Dienst vortheilhaft erscheint, wird gestattet, an Stelle des Uebertrittes in die Reserve und über die Dauer der Reservepflicht hinaus, die active Dienstleistung von Jahr zu Jahr freiwillig fortzusetzen.

Die materiellen Begünstigungen für die auf solche Weise und unter solchen Voraussetzungen freiwillig weiter dienenden Unterofficiere werden durch besondere Vorschriften geregelt.

Diese Bestimmungen haben auch auf die bei den Landwehrstämmen und Abtheilungen activ dienenden Unterofficiere und Landwehrmänner Anwendung.

§. 38. Unterofficiere, welche 12 Jahre — darunter wenigstens 8 Jahre als Unterofficiere — im stehenden Heere, in der Kriegsmarine oder in den Stämmen und Abtheilungen der Landwehr activ gedient haben und gut conduisirt sind, erlangen dadurch den Anspruch auf die Verleihung von Anstellungen im öffentlichen Dienste, dann bei vom Staate subventionirten Eisenbahn-, Dampfschiff- und anderen Unternehmungen.

Die Ausführung dieser Bestimmungen wird durch ein besonderes Gesetz geregelt.

§. 39. Die regelmäßige Uebersetzung aus der Linie in die Reserve und aus der Reserve in die Landwehr, unter Beibehaltung der Chargengrade, dann die Entlassung aus der Landwehr, nach Ablauf der für jede dieser Dienstkategorien festgestellten Dauer (§§. 4 und 15), hat mit Ende December jeden Jahres stattzufinden, im Falle eines Krieges erfolgt diese Uebersetzung, beziehungsweise Entlassung, erst auf Befehl des Kaisers.

Aus Anlaß der Uebersetzung oder Entlassung erhält der Betreffende ein Legitimations-Document; eine Verzögerung in der Ausfolgung dieses Documentes begründet keine Dienstesverpflichtung über den gesetzlichen Zeitpunct hinaus.

§. 40. Vor vollendeter Dienstpflicht wird die Entlassung nur bewilligt:

a) wenn die Einreihung eine gesetzwidrige war;
b) bei eingetretener unbehebbarer Dienstesuntauglichkeit;
c) wenn der Soldat in eines der im §. 17, Zahl 1, 2, 3 bezeichneten Verhältnisse gelangt; dann
d) im Frieden dem als Nachmann Eingereihten mit der größeren Nummer der höchsten Altersclasse (§. 33), sobald ein Vormann, bis Ende des Stellungsjahres, in das stehende Heer, die Kriegsmarine eintritt. Die vollstreckte Dienstzeit wird dem Nachmanne zugute gerechnet.

Die zu c) Genannten kommen, wenn sie in der dritten oder einer höheren Altersclasse stehen, die zu d) Genannten sofort in die Ersatzreserve.

§. 41. In den Fällen a) und b) (§. 40), vorausgesetzt, daß zu b) zugleich außer Zweifel gestellt wird, die Untauglichkeit habe bereits zur Zeit der Einreihung bestanden, ist der Ersatz bei der nächsten regelmäßigen Stellung zu leisten.

Dem durch eine gesetzwidrige Stellung ohne eigenes Verschulden zu Schaden Gekommenen steht der Ersatzanspruch gegen die Schuldtragenden frei.

In allen sonstigen Fällen der Entlassung wird ein Ersatzmann nicht in Anspruch genommen.

§. 42. Jeder Stellungspflichtige, der zum Erscheinen bei der nächst bevorstehenden regelmäßigen Stellung verpflichteten Altersclassen hat sich im Monate December des vorangehenden Jahres bei dem Gemeindevorstande seines Heimats- oder Aufenthaltsortes zur Verzeichnung schriftlich oder mündlich zu melden; unterläßt er dieses, ohne hievon durch ein für ihn unüberwindliches Hinderniß abgehalten worden zu sein, so wird er dafür, ohne Rücksicht auf die weitere gesetzliche Behandlung, mit einer Geldstrafe bis zu 100 Gulden, oder im Falle der Zahlungsunfähigkeit, mit Haft bis zur Dauer von zwanzig Tagen bestraft.

Die Strafgelder fallen dem Gemeinde-Armenfonde des Aufenthaltsortes zu.

§. 43. Die Gemeindevorsteher und Matrikenführer sind für die Richtigkeit der Behelfe zu den Stellungslisten, erstere auch für die Identität der Person der Vorgeführten verantwortlich und haben den politischen Behörden bei allen zur Durchführung der Stellung erforderlichen Amtshandlungen behilflich zu sein.

§. 44. Wer von der Stellungscommission als für den Kriegsdienst für immer untauglich nicht erkannt oder in der dritten Altersclasse von der Stellungspflicht nicht befreit worden ist, darf sich vor dem Austritte aus der dritten Altersclasse nicht verehelichen.

Eine ausnahmsweise Ehebewilligung im Falle vorhandener, besonders rücksichtswürdiger Umstände an Stellungspflichtige zu ertheilen, ist das Landesvertheidigungs-Ministerium ermächtigt, welches hiezu auch die betreffende Landesstelle delegiren kann; jedoch begründet diese Bewilligung keine Befreiung von der Pflicht zum Eintritte in das stehende Heer (Kriegsmarine) oder in die Landwehr.

§. 45. Derjenige Wehrpflichtige, welcher sich mit Uebertretung des im §. 44 enthaltenen Verbotes verehelicht hat, wird von Amtswegen gestellt, im Falle der Untauglichkeit aber mit einer Geldstrafe bis zu 1000 Gulden für den Gemeindearmenfond, im Falle der Zahlungsunfähigkeit mit Haft bis zu sechs Monaten bestraft.

Gegen diejenigen, welche zu der verbotenen Verehelichung schuldbar mitgewirkt haben, ist eine dem Gemeindearmenfonde zufallende Geldstrafe bis zu zu 500 Gulden, im Falle der Zahlungsunfähigkeit Haft bis zur Dauer von drei Monaten zu verhängen, unbeschadet ihrer Behandlung nach den Dienstesvorschriften, falls sie im Staatsdienste stehen.

§. 46. Wer zum Erscheinen vor der Stellungscommission verpflichtet ist und ohne hinreichende Entschuldigung ausbleibt, wird als stellungsflüchtig, wer ihm hiebei wissentlich mithilft, als Mitschuldiger behandelt.

Ein Stellungsflüchtiger wird von Amtswegen gestellt, derjenige, welcher diensttauglich erkannt wird, hat, wenn er sein Ausbleiben bei der hierüber gepflogenen Untersuchung nicht rechtfertigen konnte, aber freiwillig erschienen ist, ein Jahr, im Falle er jedoch nicht freiwillig erschienen ist, zwei Jahre über die gesetzliche Linien-Dienstesdauer zu dienen; wird er als dienstuntauglich erkannt, so trifft ihn eine Geldstrafe bis zum Betrage von 150 Gulden, im Falle der Zahlungsunfähigkeit Haft bis zu einem Monat.

Hat in diesem Falle der Stellungsflüchtige das 36. Lebensjahr (§. 16 u. 33) schon überschritten, so wird er mit einer Geldstrafe bis zu 1000 Gulden, oder im Falle der Zahlungsunfähigkeit mit Haft bis zu sechs Monaten bestraft.

Mitschuldige an der Stellungsflucht verfallen einer Geldstrafe bis zu 500 Gulden, oder bei besonders erschwerenden Umständen bis zu 1000 Gulden, im Falle der Zahlungsunfähigkeit einer Strafhaft bis zu drei und rücksichtlich bis zu sechs Monaten.

Dort, wo sich die Wehrpflichtigen in größerer Anzahl der Wehrpflicht durch Stellungsflucht entziehen, können die zur Abhilfe geeigneten außerordentlichen Maßregeln im Verordnungswege gegen Rechtfertigung vor dem nächsten Reichsrathe getroffen werden.

§. 47. Jeder Wehrpflichtige, welcher der vorsätzlichen Selbstbeschädigung überwiesen wurde ist, in soferne er zu irgend einer Dienstleistung im Heere (Kriegsmarine) noch tauglich ist, dahin von Amtswegen abzustellen und hat zwei Jahre über die gesetzliche Linien-Dienstesdauer zu dienen.

§. 48. Die Landwehr untersteht:

Im Frieden in administrativer Beziehung dem Landesvertheidigungs-Minister und in militärischer Beziehung dem Landwehr-Oberkommandanten; die nähere Bestimmung hierüber enthält das Landwehrgesetz; dagegen im Kriege in administrativer Beziehung ebenfalls dem Landesvertheidigungs-Minister in militärischer Hinsicht aber dem vom Kaiser bezeichneten Feldherrn.

Der Reichs-Kriegsminister muß durch den Landesvertheidigungs-Minister, beziehungsweise Landwehr-Obercommandanten, von letzterem im Wege des Landesvertheidigungs-Ministers über den Stand, die Ausrüstung und die Dislocation, die militärische Ausbildung und Disciplin der Landwehr ununterbrochen in Kenntniß erhalten werden.

§. 49. Die Landwehr-Officiere aller Grade werden vom Kaiser ernannt.

Die Distinctions- und Abzeichen in allen Graden, die Ausrüstung und Bewaffnung, dann die Dienst- und Exercir-Vorschriften der Landwehr sind jenen des stehenden Heeres gleich.

§. 50. Jeder Officier, welcher als solcher mindestens ein Jahr activ gedient hat, und auf welchen der §. 19 keine Anwendung findet, kann im Frieden auf eigenes Ansuchen unter Einstellung der ständigen Gebühren in die Reserve oder, wenn er nur noch landwehrpflichtig sein sollte, in die Landwehr übersetzt werden.

§. 51. Jeder Officier, gegen welchen weder eine straf- noch ehrengerichtliche Untersuchung anhängig ist, kann seine Charge freiwillig ablegen, jedoch wird er dadurch von der Erfüllung der ihm gesetzlich noch obliegenden Dienst- und Wehrpflicht ebensowenig befreit, als jener Officier, welcher im straf- und ehrengerichtlichen Wege seiner Charge entkleidet wird.

§. 52. Außer der Zeit der activen Dienstleistung gelten für die dauernd beurlaubte linienpflichtige, dann für die Reserve- und Landwehrmannschaft, sobald sie die dritte Altersclasse überschritten haben, ferner für die Officiere der Reserve und Landwehr, sowie für die mit Beibehalt des Pensionsgehaltes und des Militär-Characters pensionirten Officiere und Beamten, dann für die k. k. Patental-Invaliden, wenn sie sich nicht im Invalidenhause aufhalten, rücksichtlich der Verehelichung die allgemeinen Gesetze und Vorschriften, jedoch unter Aufrechthaltung der Dienstpflicht im stehenden Heere (Kriegsmarine) oder in der Landwehr.

§. 53. Die Urlauber während der Zeit ihres Urlaubes, sowie die nicht in der activen Dienstleistung befindlichen Officiere und Mannschaft der Reserve und der Landwehr, unterstehen in allen ihren bürgerlichen Verhältnissen, sowie auch in straf- und polizeilichen Angelegenheiten den Civilgerichten und Behörden, und sind nur jenen Beschränkungen unterworfen, welche in diesem Gesetze begründet und für die Evidenthaltung erforderlich sind.

Die in activer Dienstleistung Stehenden des stehenden Heeres, der Kriegsmarine und der Landwehr unterliegen den militärischen Straf- und Disciplinargesetzen; hinsichtlich ihrer bürgerlichen Verhältnisse, welche sich nicht auf den militärischen Dienst beziehen, unterstehen sie jedoch den bürgerlichen Gesetzen und Behörden.

In dieser Richtung wird ein besonderes Gesetz das Nähere bestimmen.

Alle im Auslande abwesenden Officiere und Mannschaften der Reserve und Landwehr haben die Verpflichtung, sobald sie im Wege der Oeffentlichkeit Kenntniß erlangt haben müssen, daß die Monarchie von einem Kriege nahe bedroht und die Einberufung der Reserve und Landwehr erfolgt ist, unverweilt in die Heimat zurückzukehren und sich zur Verfügung zu stellen, ohne die specielle Einberufung abzuwarten.

§. 54. Die Entlassung zum Zwecke der Auswanderung kann einem in der Linien- und Reservedienstpflicht stehenden Manne von dem Reichs-Kriegsministerium, einem Landwehrmanne von dem betreffenden Landesvertheidigungs-Ministerium ertheilt werden; dem Liniendienstpflichtigen jedoch nur dann, wenn beide Eltern des um die Entlassung Bittenden, oder der eine überlebende Elterntheil auswandern.

Unterbleibt die Auswanderung, so hat der Betreffende den Rest der durch seine Entlassung unterbrochenen Dienstpflicht nachzutragen.

Während eines Krieges darf die Bewilligung zur Auswanderung keiner im Verbande des stehenden Heeres (Kriegsmarine) oder der Landwehr stehenden Person ertheilt werden.

§. 55. Jene Wehrpflichtigen, welche zum Dienste im stehenden Heere (Kriegsmarine) oder in der Landwehr nicht beigezogen werden konnten, haben eine entsprechende Militärtaxe für die Militär-Invalidenversorgung zu entrichten.

Die Größe und die Art der Einhebung dieser Taxe wird durch ein besonderes Gesetz bestimmt.

Ustawa z dnia 5. grudnia 1868,

urządzająca rodzaj i sposób wypełnienia obowiązku służby wojskowej w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych.

(Dziennik ustaw państwa dział LXVI. Nr. 151, wydany dnia 8go grudnia 1868 r.)

Za zgodą obu izb Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić, co następuje:

Artykuł I. Sposób i rodzaj wypełnienia obowiązku służby wojskowej, następującą ustanawia się ustawą.

Artykuł II. Ustawa niniejsza z dniem ogłoszenia obowiązywać zacznie, i ma być wraz ze wszystkiemi w §. 21. aż do 29. włącznie zawartemi korzyściami zastosowaną także do obecnie służących w armii lądowej lub marynarce, z tem jednakże zastrzeżeniem, że w uwzględnieniu nasuwających się trudności przechodowych przy niektórych oddziałach wojskowych, przenoszenie asenterowanych w roku 1865 i w roku 1866 do rezerwy, tam gdzie państwowy minister wojny w porozumieniu z ministrem obrony krajowej uzna to za bezwarunkowo konieczne, nastąpi dopiero w roku 1870, lecz przez czas trwania obowiązku służby rezerwowej wolni będą od wszelkich ćwiczeń wojskowych.

Artykuł III. Dla miasta Tryestu i jego okręgu istniejące wyjątki i uwzględnienia odnoszące się do wypełnienia obowiązku służby wojskowej niniejszem znoszą się.

Popisowi z dawnych okręgów Raguzy i Kattaro w królestwie Dalmacyi od służby wojskowej dotąd uwolnieni, obowiązek służby wojskowej tylko w landwerze pełnić mają.

O organizacyi i użyciu mocą niniejszej ustawy obowiązanej do służby wojskowej ludności Tyrolu i Vorarlbergu, która do uzupełnienia pułku strzelców nie będzie potrzebną, jako też o wypełnieniu tam obowiązku służby wojskowej, landwery, zostaną wydane bliższe określenia w drodze prawodawstwa krajowego.

Artykuł IV. Te osoby, za które przed wejsciem w życie tej ustawy złożono i przyjęto w myśl rozporządzenia z dnia 21. grudnia 1856 r. taksę uwalniającą, zostają od wszelkiej służby wojskowej w zupełności i na zawsze uwolnione.

Artykuł V. W razie grożącego niebezpieczeństwa wojny, gdyby przepisany stan wojenny armii i marynarki nie był kompletny, mogą wszyscy ci, którzy w myśl dotychczasowych ustaw o uzupełnieniu armii obowiązani byli do służby wojskowej, i uczynili wprawdzie zadość swemu obowiązkowi stawiennictwa, jednak nie zostali wcieleni do armii (marynarki wojennej), a 32. rok życia jeszcze nie ukończyli, w miarę swego wieku pociągniętymi być na czas trwania wojny do służby w rezerwie lub landwerze.

Artykuł VI. Od dnia wejścia w życie tej ustawy kara cielesna i kara kajdan nie mogą być zastosowywane w wojsku, marynarce wojennej i landwerze.

Artykuł VII. Co do kar mających być wymierzanemi w myśl niniejszej ustawy, należeć ma przeprowadzenie procesu, wyrokowanie i wykonanie do władz politycznych według wydanych dla nich przepisów o wykonaniu politycznej władzy karnej.

Artykuł VIII. Mój minister obrony krajowej w porozumieniu z wspólnym ministrem wojny ma wydać potrzebne do wykonania tej ustawy rozporządzenia.

Buda, dnia 5. grudnia 1868.

Franciszek Józef, w. r.

Taaffe w. r. Plener w. r. Hasner w. r. Potocki w. r. Giskra w. r. Herbst w. r. Brestel w. r. Berger w. r.

Ustawa wojskowa.

§. 1. Obowiązek służby wojskowej jest powszechnym, a każdy zdolny do broni obywatel państwa osobiście wypełniać go musi.

§. 2. Siła zbrojna rozpada się na armię, marynarkę wojenną, landwerę i rezerwę uzupełniającą; ostatnia jako uzupełnienie wydarzającego się podczas wojny w armii (marynarce wojennej) ubytku w ustanowionej sile wojennej.

O ustanowieniu pospolitego ruszenia rozporządzi osobna ustawa.

§. 3. Obowiązek wstąpienia do armii, do marynarki wojennej lub landwery, tudzież do uzupełniającej rezerwy (§. 2) rozpoczyna się z dniem 1. stycznia roku kalendarzowego, w którym obowiązany do służby wojskowej kończy rok 20ty życia.

§. 4. Obowiązek służby w armii i marynarce wojennej wynosi:

a) trzy lata w linii;
b) siedm lat w rezerwie;

w landwerze:

a) dwa lata dla tych, którzy po ukończonej służbie w armii lub rezerwie uzupełniającej przeniesieni zostaną do landwery,
b) lat dwanaście dla obowiązanych do służby wojskowej, bezpośrednio (§. 32) do landwery wcielonych

Zapisani do rezerwy uzupełniającej pozostają aż do skończonego 30go roku życia przeznaczeni do służby w armii (marynarce wojennej) §. 2 i 32.

Ci, co swój obowiązek służby wypełnili w marynarce wojennej, nie są obowiązani do służby w landwerze.

Czas służay wszystkich w regularnym okresie stawienniczym, (§. 31) a dodatkowo aż do dnia 1go października assenterowanych poborowych liczy się od 1go października roku stawiennictwa, zaś czas wcielonych po za tym okresem lub ochotników liczy się od dnia poboru.

§. 5. W razie, jeżeli osobną ustawą postanowione zostanie utworzenie pospolitego ruszenia, będzie ono mogło być tworzonem tylko z ochotników, nienależących ani do armii lub marynarki wojennej, ani do landwery.

§. 6. Kto w wieku obowiązującym do służby wojskowej (§§. 3. i 4.) uzyskał prawo obywatelstwa w monarchii, powinien bez względu na to, czy i w jaki sposób dopełnił obowiązku służby wojskowej w swym dawniejszym kraju rodzinnym, wypełnić nadto w miarę wieku swego przypadający nań jeszcze podług ustawy niniejszej obowiązek służby wojskowej.

§. 7. Armia i marynarka wojenna są przeznaczone do obrony całej monarchii przeciw nieprzyjaciołom zewnętrznym, tudzież do utrzymywania porządku i bezpieczeństwa wewnątrz.

§. 8. Landwera podczas wojny służy do poparcia armii i do obrony wewnętrznej, podczas pokoju wyjątkowo także do utrzymania porządku i bezpieczeństwa wewnętrznego.

§. 9. Gdy będzie tworzone pospolite ruszenie (§. 2), to jest ono przeznaczone do poparcia wojska i landwery w odpieraniu nieprzyjaciela, gdy usiłuje wkroczyć do kraju i do zwalczenia tegoż, jeżeli już wkroczył.

Dlatego stawia się pospolite ruszenie, jako część składową siły zbrojnej, pod pieczę prawa narodów.

§. 10. Należący do armii (marynarki wojennej) a obowiązani do służby w linii, na wezwanie władz wojskowych w każdym czasie do służby stawić się winni.

Rezerwa może być powołaną częściowo albo całkowicie tylko na rozkaz cesarza dla uzupełnienia stojącego wojska i marynarki wojennej na stopę wojenną.

Jeżeli tylko częściowe powołanie rezerwistów do czynnej służby wojskowej okaże się potrzebnem, to ma się to dziać podług kolei lat, od najmłodszych począwszy.

Powołanie i mobilizacya landwery następuje także tylko na rozkaz cesarza wedle zawartych w ustawie o obronie krajowej określeń.

Powołanie i organizacya pospolitego ruszenia (§ 2.) urządza się na rozkaz cesarza w drodze ministerstwa obrony krajowej, w miarę i o ile krajowi bezpośrednio zagraża napad nieprzyjacielski. — Faktyczne używanie pospolitego ruszenia należy do naznaczonego przez cesarza wodza wojskowego.

Dotyczące władze wojskowe i landwery zwołują rezerwistów i landwerzystów do peryodycznych ćwiczeń wojskowych (§. 36).

§. 11. Potrzebną do wspólnej obrony całej monarchyi siłę armii i marynarki wojennej, ustanawia się w myśl §§. 1., 2., 3. i 36. ustawy z dnia 21go grudnia 1867 Dz. u. p. nr. 146 w porozumieniu z węgierskim sejmem mocą niniejszej ustawy, nie dotykając konstytucyjnych praw ciał reprezentacyjnych na 800.000 ludzi w zupełnej stopie wojennej, nie wliczając w to oddziałów pogranicza wojskowego.

W siłę w tę wchodzi już i rezerwa (§. 4).

Wojenna ta siła armii i marynarki wojennej ma obowiązywać przez najbliższych lat 10.

Wnioski, mające na celu dalsze niezmienne postanowienie lub zmianę ustanowionej siły zbrojnej, w każdym razie przed końcem dziewiątego roku przedłożone być powinny konstytucyjnie reprezentacyom obu części monarchii celem nowego układu.

§. 12. Ogólna siła landwery powstaje z liczby obowiązanych do służby w landwerze.

Reprezentowane w radzie państwa królestwa i kraje, z wyjątkiem Tyrolu i Vorarlbergu, stawiają łącznie 79 batalionów piechoty, tudzież z każdego okręgu uzupełniającego każdego pułku jazdy po jednym lub po dwa szwadrony kawaleryi.

Bliższe postanowienia zawiera ustawa o landwerze.

§. 13. Kontyngens mający być rozdzielony stosownie do liczby ludności między królestwami i krajami w Radzie państwa reprezentowanemi z jednej, a krajami korony węgierskiej z drugiej strony, kontyngens ten do utrzymania armii i marynarki wojennej w oznaczonej powyżej (§. 11.) sile, ze względu na zaprowadzony system kadr i musztry, tudzież do utworzenia rezerwy potrzebnej, może — po oznaczeniu takowego — przed upływem lat 10 być zakwestyonowanym tylko w tym razie, jeżeli Cesarz uważa podwyższenie lub zniżenie kontyngensu za konieczne, za pośrednictwem dotyczących rządów odpowiedzialnych; faktyczne odstawienie rekrutów może atoli tylko wtenczas nastąpić, jeżeli ustawodawstwo na ów rok pobór już uchwaliło.

Dziesięcioletnia ogólna rezerwa uzupełniająca nie powinna być większa od pierwszego, stosownie do poprzedniego ustępu, uchwalonego rocznego kontyngensu rekrutów.

Przy rozkładzie dotyczącego kontyngensu obu części monarchii, dopóki w obu dzielnicach nie zostaną przeprowadzone oparte na równych zasadach nowe spisy ludności, posłużą istniejące dotychczas, o spisach ludności daty urzędowe za podstawę, podług których z ustanowionej siły armii 800.000 przypada na królestwa i kraje w Radzie państwa reprezentowane 470.368, a na ludność krajów korony węgierskiej 329.632 ludzi; ludność zaś Pogranicza wykonywająca w inny sposób służbę wojskową dopóty nie wchodzi w tę rachubę, dopóki instytucya Pogranicza wojskowego faktycznie istnieć będzie.

§. 14. Armia i marynarka wojenna uzupełniają się:

a) przez wcielenie elewów z wojskowych zakładów naukowych (§. 19.);
b) przez dobrowolne wstępywanie (§. 20 — 24);
c) przez stawienie z urzędu (§. 45. — 47.);
d) przez stawianie regularne, a w razie wojny przez wcielanie zapisanych do rezerwy uzupełniającej, którzy nie przekroczyli jeszcze trzydziestego roku życia (§. 31 — 35.).

§. 15. Landwera uzupełnia się:

a) przez wcielanie rezerwistów po ukończeniu służby w armii i zapisanych do rezerwy uzupełniającej, którzy trzydziesty rok życia przekroczyli (§. 4.);
b) przez bezpośrednie przydzielanie zobowiązanych do służby wojskowej (§. 32.);
c) z takich ochotników, którzy swemu obowiązkowi stawienia się zadość uczynili, już nie są obowiązani do służby w landwerze, lecz jeszcze są zdolni do służby, mianowicie z obowiązkiem służby dwuletniej, ewentualnie na czas trwania wojny.

§. 16. Dla wstępujących do armii i marynarki wojennej potrzeba:

a) prawa obywatelstwa w jednej z obu połów państwa;
b) potrzebnego uzdolnienia umysłowego i cielesnego, a wzrostu najmniej 59 cali miary wiedeńskiej;
(potrzebni do armii profesyoniści, dalej majtkowie i rzemieślnicy okrętowi przyjmowani będą bez względu na wzrost ciała);
c) wieku najmniej skończonych lat 17 a najwyżej lat 36.

Cudzoziemcy mogą tylko wyjątkowo za zezwoleniem Cesarza pod warunkami b) i c) do wstąpienia w armię (marynarkę wojenną) na czas przepisany służby w linii być przypuszczeni, jeżeli się wykażą bezwzględnem pozwoleniem rządu swego.

§. 17. Czasowe uwolnienie od obowiązku wstąpienia do armii, marynarki wojennej lub landwery, otrzymuje:

1. syn jedynak niezdolnego do zarobku ojca lub owdowiałej matki;

2. po śmierci ojca, wnuk jedynak niezdolnego do zarobkowania dziadka lub. owdowiałej babki, jeżeli syna nie mają;

3. brat zupełnie osierociałego rodzeństwa.

Do uwolnienia może jednak rościć sobie prawo tylko ów jedyny syn, wnuk lub brat rodzony i z prawego łoża, jeżeli od uwolnienia jego zawisło utrzymanie jego rodziców, dziadów i rodzeństwa, a on obowiązku tego dopełnia.

Nieślubnemu synowi przysługa to samo prawo do uwolnienia, jeżeli od jego uwolnienia zawisło utrzymanie jego nieślubnej matki, a on ten obowiązek wypełnia.

Przypuściwszy te same warunki, zarówno jak jedyny syn, wnuk lub brat ma być traktowany i ten, którego jedyny brat lub reszta braci:

a) zostają w obowiązku służenia w linii lub rezerwie,
b) jeszcze nie mają lat 18, lub
c) z powodu ułomności nie do wyleczenia tak umysłowych jak i cielesnych do wszelkiego zarobkowania są niezdolni.

Kto na podstawie tych postanowień był czasowo uwolnionym, lecz tytuł, z którego był uwolnionym, utraca, lub warunków onego dopełniać zaniedbuje, podlega obowiązkowi wstąpienia do armii, marynarki wojennej lub landwery w przypadającej klasie wieku swego.

O czasowych uwolnieniach rozstrzyga komisya asenterunkowa (§. 32.), od której odwołać się można do ministerstwa obrony krajowej, które uprawnione jest delegować dotyczącą władzę krajową do wydania orzeczenia.

Przeciw orzeczeniu komisyi asenterunkowej potwierdzonemu przez ministerstwo obrony krajowej, lub przez delegowaną w tym celu władzę krajową, nie ma już dalszego rekursu.

§. 18. Obowiązani do służby wojskowej, którzy wprawdzie nie do właściwej służby wojskowej, lecz natomiast do innych ich obywatelskiemu powołaniu odpowiadających usług w celach wojennych są przydatnemi, w razie wojny do takowych pociągani być mogą.

§. 19. Wcielanie elewów występujących z wojskowych zakładów naukowych do armii (marynarki wojennej) zarządzają władze wojskowe podług istniejących w tym względzie osobnych przepisów.

Każdy elew zakładu takiego, wykształcony na wojskowo-bezpłatnem miejscu lub z fundacyi, przez lat 10; każdy zaś na półwolnem miejscu wykształcony, przez lat 7; a jako płacący elew przez lat 4, od dnia wystąpienia z zakładu w armii (marynarce wojenej) służyć powinien osobiscie.

§. 20. Dobrowolnie może każdy krajowiec wstąpić do armii (marynarki wojennej), jeżeli ma do tego potrzebne wymogi (§. 16.).

Wykluczeni ci są, co nie posiadają pełni praw obywatelskich z powodu odcierpianego wyroku sądowo-karnego.

Małoletni, chcący dobrowolnie wstąpić, potrzebują przyzwolenia ojca lub opiekuna swego.

Wstępującemu dobrowolnie przysługa prawo obrania sobie korpusu wojska, w którym służyć pragnie, przypuściwszy, że obrany korpus armii jest uprawnionym do przyjmowania ochotników, i że ochotnik posiada odpowiednie zdolności.

Owym obowiązanym do służby, którzy stosownie do klasy wieku swego (§. 32.) już są powołani do regularnego stawania, podczas trwania okresu ich stawiennictwa, wstęp dobrowolny nie jest dozwolonym. Ten, co prawnie był obowiązanym do stawania, a nie stanął, utracił przeto prawo dobrowolnego wstąpienia dopóty, dopóki się nie podda decyzyi komisyi asenterunkowej, pod względem zaniedbanego stawienia się.

§. 21. Krajowcy posiadający taki stopień wykształcenia, który odpowiada ukończonym studyom w gimnazyum wyższem, w wyższej szkole realnej lub w jakimkolwiek zakładzie na równi z nią stojącym, i z takowych świadectwami wydanemi przez publiczne, lub prawem publicznego wykładania obdarzone takowe zakłady, lub egzaminem, przed umyslnie do tego ustanowioną mieszaną komisyą złożonym, się wykażą, którzy dobrowolnie do armii wstępują i przez czas służby z własnych funduszów się ubierają, uzbrajają i żywią, (przy jeździe także i konia sobie kupują i o utrzymanie konia się starają), w czasie pokoju już po jednorocznej czynnej służbie, począwszy od dnia wstąpienia do służby, do rezerwy przeniesieni zostają, i w razie, jeżeli chcą kontynuować studya swoje, mają prawo wyboru garnizonu, tudzież roku służby jednorocznej aż do 25go roku życia. Jeżeli ponoszą koszta własnego pomieszkania, natenczas nie wolno ich umieszczać w koszarach.

Jakie zakłady naukowe krajowe i zagraniczne w tej mierze za równe uznane zostaną z gimnazyami wyższemi lub wyższemi szkołami realnemi, tudzież w jaki sposób komisya mieszana ma być złożoną, jako też przedmioty i sposob egzaminowania, o tem orzeknie ministerstwo krajowe w porozumieniu ze wspolnym ministrem wojny.

Także pozbawieni środków utrzymania powyższej kategoryi, jeżeli ubóstwo, tudzież nienaganne i obyczajne zachowanie, w głównych zaś przedmiotach postępy celujące wykazują, lub świadectwa dojrzałości, albo świadectwa z odbytego z rezultatem uzdolnienia egzaminu rządowego przedkładają, mogą być przypuszczeni do jednorocznej służby ochotniczej, i przez ten czas ze wspólnego budżetu wojskowego pobierać mundur, rynsztunek i utrzymanie.

Jeżeli ochotnicy w poprzednich paragrafach zmiankowani odpowiednio złożyli przepisane dla oficerów z rezerwy i landwery egzamin i jednoroczną służbę odbyli, w miarę istniejących lub zachodzących braków i stosownie do swojej rangi jako aspiranci na oficerów, powinni być mianowani oficerami rezerwy. Oficerowie ci podczas dalszej swej służby wojskowej jeszcze udział brać powinni w trzech tylko ćwiczeniach wojskowych, każdą razą najdłużej przez 4 tygodnie.

W razie mobilizacyi w przeciągu lat 9ciu, w miarę potrzeby i decyzyi wspólnego ministra wojny powinni byc używani w armii lub w landwerze, po 9ciu zaś latach, stosownie do prawnego ich przeznaczenia, tylko w landwerze.

§. 22. Marynarze z powołania, którzy tak pod względem ogólnego wykształcenia swego, jako też ukończonych z dobrym skutkiem studyów w krajowych lub zagranicznych szkołach marynarskich świadectwem lub odpowiednio złożonym egzaminem się wykażą, zostają na jednoroczną służbę ochotniczą do marynaki wojennej przyjmowani, z uwolnieniem ich od obowiązku umundurowania i żywienia się z własnych funduszów, a po dobrze złożonym egzaminie, tudzież w miarę potrzeby mianowani zostaną oficerami rezerwy marynarskiej.

Ci oficerowie rezerwy na wypadek wojny obowiązani są do wszelkiego rodzaju służby marynarskiej.

§. 23. Medycy mogą jednoroczną służbę ochotniczą w szpitalach wojskowych; weterynarzy jako praktykanci weterynarscy przy pułku jazdy lub artyleryi, lub też przy szwadronie zaprzęgów polowych wypełniać, jeżeli potrzebnem w tej mierze wykażą się uzdolnieniem.

Podczas wojny będą oni, stosownie do ich obowiązku służby, używani albo w armii (marynarce wojennej) lub w landwerze, a także i w polnych lub innych szpitalach.

§. 24. Farmaceuci mogą jednoroczną służbę ochotniczą pełnić w aptékach wojskowych, a na przypadek wojny analogicznie z obowiązanymi do służby lekarzami będą traktowani. (§. 23.)

§. 25. Kandydaci stanu duchownego każdego prawnie uznanego kościoła lub stowarzyszenia religijnego, w razie wcielenia ich do armii (marynarki wojennej lub do landwery), otrzymują na swą prośbę urlop do ukończenia swych nauk teologicznych.

Po otrzymaniu wyższych święceń, względnie po dokonanej nominacyi na duszpasterzy, dotyczący zostaną zaciągnięci w listę wojskowych duszpasterzy, a w razie wojny, stosownie do swego obowiązku służby, albo w armii (marynarce wojennej) albo w landwerze; jako też do służby w polnych lub stałych szpitalach mogą być umieszczeni jako duszpasterze.

Gdyby zaś kandydaci ci porzucili studya teologiczne i stan duchowny, do służby wojskowej powołani byc mogą.

§. 26. Obowiązani do służby w armii (marynarce wojennej) i landwerze urzędnicy państwa, urzędnicy prywatno-familijnych i dziedzicznych dóbr Najjaśniejszego Pana, urzędnicy funduszów publicznych, reprezentanci krajowych i powiatowych, gmin prowadzących zarząd polityczny, jeżeli posady te wymagają ukończonych studyów prawno-politycznych, dalej profesorowie i nauczyciele w publicznych lub prawem publicznego wykładania obdażonych zakładów naukowych, do których i szkoły ludowe policzyć należy, mogą na wypadek wojny w liczbie, niezbędnej do prowadzenia służby administracyjnej i nauki, na wniosek dotyczących ministrów fachowych za zezwoleniem Cesarza, na posadach swych pozostawieni być.

To samo postanowienie tyczy się kandycyonowanych w służbie pocztowej, telegraficznej i kolejowej, o ile są niezbędnemi do pełnienia służby.

§. 27. Kandydaci stanu nauczycielskiego szkół ludowych i nauczyciele w tychże zakładach, dalej właściciele odziedziczonych gospodarstw ziemskich, jeżeli tamże stale zamieszkują, gospodarstwem sami zarządzają, a dochody gruntowe gospodarstwa na samodzielne utrzymanie rodziny z pięciu osób złożonej wystarczają, lecz poczwórnej ilości określonych własnie dochodów nie przekraczają, powinni po wcieleniu ich do armii (marynarki wojennej) lub landwery, w czasie, który nauce w szkołach ludowych, a względnie prowadzeniu gospodarstwa najmniej przeszkadza, przez ośm tygodni wojskowo być ćwiczeni, poczem wracają na urlop, a w czasie pokoju jeszcze tylko w peryodycznych ćwiczeniach wojskowych biorą udział.

§. 28. Dla marynarzy z powołania, którzy do marynarki wojennej wcieleni zostali, a do których się w §. 22. nie stosuje, dalej dla maszynistów można w uwzględnienia ich technicznych wiadomości i w miarę ich wykształcenia do służby marynarskiej, w czasie pokoju zniżyć czynną służbę do jednego roku.

§. 29. Marynarze, którzy do marynarki wojennej wcieleni zostali, lecz do jakiejkolwiek szkoły nautycznej, lub do szkoły budowy okrętów uczęszczają, mają w pokoju na czas trwania frekwentacyi szkolnej urlop otrzymać.

§. 30. Liczba obowiązanych do służby wojskowej, mających się wcielić do armii (marynarki wojennej) i do rezerwy uzupełniającej (§. 13.) ma być rozrepartowaną na pojedyncze królestwa i kraje podług cyfry ludności takowych, w obrębie pojedynczych krajow zaś podług liczby zdatnych do wojska ma być rozłożoną na okręgi poborowe.

§. 31. Regularny pobor do armii (marynarki wojennej) i do landwery odbywa się każdego roku w czasie od 1. kwietnia do końca maja, wcielenie zaś do szeregów z dniem 1. października.

§. 32. Komisye mieszane przeprowadzają pobór z grona obowiązanych do służby wojskowej, w okręgu poborowym zamieszkałych, podług kolei klasy wieku, a w każdej klasie wieku podług kolei losu.

Wszyscy od 1. stycznia do 31. grudnia pewnego roku urodzeni młodzi mężczyźni stanowią razem jedną klasę wieku, która oznacza się według roku urodzenia.

Do poboru powołują się trzy klasy wieku.

Każdemu działowi armii lub marynarki przekazuje się najbardziej do niego uzdolnionych, z uwzględnieniem ile możności życzenia odstawionych do służby.

Liczba wcielonych w obrębie cyfry kontyngentu, jeszcze pozostała po pokryciu potrzeby broni specyalnych zakładów, przydzieloną zostanie dotyczącemu pułkowi okręgu uzupełniającego; mają oni ile możności być pozostawieni w okręgu uzupełniającym dla wykształcenia.

Po zupełnem pokryciu kontyngentu dla armii i marynarki wojennej, tudzież dla rezerwy uzupełniającej, nadwyżka zdolnych do służby wojskowej z powołanych trzech lat wieku, każdego okręgu poborowego, do landwery przydzieloną zostanie.

Przeznaczenie obowiązanych do służby wojskowej pierwszej i drugiej klasy wieku, do rezerwy uzupełniającej, jest czasowe i nie uwalnia od obowiązku stawiennictwa w drugiej względnie w trzeciej klasie wieku.

Przeznaczeni do rezerwy uzupełniającej mają, stosownie do swego uzdolnienia do rozmaitych działów armii, być powciągani w listy stawiennicze, w czasie pokoju pozostawieni w swoich obywatelskich stósunkach, a tylko w razie wojny na rozkaz Cesarza w miarę swego wieku do uzupełnienia armii lub marynarki wojennej użyć.

Po skończeniu wojny, powołani z rezerwy uzupełniającej opuszczają armię czyli marynarkę wojenną i wracają do dawnego swego stosunku.

Ci obowiązani do służby wojskowej, którym w trzeciej klasie wieku przyznano czasowe uwolnienie od obowiązku służby w armii (§. 17.) ze wstąpieniem do czwartej klasy wieku również wchodzą do rezerwy uzupełniającej.

§. 33. Jeżeli powołany do armii wstąpienia do armii, przy regularnym poborze wcielonym być nie może, to za pomocą środków prawnych później sprowadzić go należy; tymczasem zaś w miejsce jego wstepuje podług porządku listy poborowej, najbliższy jego następca, który był przeznaczonym do rezerwy uzupełniającej (§. 32).

Lecz w miejsce tylu nieobecnych, ilu prawdopodobnie w ciągu czterych miesięcy, licząc od końca okresu poborowego, z uwzględnieniem przestępnego stósunku zdatności, do służby wojskowej w armii i marynarce wojennej wcielonemi być mogło, w miejsce tylu nieobecnych należy wcielonych z największym numerem losowanym najstarszej klasy wieku oznaczyć jako następców i w stósunkach normalnych puszczać na czteromiesięczny urlop.

Czas do zadośćuczynienia zaniechanemu obowiązkowi poborowemu trwa aż do ukończonego roku 36 (§. 16).

§. 34. Obowiązani do stawania, których ze strony wojskowej wzbraniają się przyjmować do służby w armii (marynarce wojennej) lub landwerze, mogą na wniosek politycznych członków komisyi być przedstawieni do ostatecznej decyzyi mieszanej do powtórnego dochodzenia powołanej komisyi.

Decyzyi komisyi tej podlegają i tacy, już odstawieni do armii (marynarki wojennej) lub landwery, którzy do końca roku stawienniczego jako niezdolni do służby na uwolnienie przeznaczeni zostali.

Przeciw postanowieniu tej komisyi odwołać się nie można.

§. 35. Koszta przybycia do losowania i stawiennictwa każdy obowiązany do stawienia się, sam ponosi. Ubogich wspiera gmina, która także ponosi koszta podróży naczelnika gminy i urzędowego towarzysza obowiązanych do stawiennictwa.

Koszta podróży tych, co mają stanąć przed powtórną komisyą poborową. i dodanej im asystencyi ponosi skarb publiczny.

Wszelkie inne koszta mają być pokryte stósownie do zasad, istniejących dla urzędowania dotyczącej władzy.

§. 36. Rezerwiści podczas ich obowiązku rezerwowego mają brać udział w trzechkrotnych ćwiczeniach wojskowych, trwających każdą razą najdłużej cztery tygodnie.

Każde powołanie (§. 10.) do służby czynnej liczy się za jedno ćwiczenie.

Oprócz tego odbywa się co roku dla niepowołanych do ćwiczeń wojskowych rezerwistów po żniwach zgromadzenie dla kontroli, które jednak dłużej jak przez jeden dzień trwać nie powinno.

Ćwiczenia wojskowe i zgromadzenia dla kontroli w landwerze, określa ustawa o landwerze.

§. 37. Każdemu, który ukończył prawny obowiązek czynnej służby liniowej w armii lub marynarce wojennej, wolno, jeżeli zatrzymanie jego w służbie okazuje się korzystnem, zamiast przejścia do rezerwy, a nawet po upływie obowiązku służby rezerwowej, z roku na rok dalej wznawiać służbę czynną. Osobnemi przepisami określone będą materyalne korzyści, dla podoficerów którzy w taki sposób i pod takiemi warunkami, dalej w służbie z własnej woli pozostają.

Postanowienia te dotyczą także podoficerów i landwerzystów, pełniących służbę czynną przy korpusach i oddziałach landwery.

§. 38. Podoficerowie, którzy przez lat dwanaście, między temi najmniej przez lat ośm, jako podoficerowie, czynną pełnili służbę w armii, marynarce wojennej, lub w korpusach i oddziałach landwery, i dobrą uzyskali konduitę, zyskują przez to prawa do osiągnięcia posad w służbie publicznej, tudzież we wspieranych przez państwo przedsiębiorstwach kolejowych, żeglugi parowej i innych takowych.

Wykazanie postanowień niniejszych określone zostanie osobną ustawą.

§. 39. Regularne przenoszenie z linii do rezerwy i z rezerwy do landwery, z zatrzymaniem stopni szarzy, dalej uwolnienie z landwery po upływie ustanowionego dla każdej z tych kategoryi służbowych czasu (§§. 4 i 15.) nastąpi z końcem grudnia każdego roku; na przypadek wojny przenoszenie to, względnie uwolnienie, odbywa się dopiero na rozkaz cesarza.

Z okazyi przeniesienia lub uwolnienia dotyczący otrzymuje dokument legitymacyjny; opóźnione wydanie dokumentu tego nie pociąga za soba obowiązku służby po za prawny termin.

§. 40. Przed ukończeniem obowiązku służby dozwala się tylko na uwolnienie:

a) jeżeli wcielenie było przeciwne ustawie;

b) wrazie gdyby się okazała niewyleczalna niezdolność do służby;

c) jeżeli żołnierz wchodzi w jeden z określonych w §. 17. pod 1, 2, 3 stosunków; tudzież;

d) w pokoju uwolnienie otrzymać może wcielony jako następca z największem numerem najwyższej klasy wieku (§. 33) jeżeli poprzednik do końca roku stawienniczego wstępuje do armii lub marynarki wojennej. Czas wysłużony liczy się na rzecz następcy.

Wymienieni pod c) wchodzą, jeżeli stoją w trzeciej lub wyższej klasie wieku, zaś wymienieni pod d) natychmiast, do rezerwy uzupełniającej.

§. 41. W wypadkach pod a) i b) (§ 40) przypuściwszy, że pod b) nie ulega wątpliwości, iż niezdatność zachodziła już w czasie wcielenia, należy ubytek przy najbliższem regularnem stawiennictwie wynagrodzić.

Kto bez własnej winy poniosł szkodę przez bezprawne odstawienie, ma prawo żądać wynagrodzenia od tych, co się dopuścili winy.

We wszystkich innych wypadkach uwolnienia nie żąda się postawienia zastępcy.

§. 42. Każdy należący do klasy wieku obowiązanych do stawienia się przy najbliższem regularnem stawiennictwie, powinien się w miesiącu grudniu poprzedniego roku ustnie lub pisemnie zgłosić do naczelnika gminy swego miejsca rodzinnego lub miejsca pobytu; gdyby tego zaniechał, a jeżeli go nie wstrzymała nieprzezwyciężona przeszkoda, skazanym będzie, bez względu na dalsze

postępowanie prawne, na 100 zł. lub w razie niemożności uiszczenia grzywny na więzienie aż do 20 dni.

Grzywny przypadają gminnemu funduszowi ubogich w miejscu pobytu winnego.

§. 43. Naczelnicy gmin i prowadzący metryki odpowiadają za prawdziwość głównych podstaw do list stawienniczych, a pierwsi i za tożsamość osoby wprowadzonego, i powinni być pomocnymi władzom politycznym we wszystkich czynnościach urzędowych, do przeprowadzenia stawiennictwa potrzebnych.

§. 44. Kto przez komisyę poborową za niezdolnego na zawsze do służby wojskowej niezostał uznanym, lub kto w trzeciej klasie wieku nie otrzymał uwolnienia od obowiązku stawiennictwa, temu nie wolno się żenić przed wystąpieniem z trzeciej klasy wieku.

Do udzielania wyjątkowego pozwolenia na zawarcie małżeństwa w razie zachodzących szczególnych, a na uwzględnienie zasługujących okoliczności, upoważnionem jest ministerstwo obrony krajowej, które w tym celu może delegować dotyczącą władzę krajową, lecz pozwolenie to nie pociąga za sobą uwolnienia od obowiązku wstąpienia do armii (marynarki wojennej) lub do landwery.

§. 45. Obowiązany do służby, który się ożenił z przekroczeniem zawartego w §. 44. zakazu, z urzędu odstawionym będzie, a w razie niezdatności, skazany zostanie na karę pieniężną do 1000 złr. w. a. na rzecz gminnego funduszu ubogich, a w razie niemożności zapłacenia na więzienie do sześciu miesięcy.

Ci, którzy się bezprawnie przyczynili do zawarcia zakazanego małżeństwa karani być powinni grzywną do 500 złr. w. a. na rzeez gminnego funduszu ubogich, w razie zaś niemożności płacenia więzieniem, aż do trzech miesięcy; bezwzględnie na postępowanie jakiemu podpadają, stosownie do regulaminów służbowych, jeżeli zostają w służbie publicznej.

§. 46. Kto obowiązany jest stanąć przed komisyą stawienniczą, a bez należytego usprawiedliwienia nie stawa, tego uważać należy za zbiegłego od stawiennictwa; tego zaś, co go w tej mierze z przeświadczeniem popiera, uważa się za współwinnego.

Zbiegłego od stawiennictwa, stawia się z urzędu, a w razie uznania go za zdolnego, ma, jeżeli nieobecności swojej w przeprowadzonem w tym względzie śledztwie nie mógł usprawiedliwić, lecz stanął dobrowolnie, przez rok jeden, gdyby zaś niedobrowolnie stanął, ma służyć przez dwa lata nad czas prawnego obowiązku służby w linii; w razie uznania go za niezdolnego do służby wojskowej, karany będzie grzywną aż do wysokości 150 złr. w. a., w wypadku niemożności płacenia więzieniem aż do jednego miesiąca.

Jeżeli w tym razie zbiegły od stawiennictwa przekroczył już 36 rok życia (§§. 16 i 33) karany będzie grzywną aż do 1000 złr. w. a., w wypadku niemożności płacenia więzieniem aż do sześciu miesięcy.

Współwinni w zbiegostwie od stawiennictwa podpadają grzywnie aż do 500 złr. w. a. albo przy szczególnie obciążających okolicznościach aż do 1000 złr. w. a., a w razie niemożności płacenia, więzieniu karnemu do trzech, względnie do sześciu miesięcy.

Gdzie obowiązani do służby uchylają się w większej liczbie zbiegostwem od obowiązku stawiennictwa, można się chwycić w drodze rozporządzenia nadzwyczajnych środków zaradczych, pod warunkiem usprawiedliwienia takowych przed najbliższą Radę państwa.

§. 47. Każdy obowiązany do służby, któremu udowodniono rozmyślne uszkodzenie siebie samego, ma, jeżeli do jakiejkolwiek służby w armii (marynarce wojennej) jeszcze jest zdolnym z urzędu być odstawionym do armii i służyć ma dwa lata po nad czas trwania służby w linii.

§. 48. Landwera podlega:

W pokoju w kwestyach administracyjnych ministrowi obrony krajowej, w sprawach wojskowych uaczelnemu dowódzcy landwery; bliższe w tej mierze ustanowienia zawiera ustawa o landwerze; natomiast podczas wojny pod względem administracyjnym podlega także ministrowi obrony krajowej, pod względem zaś wojskowym wyznaczonemu przez Cesarza wodzowi.

Państwowy minister wojny powinien za pośrednictwem ministra obrony krajowej, a względnie naczelnego dowódzcy landwery, od ostatniego w drodze ministerstwa obrony krajowej, odbierać ciągłe wiadomości o stanie, uzbrojeniu, dyslokacyi, wojskowem wykształceniu i karności landwery.

§. 49. Oficerów landwery wszelkich stopni mianuje Cesarz.

Wyszczególniające i wszelkie w ogóle oznaki we wszystkich stopniach, wyekwipowanie i uzbrojenie, tudzież przepisy służbowe i ćwiczenia są te same co w armii.

§. 50. Każdy oficer, który jako taki najmniej przez rok pełnił służbę czynną, i którego się nie tyczy §. 19. w pokoju na własne żądanie, z zawieszeniem zwykłej należności, może być przeniesiony do rezerwy, lub też do landwery, gdyby był tylko jeszcze obowiązany do służby w landwerze.

§. 51. Każdy oficer, który się nie znajduje ani w śledztwie sądu karnego, ani sądu honorowego, może dobrowolnie złożyć swoją szarzę, co go ani od wypełnienia wymaganego jeszcze prawnie obowiązku służby wojskowej tak samo nie uwalnia, jak tego oficera, który w drodze sądu karnego lub honorowego, szarzy swej pozbawiony został.

§. 52. Oprócz czasu czynnej służby, podlegają stale urlopowani, którzy obowiązani są do służby w linii, tudzież rezerwiści i landwerzyści, przekroczywszy trzecią klasę wieku, dalej oficerowie rezerwy i landwery, jakoteż z zatrzymaniem pensyi i charakteru wojskowego spensyonowani oficerowie i urzędnicy, jak również c. k. inwalidzi patentowani, jeżeli nie przebywają w domach inwalidów, podlegają co do ożenienia się ogólnym ustawom i przepisom, wszelako z zachowaniem obowiązku służenia w armii (marynarce wojennej) lub landwerze.

§. 53. Urlopnicy w czasie urlopu swego, tudzież nieznajdujący się w czynnej służbie oficerowie i żołnierze z rezerwy i landwery podlegają we wszystkich swych stosunkach cywilnych, jak nie mniej w sprawach karnych i policyjnych, sądom i władzom cywilnym, i podpadają tylko tym ograniczeniom, które w ustawie niniejszej są uzasadnione i do utrzymania ewidencyi konieczne.

Zostający w czynnej służbie w armii, marynarce wojennej i landwerze, podlegają wojskowym ustawom karnym i dyscyplinarnym; pod względm zaś stosunków, cywilnych, nieodnoszących się do służby wojskowej, podlegają ustawom i władzom cywilnym.

Bliższe szczegóły w tem względzie określi osobna ustawa.

Wszyscy za granicą bawiący oficerowie i żołnierze z rezerwy i ladwery, dowiedziawszy się w drodze publicznej, że monarchii zagraża bliska wojna, i że powołano rezerwę i landwerę, winni bezzwłocznie wracać do kraju rodzinnego i zgłosić się do odpowiedniej władzy, nieczekając dopiero na osobne wezwanie.

§. 54. Uwolnienie w celu wychodźtwa może być udzielone zostającemu w obowiązku służby w linii lub rezerwie ze strony państwowego ministra wojny; landwerzyści zaś ze strony ministerstwa obrony krajowej; lecz obowiązanemu do służby w linii tylko w tenczas, jeżeli oboje rodzice proszącego o uwolnienie, lub drugi przy życiu pozostały rodzic kraj opuszcza.

W razie zaniechania wychodźtwa, dotyczący winien dopełnić resztę przerwanego uwolnieniem swojem obowiązku służby.

Podczas wojny, pozwolenia do wychodźtwa nie można udzielać żadnej osobie, obowiązanej do służby w armii (marynarce wojennej) lub w landwerze.

§. 55. Obowiązani do służby wojskowej, którzy do służby w armii (marynarce wojennej) lub landwerze nie mogli być pociągnięci, powinni złożyć odpowiednią taksę wojskową dla zakładów utrzymania inwalidów wojskowych.

Wysokość i sposob ściągania tej taksy określi odrębna ustawa.

Законъ зъ дня 5. Грудня 1868.,

которымъ для королевствъ и краѣвъ, въ Думѣ державной заступленныхъ, оуправильняе ся способъ полненія бранной повинности.

(Изъ Вѣстника законôвъ держ. 1868., часть LXVI. ч. 151.)

Съ согласіемъ обохъ палатъ державной думы оузнаю И потребнымъ роспорядити, якъ слѣдуе:

Артикулъ I. Способъ полненія бранной повинности опредѣляе ся последующимъ закономъ.

Артикулъ II. Нынѣшній законъ входитъ въ дѣйствіе съ днемъ своего обвѣщенія и ôтноситъ ся также съ всѣми въ §§. 21. включно до 29. содержимыми пособіями до служащихъ нынѣ въ постояннômъ войску и въ военнôй маринѣ, но съ тѣмъ ограниченіемъ, же со взгляду на трудности перехода оу нѣкоторыхъ родôвъ оружія, переведеніе бранцѣвъ 1865. и 1866. року до резервы (запасного войска), тамъ гдѣ державно-военный министеръ въ порозумѣніи съ министромъ земской обороны сіе безусловно потребнымъ оузнае, ôтбывати ся мае доперва въ 1870. роцѣ, за то же оувôльняютъ ся они во время своей запасной повинности ôтъ всякого оупражненія въ оружіи.

Артикулъ III. Дѣйствующіи для города Тріеста и его области изъятія и пособія дотычно полненія бранной повинности симъ оуневажняютъ ся.

Браннеповинніи давного округа Которского и сухой земли давного округа Дубровницкого въ королевствѣ Далматіи, бывшіи доси цѣлкомъ вôльными ôтъ войсковой службы, имѣютъ бранную повинность только въ ландверѣ (земскôй брани) полнити.

Объ оустройствѣ и оупотребленіи мужья въ Тиролю и Форарльберґу по мѣрѣ нынѣшного закона къ брани повинного, которое для пополненія стрѣлецкого полка не вымагае ся, якоже и о полненіи бранной повинности въ тамошнôй земскôй брани послѣдовати будутъ близшіи оуставовы дорогою краевого законодательства.

Артикулъ IV. Особы, за которіи передъ дѣйствіемъ сего закона на пôдставѣ роспоряженія зъ дня 21. Лютого 1856. положена и принята была такса оувôльненія, останутъ цѣлкомъ и на всегда вôльными ôтъ всякой войсковой службы.

Артикулъ V. Во время грозящой вôйны, если бы предписанный военный составъ постоянного войска и военной марины не былъ полночисленъ, могутъ всѣ тѣ, которіи по дотеперѣшнимъ законамъ о пополненіи войска до службы обовязаніи были и свою повинность вправдѣ выполнили, но въ войску (военнôй маринѣ) помѣщеніи не были, и 32. рокъ житія еще не совершили, по мѣрѣ своего вѣку на время вôйны къ службѣ въ запасной или земскôй брани потягаемі быти.

Артикулъ VI. Съ днемъ дѣятельности сего закона начиная не смѣе больше въ оупотребленіе входити кара тѣлесного наказанія и кара оувязи (желѣзами) ни въ войску, ни въ военнôй маринѣ, ни въ земской брани.

Артикулъ VII. Взглядомъ возлагаемыхъ по нынѣшному закону каръ прислужае поступаніе, вырокованіе и выконаніе политичнымъ властямъ по мѣрѣ издаваемыхъ для нихъ предписôвъ о политичныхъ карныхъ оурядованіяхъ.

Артикулъ VIII. Мôй министеръ земской обороны повиненъ, въ порозумѣніи съ державно-военнымъ министромъ, выдати роспоряженія требуеміи для исполненія сего закона.

Вѣдень, дня 5. Грудня 1868.

ФРАНЦЪ ЮСИФЪ в. р.

Тааффе в. р.	Пленеръ в. р.	Гаснеръ в. р.	Потоцкій в. р.
Ґискра в. р.	Гербстъ в. р.	Брестель в. р.	Берґеръ в. р.

Бранный законъ.

§. 1. Бранная повинность есть всеобща, и мусить лично выполняема быти всякимъ до брани способнымъ обывателемъ державнымъ.

§. 2. Вооруженная сила дѣлитъ ся на постоянное войско, военную марину, земскую брань и пополнительный запасъ; послѣдній яко пополненіе оубыткôвъ въ теченіи вôйны оказывающихъ ся взглядомъ оустановленного военного состава въ постояннômъ войску (военнôй маринѣ).

О составѣ ландштурма (земского ополченія) розрѣшитъ особенный законъ.

§. 3. Повинность ступати въ постоянное войско, въ военную марину или въ земскую брань, потôмъ въ пополнительный запасъ (§. 2.) начинае ся съ днемъ 1. Сѣчня календарского року, въ которôмъ бранноповинный совершае 20 лѣтъ житья.

§. 4. Службовая повинность продолжае ся въ постояннômъ войску и въ военнôй маринѣ:

а) три роки въ линіи;

б) семь лѣтъ въ запасѣ:

въ земскôй же брани:

а) два роки для тѣхъ, которіи по оконченнôй службовôй повинности въ постояннômъ войску, или изъ пополнительного запаса переводятъ ся въ земскую брань;

б) дванадцять лѣтъ для бранноповинныхъ, беспосередно (§. 32.) въ земскôй брани помѣщаемыхъ.

Записаніи въ пополнительный запасъ остаютъ ажъ до оконченого тридцятого рока житья призначеніи для службы въ постояннômъ войску (военнôй маринѣ) (§. 2. и 32.).

Тѣ, которіи службовую повинность въ военнôй маринѣ совершили, не суть обовязаніи до земской брани.

Время службы всѣхъ бранноповинныхъ, которыхъ взято въ теченіе правильного періода бранки (§. 31.), и ажъ до 1. Жовтня въ дорозѣ послѣбранки, начинае ся съ днемъ 1. Жовтня року бранки, а время службы бранцѣвъ внѣ сего періода взятыхъ и охотникôвъ начинае ся съ днемъ бранки.

§. 5. Въ слꙋчаю, если особенный законъ оухвалитъ составленіе земского ополченїѧ, то таковое сотворѧти сѧ може только изъ охотниковъ, непринадлежащихъ ни до постоѧнного войска ни до военной марины, ни до земской брани.

§. 6. Кто въ браннообовинномъ вѣкꙋ (§§. 3. и 4.) пріобрѣте право державного обывателѧ въ монархїи, имѣе безъ оглѧдꙋ на то, чи и въ ꙗкій способъ ôнъ свою бранню повинность въ прежной своей домовной державѣ оудовлетворилъ, припадающꙋю еще на него по семꙋ закони браннꙋю повинность выполнити по мѣрѣ вѣкꙋ своего житьѧ.

§. 7. Постоѧнное войско и военнаѧ марина призначенî сꙋть длѧ обороны всей монархїи противъ внѣшныхъ непрїѧтелей и длѧ оудержанїѧ порѧдка и беспечности внꙋтри.

§. 8. Земскаѧ брань въ войнѣ призначена длѧ вспиранїѧ постоѧнного войска и длѧ внꙋтренной обороны, а во времѧ мира изъѧтковымъ способомъ также длѧ оудержанїѧ внꙋтренного порѧдка и беспечности.

§. 9. Если составитъ сѧ земское ополченїе (§. 2.), то оно призначено вспирати постоѧнное войско и земскꙋю брань въ ôтраженїи непрїѧтелѧ, если ôнъ до краю вторгнꙋти намѣрѧе, а въ поборенїи егоже, коли ôнъ оуже вторгнꙋлъ.

По семꙋ земское ополченїе, ꙗко составнаѧ часть бранной силы, ставитъ сѧ пôдъ народоправнꙋю защитꙋ.

§. 10. Обовѧзаннїи до линїевой слꙋжбы, находѧщїи сѧ въ свѧзи съ постоѧннымъ войскомъ (военною мариною), имѣютъ всегда повиновати сѧ покликꙋ войсковыхъ властей до слꙋжбы.

Резерва (запасъ) може частково или цѣлкомъ только по приказꙋ цѣсарѧ покликана быти длѧ пополненїѧ постоѧнного войска и военной марины на стопꙋ военнꙋю.

Если только частковое покликанье запасныхъ мꙋжей къ дѣйствꙋющôй слꙋжбѣ потребнымъ окаже сѧ, то сїе дѣѧти сѧ повинно по колѣи рочниковъ, зачинаѧ ôтъ наймолодшого.

Покликанье и воздвиженїе земской брани послѣдꙋе также только по приказꙋ цѣсарѧ пôдлѧ оустановъ содержащихъ сѧ къ законѣ о земской брани.

Покликанье и оустроенїе земского ополченїѧ (§. 2.) послѣдꙋе по приказꙋ цѣсарѧ въ дорозѣ министра земской обороны въ оном ъ розмѣрѣ, въ ꙗкôмъ край беспосередно загроженъ есть непрїѧтельскимъ нападомъ. Дѣйствительное оупотребленїе земского ополченїѧ зависитъ ôтъ войскового вождѧ цѣсаремъ назначенного.

Покликанье мꙋжей запаса и земской брани до перїодичныхъ оупражненїй въ орꙋжїи (§ 36.) дѣе сѧ изъ стороны принадлежныхъ властей войска и земской брани.

§. 11. Сила постоѧнного войска и военной марины, требꙋемаѧ длѧ сполечной обороны всей монархїи, оустановлѧе сѧ, по мѣрѣ §§. 1., 2., 3. и 36. закона зъ днѧ 21. Грꙋднѧ 1867, Вѣстникъ законôвъ державныхъ ч. 146, въ порозꙋмѣнїи съ оугорскимъ соймомъ силою нынѣшного закона, не нарꙋшаѐ оуставомѣрныхъ правъ застꙋпательныхъ тѣлъ, полнымъ военнымъ составомъ въ 800.000 мꙋжа, безъ причисленїѧ ôтрѧдôвъ Войскового Пограничьѧ.

Въ семъ составѣ содержитъ сѧ оуже запасъ (§. 4.).

Сей военный составъ постоѧнного войска и военной марины имѣе слꙋжити длѧ слѣдꙋющихъ 10 лѣтъ.

Внесенїѧ, намѣрѧющїи оставити надаль безъ перемѣны или перемѣнити оустановленный военный составъ, имѣютъ на всѧкій слꙋчай передъ кôнцемъ девѧтого рокꙋ по оуставꙋ предложенî быти застꙋпательнымъ тѣламъ обохъ краевыхъ областей въ цѣли новой оугоды.

§. 12. Совокꙋпнаѧ сила земской брани зависитъ ôтъ числа обовѧзанныхъ къ слꙋжбѣ въ земской брани.

Королевства и краи, въ Дꙋмѣ державной застꙋпленнїи, не причислѧѧ Тиролю и Форарльберґа, ставѧтъ разомъ 79 батайлонôвъ пѣхоты, а изъ каждого пополнительного обвода кôнного полка по одномꙋ или по два ескадроны кôнницѣ.

Ближшїи оустановы содержатъ сѧ въ законѣ о земской брани.

§. 13. Контингентъ (оучастокъ), который пôдлѧ народонаселенїѧ розділити сѧ мае межи королевства и краи, въ Дꙋмѣ державной застꙋпленнїи, а краи оугорской корꙋны, и который потребный есть длѧ оудержанїѧ постоѧнного войска и военной марины въ выше (§. 11.) оустановленной силѣ, съ поглѧдомъ на заведеннꙋю системꙋ кадрôвъ (степеней) и образованїѧ, потôмъ длѧ пополнительного запаса, може — по оустановленїи его (оучастка) — передъ оуплывомъ 10 лѣтъ лише тогда вопроснымъ стати сѧ, если цѣсарь, въ дорозѣ дотычныхъ отвѣтственныхъ правительствъ, оузнае потребнымъ оумноженїе или оуменьшенїе оучастка; но дѣйствительнаѧ бранка рекрꙋтôвъ послѣдовати може лише тогда, если законодательство о ней на сейже рôкъ оуже и голосовало.

Весь десѧтилѣтнїй пополнительный запасъ не повиненъ быти большимъ, ꙗкъ первый рочный оучастокъ рекрꙋтôвъ, въ попереднôмъ оустꙋпѣ дозволенный.

При роспредѣленїи дотичного оучастка обохъ сторонъ, поки въ обохъ державныхъ областѧхъ не сотворитъ сѧ новое на рôвныхъ пôдставахъ основанное народочисленїе, слꙋжити имѣютъ пôдставою сꙋществꙋющїи нынѣ оурѧдовїи даннїи о народочисленїи, по которымъ изъ оустановленного состава въ 800.000 мꙋжа припадаютъ 470.368 мꙋжа на королевства и краи въ Дꙋмѣ державной застꙋпленнїи, а 329.632 мꙋжа на краи оугорской корꙋны, при чемъ пограничное народоселенїе, полнѧщое свою браннꙋю повинность инымъ способомъ, доти въ число не входитъ, поки заведенїе Пограничьѧ дѣйствительно сꙋществꙋе.

§. 14. Постоѧнное войско и военнаѧ марина пополнѧютъ сѧ:

а) Черезъ помѣщенїе воспитанникôвъ войсковыхъ воспиталищъ (§. 19.);
б) черезъ добровольный вступъ (§§. 20. до 24.);
в) черезъ бранкꙋ оурѧдовою дорогою (§§. 45. до 47.);
г) черезъ звычайнꙋю бранкꙋ, а въ слꙋчаю войны черезъ помѣщенїе записанныхъ въ пополнительный запасъ, которїи еще не перекрочили тридцѧтый рôкъ житьѧ (§§. 31. до 35.).

§. 15. Земскаѧ брань пополнѧе сѧ:

а) Черезъ помѣщенїе запасныхъ мꙋжей по окôнченôй войсково-слꙋжбовой повинности и записанныхъ въ дополнительный запасъ, которїи тридцѧть лѣтъ житьѧ пережили (§. 4.).
б) черезъ беспосередное придѣленїе браннообовинныхъ (§. 32.);
в) черезъ такихъ охотникôвъ, которїи своей бранной повинности оудовлетворили, до земской брани необовѧзанî, но до слꙋжбы еще способнî сꙋть, а именно съ повинностью двꙋлѣтной слꙋжбы, а въ разѣ потребы на времѧ вôйны.

§. 16. Длѧ встꙋпленїѧ въ постоѧнное войско и въ военнꙋю маринꙋ вымагае сѧ:

а) Державное обывательство въ одной изъ обохъ половинъ державы;
б) потребное дꙋшевное и тѣлесное оуспособленїе при высотѣ тѣла принаймнѣй въ 59 цалей вѣденьской мѣры; (потребнїи длѧ постоѧнного войска ремесленники, потôмъ морѧки и корабельнїи ремесленники принимаютъ сѧ безъ оглѧдꙋ на ихъ высотꙋ тѣла);
в) вѣкъ принаймнѣй полныхъ 17 и не выше 36 лѣтъ.

Чꙋжинцѣ могꙋтъ только за призволенїемъ цѣсарѧ на законное времѧ линїевой слꙋжбы пôдъ оусловїѧми б) и в) до встꙋпленїѧ въ постоѧнное войско (военнꙋю маринꙋ) изъѧтковымъ способомъ припꙋскаемî быти, если выкажꙋтъ сѧ безꙋсловнымъ на то соизволенїемъ своего правительства.

§. 17. Довременное оувольненїе ôтъ повинности встꙋпати въ постоѧнное войско, въ военнꙋю маринꙋ или въ земскꙋю брань полꙋчае:

1. Единый сынъ неспособного зароблѧти ôтцѧ или овдовѣлой матери;

2. по смерти ôтцѧ единый внꙋкъ неспособного зароблѧти дѣда или овдовѣлой бабы, если не имѣютъ сына;

3. братъ цѣлкомъ осиротѣлыхъ дѣтей.

Однакже только тотъ единый сынъ, внꙋкъ или братъ мае право на оувôльненїе, который есть законнобрачный и рôдный, если ôтъ оувôльненїѧ его зависитъ содержанїе его родичей, прародичей или братїй, и ôнъ обовѧзанность сїю выполнѧе.

Безбрачномꙋ сынꙋ прислꙋжае тоже самое оувôльненїе, если ôтъ сего оувôльненїѧ зависитъ содержанїе его безбрачной матери, и ôнъ обовѧзанность сїю выполнѧе.

Пôдъ тѣмже самымъ предположенїемъ рôвно единомꙋ сынꙋ, внꙋкꙋ или братꙋ почитꙋе сѧ тотъ, которого единый братъ или прочїи братьѧ

а) въ повинности линїевой слꙋжбы или въ запасѣ стоѧтъ,
б) молодшїи сꙋть ꙗкъ 18 лѣтъ, или
в) ради неизлѣчимыхъ дꙋшевныхъ или тѣлесныхъ вадъ до всѧкого заробкꙋ неспособнî сꙋть.

Кто на пôдставѣ сихъ оустановъ довременно былъ оувôльненъ, но титꙋлъ оувôльненїѧ оутратитъ или оусловїй его не выполнѧе, тотъ пôдлѣгае повинности встꙋпити въ постоѧнное войско, въ военнꙋю маринꙋ или въ земскꙋю брань по своей классѣ вѣкꙋ.

О довременныхъ оувольненїѧхъ рѣшае комиссїѧ бранки (§. 32.), противъ вырокꙋ которой вольный есть ôтзывъ до министерства краевой обороны, которое имѣе право, дотычнôй краевôй власти порꙋчити розрѣшенїе.

Противъ вырокꙋ бранковой комиссїи, потвержденного симъ министерствомъ или ôтпорꙋченною къ томꙋ краевою властїю, дальшїй ôтзывъ мѣстцѧ не имѣе.

§. 18. Тѣ браннообовиннїи, которїи хотѧ и не до властивой слꙋжбы, но способнî сꙋть до иныхъ слꙋжбовыхъ дѣйствїй длѧ военныхъ цѣлей, которїи обывательскомꙋ ихъ званїю сꙋть соотвѣтнî, могꙋтъ въ слꙋчаю вôйны до таковыхъ потѧгаемî быти.

§. 19. О помѣщенїи воспитанникôвъ войсковыхъ воспитательныхъ заведенїй въ постоѧннôмъ войскꙋ (военнôй маринѣ), рѣшаютъ войсковїи власти по сꙋществꙋющимъ на то особеннымъ предписамъ.

Каждый воспитанникъ такого заведенїѧ, образовавшїй сѧ на войсково-вольнôмъ или на наданнôмъ мѣстцѣ, обовѧзанъ черезъ 10 лѣтъ, а каждый пôлвôльнымъ войсковымъ мѣстцемъ пользовавшїй сѧ черезъ 7 лѣтъ, а образовавшїй сѧ ꙗко платный питомецъ черезъ 4 роки, считаѧ ôтъ днѧ выстꙋпꙋ изъ заведенїѧ, въ постоѧннôй армїи (военнôй маринѣ) лично присꙋтствꙋючи слꙋжити.

§ 20. Добровольно може встꙋпити въ постоѧнное войско (военнꙋю маринꙋ) всѧкїй тꙋземецъ, посѣдающїй къ томꙋ законнїи требованїѧ (§. 16.).

Выключенî сꙋть тѣ, которїи по поводꙋ карно-сꙋдового засꙋжденїѧ не сꙋть въ полнôмъ оуживанїи правъ обывательскихъ.

Малолѣтнїи потребꙋютъ согласїѧ своего ôтцѧ или опѣкꙋна на добровольное встꙋпленїе.

Добровольно встꙋпающомꙋ дозволено, выбирати то войско, въ которôмъ слꙋжити хоче, предполагаючи, же выбранное войско (ôтрѧдъ) имѣе право охотникôвъ принимати, и же охотникъ способный до него.

Браннообовиннымъ, которїи по классѣ своихъ лѣтъ (§. 32.) до звычайной бранки оуже покликанî сꙋть, въ перїодѣ бранки не позволѧе сѧ добровольно встꙋпати. Кто по законꙋ до бранки былъ обовѧзанъ, а не ꙗвилъ сѧ до ней, тотъ тратитъ симъ право до добровольного встꙋпꙋ доти, поки за залишенїи бранки не пôдвергне сѧ рѣшенїю бранковой комиссїи.

§. 21. Тꙋземцѣ, которїи посѣдаютъ такꙋю степень образованїѧ, же она ôтповѣдае совершеннымъ наꙋкамъ въ высшôй ґимназїи, высшôй реальной школѣ, или въ рôвнопоставленнôмъ ей оучебнôмъ заведенїи, и выкажꙋтъ сѧ о тôмъ свѣдочествами пꙋбличныхъ или правомъ пꙋбличности снабденныхъ оучебныхъ заведенїй сего рода, или положеннымъ передъ поставленною на то мѣшанною комиссїею испытомъ, и добровольно въ постоѧнное войско встꙋпаютъ и черезъ времѧ своей слꙋжбы изъ власныхъ средствъ одѣваютъ сѧ, воорꙋжаютъ и пропитꙋютъ (а при кôнницѣ также о конѧ и о прокормленїе его стараютъ сѧ), переходѧтъ сѧ въ запасъ во времѧ мира оуже по однолѣтнôй дѣйствꙋющôй слꙋжбѣ, считаючи ôтъ днѧ встꙋпленїѧ въ слꙋжбꙋ, и имѣютъ право, если свои наꙋки продолжаютъ, выбирати собѣ ґарнизонъ (розлогꙋ), ꙗко и рôкъ длѧ однолѣтного слꙋженїѧ ажъ до 25. рокꙋ жизни. Если они власными коштами жилище собѣ держатъ, то не слѣдꙋе имъ въ касарнѧхъ обитати.

Ꙗкїи оучебнїи заведенїѧ тꙋземнѧ и заграничьѧ рôвнопоставленнî сꙋть въ тôмъ взглѧдѣ высшимъ ґимназїѧмъ или высшимъ реальнымъ школамъ, потôмъ въ ꙗкїй способъ составлена есть мѣшанаѧ комиссїѧ, ꙗко и предметы и способъ испыта постановитъ краевое министерство въ порозꙋмѣнїи съ державно-военнымъ министерствомъ.

Также неимꙋщїи средствъ въ означеннôй сначала катеґорїи, если оудоводнѧтъ свою бѣдность, а взглѧдомъ безпорочного нравственного поведенїѧ и въ головныхъ предметахъ выкажꙋтъ сѧ классами ôтличїѧ или свѣдочествами доспѣлости, или же свѣдочествами объ положеннôмъ державнôмъ испытѣ съ оуспѣхомъ способности, имѣютъ припꙋскати сѧ до однолѣтной добровольной слꙋжбы, и въ теченїи ей изъ сполечного военного предосчота одѣваемî, воорꙋжаемî и продовольствꙋемî быти.

Если означенїи въ семъ параграфѣ охотники соотвѣтно зложили испытъ предписаный длѧ офицерôвъ запаса и земской брани, и однолѣтнꙋю слꙋжбꙋ окôнчили, то имѣютъ по мѣрѣ сꙋществꙋющихъ или поѧвлѧющихъ сѧ оупразднєнїй и пôдлѧ своей колѣи ꙗко офицерскїи аспиранты (оубѣгатели) именованî быти въ запаснїи офицеры. Офицеры сїи маютъ въ теченїи своей дальшой бранной повинности притѧгаемî быти еще до трехъ орꙋжейныхъ оупражненїй, каждого разꙋ найдолше на четыре недѣли.

При мобилизацїи (повздвиженїи) маютъ они въ теченїи 9 лѣтъ, пôдлѧ потребы и рѣшенїѧ и державно-военного министра или въ войскꙋ или въ земскôй брани, а по 9 лѣтахъ по своемꙋ законномꙋ призначенїю въ земскôй брани оупотреблѧемî быти.

§. 22. Морѧки по званїю, которїи такъ взглѧдомъ своего общого образованїѧ, ꙗко и дотычно своихъ съ добрымъ оуспѣхомъ въ тꙋземныхъ или заграничныхъ наꙋтичныхъ школахъ окôнченыхъ стꙋдїй выкажꙋтъ сѧ свѣдочествомъ или соотвѣтно зложенымъ испытомъ, принимати сѧ бꙋдꙋтъ до военной марины на однолѣтнꙋю добровольнꙋю слꙋжбꙋ, безъ обо-

вѧзанности самомꙋ одѣвати сѧ и самомꙋ продовольствовати сѧ, а по добре положенно̂мъ испытѣ, ꙗкои по мѣрѣ потребы именовани̂ бꙋдꙋтъ въ морскїи запаснїи офицеры.

Запаснїи сїи офицеры обовѧзани̂ сꙋть въ слꙋчаю во̂йны до морскои слꙋжбы всѧкого рода.

§. 23. Медицинеры могꙋтъ полнити однолѣтнꙋю добровольнꙋю слꙋжбꙋ въ войсковыхъ больницѧхъ, а ветеринеры (скотскїи лѣкари) ꙗко скотсколѣкарскїи практиканты при ꙗко̂мъ ко̂нно̂мъ или артилерїйско̂мъ полкꙋ или при фꙋргонской полево̂й ескадронѣ, если оуспособленїемъ къ томꙋ выкажꙋтъ сѧ.

Во времѧ во̂йны оупотреблѧютъ сѧ они, согласно своей слꙋжбово̂й повинности, или въ постоѧнно̂мъ войскꙋ (военно̂й маринѣ) или въ земско̂й брани, а также въ полевыхъ или иныхъ больницѧхъ.

§. 24. Фармацевты (апотекари) могꙋтъ однолѣтнꙋю добровольнꙋю слꙋжбꙋ полнити въ войсковыхъ апотекахъ, а во времѧ во̂йны оупотреблѧютъ сѧ подобно браннповиннымъ лѣкарѧмъ (§. 23.).

§. 25. Кандидаты дꙋховного сословїѧ всѧкои закономъ признанной церкви и религїйного товариства, если ихъ помѣщено въ постоѧнно̂мъ войскꙋ (военно̂й маринѣ) или въ земско̂й брани, по прошенїю ихъ высылаютъ сѧ на оурлопъ (о̂тпꙋскъ) длѧ продолженїѧ богословскихъ наꙋкъ.

По осѧгненїи высшого посвѧщенїѧ, о̂тносно по настꙋпившо̂мъ именованїи въ дꙋшпастыри, записꙋютъ сѧ они въ листꙋ войсковыхъ дꙋшпастырей, и могꙋтъ въ слꙋчаю во̂йны, по мѣрѣ ихъ бранкои повинности, или въ постоѧнно̂мъ войскꙋ (военно̂й маринѣ) или въ земско̂й брани, или также въ полевыхъ или постоѧнныхъ больницѧхъ ꙗко дꙋшпастыри оупотреблѧемі̂ быти.

Если же кандидаты сїи занехаютъ богословскїи наꙋки и дꙋховное званїе, то созвати сѧ имѣютъ на орꙋжейнꙋю слꙋжбꙋ.

§ 26. Стоѧщїи въ свѧзи съ постоѧннымъ войскомъ (военною мариною) или земскою бранїю оурѧдники державы, Всевысочайшихъ приватныхъ, фамилїйныхъ и авитикально-фондовыхъ добръ, оурѧдники пꙋбличныхъ фондовыхъ, краевыхъ и повѣтовыхъ застꙋпничествъ и громадъ пользꙋющихъ сѧ политичнымъ оуправленїемъ, если длѧ сихъ слꙋжбовыхъ посадъ вымагае сѧ свѣдочество о совершенныхъ правничихъ и державнонаꙋковыхъ стꙋдїѧхъ, пото̂мъ профессоры и оучители въ пꙋбличныхъ и правомъ пꙋбличности снабденыхъ оучебныхъ заведенїѧхъ, къ чемꙋ также народнїи школы причислѧютъ сѧ, могꙋтъ въ слꙋчаю во̂йны въ необходимо̂мъ длѧ оудержанїѧ оуправительной слꙋжбы и оучебности числѣ, по представленїю дотычного фахового министра и за соизволенїемъ цѣсарѧ на своихъ посадахъ оставлени̂ быти.

Ро̂внаѧ оустанова слꙋжитъ длѧ поставленныхъ въ почтово̂й, телеграфно̂й и желѣзнично̂й слꙋжбѣ, оско̂лько они длѧ оудержанїѧ дѣлательности сꙋть необходими̂.

§. 27. Кандидаты оучительского званїѧ длѧ народныхъ шко̂лъ и оучители сихъ заведенїй, пото̂мъ посѣдатели наслѣдованыхъ сельскихъ господарствъ, если они въ таковыхъ свое звычайное жилище имѣютъ, господарствомъ сами занимаютъ сѧ, и грꙋнтовый дохо̂дъ господарства на самостоѧтельное содержанїе родины изъ пѧти осо̂бъ выстарчае, и таковый дохо̂дъ въ четверо не перевысшае, маютъ по̂слѧ помѣщенїѧ въ постоѧнно̂мъ войскꙋ (военно̂й маринѣ) или земско̂й брани, во времѧ ꙗкъ наименьше препѧтствꙋющое народномꙋ оученїю а о̂тносительно господарско̂й дѣлательности, черезъ во̂семь недѣль войсково образовати сѧ, а пото̂мъ на о̂тпꙋскъ выслати, и во времѧ мира то̂лько на перїодичнїи оупражненїѧ въ орꙋжїи призываемі̂ быти.

§. 28. Онымъ въ военно̂й маринѣ помѣщеннымъ морѧкамъ по званїю, до которыхъ §. 22. не о̂тноситъ сѧ, ꙗко и машинистамъ, може въ оувзглѧдненїи ихъ техничныхъ знанїй и по мѣрѣ ихъ образованїѧ длѧ слꙋжбы во флотѣ, дѣйствꙋющаѧ слꙋжба въ мирное времѧ ажъ на одинъ ро̂къ сокращена быти.

§. 29. Морѧки, которїи въ военно̂й маринѣ помѣщени, но тꙋземнꙋю или кораблестроительнꙋю школꙋ посѣщаютъ, маютъ въ мирное времѧ о̂тпꙋщени̂ быти на часъ посѣщанїѧ сеи школы.

§. 30. Число браннповинныхъ помѣщаемыхъ въ постоѧнно̂мъ войскꙋ (военно̂й маринѣ) и въ дополнительно̂мъ запасѣ (§. 13.) имѣе роспредѣлено бити межи поединокїи королевства и краи по̂длѧ цифры ихъ населенїѧ, а внꙋтри поединокихъ краевъ по̂длѧ числа способныхъ къ брани межи браночнїи повѣты.

§. 31. Звычайнаѧ бранка длѧ постоѧнного войска (военнои марины) и длѧ земскои брани послѣдꙋе каждого рокꙋ въ теченїи времени о̂тъ 1. Цвѣтнѧ до ко̂нцѧ Маѧ, а помѣщенїе съ днемъ 1. Жолтнѧ.

§. 32. Бранки предпринимае мѣшанаѧ комиссїѧ изъ межи браннповинныхъ принадлежащихъ до повѣтꙋ бранки по колѣи розрѧдꙋ вѣкꙋ, а въ каждо̂мъ розрѧдѣ вѣкꙋ по колѣи лоса (жребїѧ).

Всѣ о̂тъ 1. Сѣчнѧ до 31. Грꙋднѧ ꙗкого рокꙋ рожденнїи молодїи мꙋжчины составлѧютъ разомъ розрѧдъ вѣкꙋ, который знаменꙋе сѧ рокомъ рожденїѧ.

До бранки призываютъ сѧ три розрѧды вѣкꙋ.

До каждого о̂трѧда войска или марины опредѣлѧютъ сѧ наиспособнѣйшїи къ томꙋ, при всевозможно̂мъ оувзглѧдненїи желанїй бранцевъ.

Число помѣщенныхъ, оставшое сѧ внꙋтри числа контингентꙋ (оучастка) по покрытїи потребности длѧ о̂тдѣльныхъ орꙋжїй и заведенїй, придѣлити сѧ мае къ принадлежномꙋ до пополнительного повѣта полкꙋ, и по возможности въ пополнительно̂мъ повѣтѣ оставити сѧ мае въ цѣли образованїѧ.

По совершенно̂мъ прїисканїи оучастка длѧ постоѧнного войска и военнои марины ꙗко и длѧ дополнительного запаса, придѣлае сѧ перевышка способныхъ къ военно̂й слꙋжбѣ изъ межи призванными трома розрѧдами вѣкꙋ каждого браночного повѣта до земскои брани.

Призначенїе браннповинныхъ изъ первого и второго розрѧда вѣкꙋ въ пополнительный запасъ есть довременное, и не оувольнѧе о̂тъ повинности ставити сѧ въ второ̂мъ, о̂тносно въ трето̂мъ розрѧдѣ вѣкꙋ.

Призначеннїи длѧ пополнительного запаса, смотрѧ по ихъ способности къ розличнымъ о̂трѧдамъ войска, маютъ въ листахъ бранки записани̂, въ мирное времѧ при своихъ обывательскихъ занѧтїѧхъ оставлени̂, и то̂лько въ слꙋчаю во̂йны по приказꙋ цѣсарѧ, и по мѣрѣ своего вѣкꙋ оупотреблени̂ быти длѧ дополенїѧ постоѧнного войска или военнои марины.

По око̂нченїи во̂йны о̂тпꙋскаютъ сѧ притѧгненїи мꙋжи пополнительного запса изъ свѧзи войска или военнои марины въ свои прежнїи о̂тношенїѧ.

Онїи браннповиннїи, которымъ въ трето̂мъ розрѧдѣ вѣкꙋ призано было довременное оуво̂льненїе о̂тъ слꙋжбовои повинности (§. 17.), съ переходомъ въ 4. розрѧдѣ вѣкꙋ встꙋпаютъ также въ пополнительный запасъ.

§. 33. Если кто до встꙋпленїѧ въ постоѧнное войско покликаный при звычайно̂й бранцѣ помѣщенъ быти не може, то его позднѣйшое представленїе споводовати сѧ мае законными средствами; межи тѣмъ мае, по колѣи въ листѣ бранки, на его мѣстце встꙋпити тотъ наиближшїи способный, который бы иначе призначенъ быти имѣлъ длѧ дополнительного запаса (§. 32.).

Однакже длѧ такъ много о̂тсꙋтствꙋющихъ, ско̂лько бы предвидимо въ теченїи четырехъ мѣсѧцей, считаючи о̂тъ око̂нченїѧ перїода бранки, съ оглѧдомъ на пересѣчный розмѣръ способности длѧ помѣщенїѧ въ войскꙋ постоѧнно̂мъ и въ военно̂й маринѣ припадати могло, ꙗко послѣмꙋжи назначити сѧ маютъ помѣщеннїи съ найвысшимъ числомъ жребїѧ найвысшого розрѧда вѣкꙋ, и при звычайныхъ о̂тношенїѧхъ о̂тпꙋстити на четыре мѣсѧцѣ о̂тпꙋска.

Времѧ къ выполненїю залишеннои повинности бранки продолжае сѧ до око̂нченного 36. рокꙋ житьѧ (§. 16.)

§. 34. Повиннїи къ бранцѣ, принѧтїе которыхъ на слꙋжбꙋ въ постоѧнно̂мъ войскꙋ (военно̂й маринѣ) и въ земско̂й брани изъ войсковой стороны о̂тмовлено, могꙋтъ по внесенїю политичныхъ члено̂въ комисїи длѧ розрѣшенїѧ представлени̂ быти мѣшанно̂й надсмотрно̂й комиссїи.

Рѣшенїю сеи комиссїи по̂двергати сѧ имѣютъ и такїи въ постоѧнное войско (военнꙋю маринꙋ) или въ земскꙋю брань оуже о̂тданнїи бранцѣ, которїи до ко̂нцѧ рокꙋ бранки ꙗко неспособнїи до слꙋжбы представлени̂ сꙋть длѧ выдаленїѧ.

Противъ обреченїѧ сеи комиссїи о̂твикъ мѣстцѧ не мае.

§. 35. Кошта ꙗвити сѧ до жребїѧ и бранки всѧкїй браннповинный самъ поношати имѣе. Неимꙋщихъ вспирати повинна громада, на которꙋю также кошта пꙋтешествїѧ предстоѧтелѧ громады и оурѧдового сопроводника браннповинныхъ спадаютъ.

Кошта на пꙋтешествїе надсмотрюемыхъ и приданныхъ имъ сопроводнико̂въноситъ скарбъ державный.

Всѣ прочїи кошта платити сѧ имѣютъ по сꙋществꙋющимъ засадамъ дотычнои оурѧдꙋющои власти.

§. 36. Запаснїи мꙋжи въ теченїи своеи запаснои повинности сꙋть обовѧзани̂ до трехъ орꙋжейныхъ оупражненїй за каждымъ разомъ найдалше по четыре недѣли.

Каждое покликанье (§. 10.) до дѣйствꙋющои слꙋжбы числитъ сѧ ꙗко оупражненїе.

Кромѣ того длѧ запасныхъ мꙋжей, до орꙋжейныхъ оупражненїй непокликаныхъ, отбываютъ сѧ ежерочно по жнивахъ контрольнїи сборы, которїи однакже не больше ꙗкъ еденъ день занимати повинні̂.

Орꙋжейнїи оупражненїѧ и контрольнїи сборы земскои брани оуправильнѧе законъ о земско̂й брани.

§. 37. Каждомꙋ, кто законнꙋю линїевꙋю слꙋжбꙋ въ постоѧнно̂мъ войскꙋ или въ военно̂й маринѣ дѣйствительно око̂нчилъ, а задержанїе его длѧ слꙋжбы користнымъ окаже сѧ, дозволено, вмѣсто перехода въ запасъ и долше надъ времѧ запаснои повинности, дѣйствꙋютъ слꙋжбꙋ добровольно о̂тъ рокꙋ до рокꙋ продолжати.

Вещественнїи пособїѧ длѧ по̂дофицеро̂въ, тѣмъ способомъ и по̂дъ сими предложенїѧми добровольно дальше слꙋжащихъ, оуправильнѧтъ сѧ особенными предписами.

Оустановы сїи слꙋжатъ также длѧ по̂дофицеро̂въ и мꙋжей земскои брани, которїи при инѧхъ и о̂тдѣлахъ земскои брани дѣйствительно слꙋжатъ.

§. 38. По̂дофицеры, которїи 12 лѣтъ, а въ то̂мъ принайменѣй 8 лѣтъ ꙗко по̂дофицеры, въ постоѧнно̂мъ войскꙋ, въ военно̂й маринѣ или въ инѧхъ и о̂тдѣлахъ земскои брани дѣйственно слꙋжили и добре справовали сѧ, полꙋчаютъ тѣмъ право до наданїѧ посадъ въ пꙋблично̂й слꙋжбѣ, пото̂мъ при вспираемыхъ державою желѣзничныхъ, пароходныхъ и иныхъ предпринѧтїѧхъ.

Выконанїе сихъ оустановъ оуправильнитъ особенный законъ.

§. 39. Правильное переведенїе изъ линїи въ запасъ а изъ запаса въ земскꙋю брань, съ задержанїемъ степеней чино̂въ, пото̂мъ оудаленїе изъ земскои брани, по оуплывѣ времени длѧ каждого изъ сихъ слꙋжбовыхъ родо̂въ оустановленного (§§. 4. и 15.), о̂тбывати сѧ мае съ ко̂нцемъ Грꙋднѧ каждого рокꙋ; въ слꙋчаю во̂йны послѣдꙋе сїе переведенїе, о̂тносно оудаленїе, доперва по приказꙋ цѣсарѧ.

По поводꙋ переведенїѧ или оудаленїѧ полꙋчае дотычный легитимацїйнꙋю грамотꙋ; о̂твлока въ выданїи сеи грамоты не основꙋе обовѧзанности слꙋжити долше надъ законное времѧ.

§. 40. Передъ око̂нченною слꙋжбовою повинностью дозволѧе сѧ оудаленїе:

а) если помѣщенїе было противозаконно;
в) при настꙋпившо̂й неизлѣчимо̂й неспособности до слꙋжбы;
в) если вожкъ попаде въ о̂тношенїѧ означеннїи въ § 17., число 1, 2, 3, пото̂мъ
г) въ мирное времѧ послѣмꙋжꙋ помѣщенномꙋ съ найбо̂льшимъ числомъ найвысшого розрѧда вѣкꙋ (§. 33.), скоро предомꙋжъ до ко̂нцѧ рокꙋ бранки встꙋпитъ въ постоѧнное войско, въ военнꙋю маринꙋ. Выслꙋженное времѧ причислѧе сѧ въ користь послѣмꙋжꙋ.

Поименованнїи по̂дъ в) постꙋпаютъ въ пополнительный запасъ, если стоѧтъ въ трето̂мъ или высшо̂мъ розрѧдѣ вѣкꙋ, а поименованнїи по̂дъ г) постꙋпаютъ отнюдь тꙋдаже.

§. 41. Въ слꙋчаѧхъ а) и б) (§. 40.), предполагаѧ, же взглѧдомъ б) оразъ нѣтъ сомнѣнїѧ, же неспособно̂сть оуже въ времѧ помѣщенїѧ сꙋществовала, дополненїе дѣѧти сѧ мае при наиближшо̂й звычайно̂й бранцѣ.

Черезъ противозаконнꙋю бранкꙋ безъ власнои вины шкодꙋ оутерпѣвшїй може о̂тъ виновного домагати сѧ зверненїѧ.

Во всѣхъ иныхъ слꙋчаѧхъ оудаленїѧ не требꙋе сѧ дополнительного мꙋжа.

§. 42. Каждый повинный до бранки, принадлежащїй къ розрѧдомъ вѣкꙋ обовѧзаннымъ ꙗвити сѧ при наиближшо̂й звычайно̂й бранцѣ, мае въ мѣсѧцѣ Грꙋдню попередного рокꙋ оу громадскои старшины мѣстцѧ своеи домовности или пребыванїѧ къ записꙋ ꙗвити сѧ письменно или оустно; если же сїе залишитъ, и не оправдае сѧ непреодолимою длѧ него перепоною, то бывае за то караемый, безъ оглѧдꙋ на дальшое законное постꙋпанїе, грошевою карою до 100 зол., а въ разѣ неспособности платити, оувѧзненїемъ до двадсѧти дней.

Карнїи гроши припадаютъ фондꙋ громадскихъ оубогихъ мѣстцѧ пребыванїѧ.

§. 43. Предстоѧтели громадъ и водители метрикъ сꙋть о̂твѣчателни̂ за точно̂сть прилогꙋ къ браночнымъ листамъ (выказамъ), а первїи также за тожно̂сть особы представлѧемыхъ, и маютъ политичнымъ властѧмъ помо̂чь давати при всѣхъ оурѧдованїѧхъ при проведенїи бранки.

§. 44. Кто о̂тъ браночнои комиссїи ꙗко неспособный до военнои слꙋжбы на всегда не есть признанъ или въ трето̂мъ розрѧдѣ вѣкꙋ о̂тъ браночнои повинности оувольненъ не былъ, передъ выходомъ изъ третого розрѧдꙋ вѣкꙋ женити сѧ не смѣе.

Браночноповиннымъ оудѣлѧти изъѧтковое позволенїе къ женитьбѣ въ слꙋчаю обстоѧтельствъ оувзглѧдненїѧ достойныхъ, оуповажнено есть министерство краевои обороны, которое на то о̂тпорꙋчити може дотычнꙋю

краевȣю власть; но призволенїе сїе не дае оувольненїѧ ѿтъ повинности къ вступȣ въ постоѧнное войско (военнȣю маринȣ) или въ земскȣю брань.

§. 45. Тотъ бранноповинный, который съ преступленїемъ содержимого въ §. 44. запрещенїѧ оженилъ сѧ, ѿставленъ бȣде оурѧдово, а въ слȣчаю неспособности карае сѧ грошевою карою ажъ до 1000 золотыхъ на громадскїй фондъ оубогихъ, въ разѣ же неимѣнїѧ грошей вѧзницею ажъ до шести мѣсѧцей.

Противъ тѣхъ, которїи при запрещенной женитьбѣ виновно содѣйствовали, наложити сѧ мае грошеваѧ кара до 500 золотыхъ, громадскомȣ фондȣ оубогихъ припадающаѧ, а въ слȣчаю неспособности платити вѧзницѧ ажъ до трехъ мѣсѧцей, ненарȣшаючи постȣпанїѧ съ ними подлѧ слȣжбовыхъ предписовъ, если они въ державной слȣжбѣ находѧтъ сѧ.

§. 46. Кто обовѧзанъ есть ꙗвити сѧ оу бранковой комиссїи, и безъ достаточного извиненїѧ не ставитъ сѧ, оуважае сѧ ꙗко бранный бѣглецъ, а кто емȣ при томъ свѣдомо помагае, ꙗко совиновникъ.

Бранный бѣглецъ ѿставлѧе сѧ оурѧдово, и тотъ, кто признанъ способнымъ до слȣжбы, если при выточенномъ слѣдствїи ѿсȣтствїѧ своего оправдати не могъ, но добровольно ставилъ сѧ, мае надъ законнȣю линїевȣю слȣжбȣ слȣжити больше одинъ рокъ, а если добровольно не ставилъ сѧ, два роки; если же признанъ не способнымъ до слȣжбы, то накладае сѧ емȣ грошеваѧ кара ажъ до квоты 150 зол., въ слȣчаю же неспособности платити вѧзницѧ ажъ до 1 мѣсѧцѧ.

Если бранный бѣглецъ въ такомъ слȣчаю 36 лѣтъ житьѧ (§§. 16. и 33.) оуже пережилъ, то карае сѧ грошевою карою ажъ до 1000 золотыхъ, или въ разѣ неспособности платити вѧзницею ажъ до шести мѣсѧцей.

Совиновники въ бѣгствѣ ѿтъ бранки подлѣгаютъ грошевой карѣ ажъ до 500 зол., или при особенно тѧготѣющихъ обстоѧтельствахъ ажъ до 1000 зол., а въ слȣчаю неспособности платити карѣ вѧзницѣ до трехъ, а ѿтносно ажъ до шести мѣсѧцей.

Тамъ, гдѣ бранноповиннїи въ большомъ числѣ ѿтъ бранной повинности черезъ бѣгство оусȣваютъ сѧ, могȣтъ длѧ запобѣженїѧ способнїи чрезвычайнїи мѣры въ дорозѣ роспорѧженїѧ принѧти быти, за оправданїемъ передъ найблизшею державною дȣмою.

§. 47. Каждый бранноповинный, который обличенъ бȣде въ оумысльномъ самоповрежденїи, мае, оскольно еще способенъ есть до ꙗкой нибȣдь слȣжбы въ войскȣ (военной маринѣ), оурѧдово тȣда ѿставленъ быти, и долженъ два роки долше надъ законнȣю линїевȣю слȣжбȣ слȣжити.

§. 48. Земскаѧ брань подвластна есть:

Въ мирное времѧ въ административномъ ѿтношенїи министрȣ краевой обороны, а въ войсковомъ взглѧдѣ верховномȣ начальникȣ земской брани; близшїи оустановы о томъ содержитъ законъ о земской брани; напротивъ же въ войнѣ въ административномъ взглѧдѣ также министрȣ краевой обороны, а въ войсковомъ ѿтношенїи начальникȣ цѣсаремъ назначенномȣ.

Державно-военный министеръ мȣситъ безпрерывно ѿтъ министра краевой обороны, ѿтносно верховного начальника земской брани, ѿтъ послѣдного въ дорозѣ министра краевой обороны завѣдомлѧемъ быти о станѣ, вооржженїи и мѣсторасположенїи, о войсковомъ образованїи и карности земской брани.

§. 49. Офицеровъ земской брани всѣхъ степеней именȣе цѣсарь.

Отзнаки розличїѧ въ всѣхъ степенѧхъ, снабденїе и вооржженїе, потомъ предписы длѧ слȣжбы и екзерцирки (оупражненїѧ) земской брани сȣть ровнїи онымъ постоѧнного войска.

§. 50. Всѧкїй офицеръ, который ꙗко такїй принайменѣй единъ рокъ дѣйственно слȣжилъ, и которого §. 19. не дотычитъ сѧ, може въ мирное времѧ на власное прошенїе подъ заоставленїемъ постоѧнныхъ належитостей въ запасъ или, если онъ лише еще обовѧзанъ до земской брани, въ земскȣю брань переведенъ быти.

§. 51. Всѧкїй офицеръ, противъ которого не выточено ани карносȣдовое ани честисȣдовое слѣдствїе, може свою саржȣ (степень) добровольно ѿложити, однакже тѣмъ не освобождае сѧ онъ ѿтъ выполненїѧ лежащой на немъ по законȣ слȣжбовой и бранной повинности, такъ само ꙗкъ и оный офицеръ, который въ дорозѣ карного или честного сȣда свою степень оутратитъ.

§. 52. Внѣ времени дѣйственного слȣженїѧ имѣютъ длѧ стало ѿпȣщеныхъ до линїи обовѧзанныхъ, потомъ длѧ запасныхъ и земскобранныхъ мȣжей, скоро они изъ третого розрѧда вѣкȣ выйдȣтъ, потомъ длѧ офицеровъ запаса и земской брани, ꙗко и длѧ офицеровъ и оурѧдниковъ съ задержанїемъ пенсїонной платы и войскового характера пенсїонованыхъ, а также длѧ ц. к. патентальныхъ инвалидовъ (недолȣгъ), если они въ недоложномъ домѣ не находѧтъ сѧ, дотычно бракосочетанїѧ дѣѧтельность общїи законы и предписы, однакже подъ оусловїемъ слȣжбовой повинности въ постоѧнномъ войскȣ (военной маринѣ) или въ земской брани.

§. 53. Оурлопники черезъ времѧ своего ѿпȣска, ꙗко и ненаходѧщїи сѧ въ дѣйствительной слȣжбѣ офицеры и мȣжи запаса и земской брани, подвлащенї сȣть во всѣхъ своихъ обывательскихъ ѿтношенїѧхъ, ꙗко и въ карныхъ и полицїйныхъ залежитостѧхъ цивильнымъ сȣдамъ и властѧмъ, и подлѣгаютъ только онымъ ограниченїѧмъ, котрої на семъ законѣ оснȣютъ сѧ и длѧ оудержанїѧ зримости сȣть потребнї.

Состоѧщїи на дѣйственной слȣжбѣ въ постоѧнномъ войскȣ, военной маринѣ и земской брани подлѣгаютъ войсковымъ законамъ кары и карности; но взглѧдомъ своихъ обывательскихъ отношенїй, войсковой слȣжбы не дотычащихъ сѧ, подлѣгаютъ они обывательскимъ законамъ и властѧмъ.

Близшое въ семъ направленїи оустановитъ особенный законъ.

Всѣ за границею находѧщїи сѧ офицеры и мȣжи запаса и земской брани сȣть обовѧзанї, скоро въ дорозѣ пȣбличности довѣдаютъ сѧ, же монархїи грозитъ близкаѧ войнa и покликанье запаса и земской брани наслѣдовало, беспроволочно домовъ вертати и къ роспорѧдимости ставити сѧ, не дожидаючи сѧ особенного покликаньѧ.

§. 54. Оудаленїе въ цѣли переселенїѧ дати може стоѧщомȣ въ линїевой и запасной повинности мȣжȣ державно-военное министерство, а мȣжȣ земской брани дотычное министерство краевой обороны; однакже повинномȣ до линїевой слȣжбы лише тогда, если обое родичи объ оудаленїи просѧщого, или одинъ живȣщїй родичъ переселѧютъ сѧ.

Если переселенїе не сбȣде сѧ, то дотычный мае остатокъ своей слȣжбовой повинности, оудаленїемъ прерванной, пополнити.

Во времѧ войны не смѣе давати сѧ позволенїе на переселенїе жадной особѣ, стоѧщой въ составѣ постоѧнного войска (военной марины) или земской брани.

§. 55. Тѣ бранноповиннїи, которїи къ слȣжбѣ въ постоѧнномъ войскȣ (военной маринѣ) или къ земской брани не могли притѧгненї быти, имѣютъ соотвѣтнȣю войсковȣю таксȣ платити длѧ призрѣнїѧ войсковыхъ инвалидовъ (недолȣгъ).

Величинȣ и способъ побиранїѧ сеи таксы опредѣлитъ особенный законъ.

---

(165) **Kundmachung.** (1)

Nr. 658-Pr. Von Seite des k. k. Oberlandesgerichts-Präsidiums in **Lemberg** wird hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht, daß wegen Sicherstellung des Tuches und der übrigen Materialien zu der dem gerichtlichen Dienerpersonale im **Lemberger** Oberlandesgerichts-Sprengel für das Cathegorienjahr 1869 gebührenden Amtskleidung am 12ten Februar 1869 Vormittags 10 Uhr eine mündliche Licitations- und zugleich Offert-Verhandlung stattfinden wird.

Die Lieferungslustigen werden daher eingeladen, entweder bei dieser Licitation zu erscheinen oder vor dem Beginn derselben ihre nach den Licitationsbedingungen einzurichtenden Offerte einzubringen.

Der Bedarf des sicherzustellenden Materials ist folgender:

a) $1931^{2}/_{3}$ Wien. Ellen mohrengraues Tuch $^{7}/_{4}$ W. Ellen breit (Nr. 1 Biała.)

b) $12^{1}/_{8}$ W. Ellen Steifleinwand 1 W. Ellen breit (Muster Nr. E.)

c) $727^{6}/_{8}$ W. Ellen grauen Zwilch $^{19}/_{24}$ Wien. breit (Muster Nr. 9).

d) 2446 W. Ellen aschgrauen Nankin 1 Wien. Ellen (Muster Nr. 6).

e) 209 Dutzend große weiße Beinknöpfe zu Zwillchkitteln (Muster Nr. H.)

f) $338^{1}/_{12}$ Dutzend Beinknöpfe größerer Gattung zu Beinkleidern (Muster Nr. G.)

g) $112^{6}/_{12}$ Dutzend Beinknöpfe kleiner Gattung zu Beinkleidern (Muster Nr. F.)

h) $412^{2}/_{12}$ Dutzend gelbe convexe Metalknöpfe größerer Gattung mit dem kais. Adler.

i) 118 Dutzend gelbe convexe Metalknöpfe kleinere Gattung mit dem kaiserl. Adler.

k) $80^{10}/_{12}$ Dutzend glatte Metalknöpfe größerer Gattung (Muster Nr. L.) und

l) $11^{8}/_{12}$ Dutzend glatte Metallknöpfe kleinerer Gattung (Muster Nr. M.)

Die nach dem Ausrufspreise ermittelte Vergütung beträgt 6614 fl. 4 kr. öst. W. und das hiernach zu erlegende Vadium 661 fl. öst. W. Die Ausrufspreise, die Licitationsbedingnisse und die Musterproben können vor dem Licitationstermine zu den gewöhnlichen Amtsstunden in der oberlandesgerichtlichen Präsidial-Kanzlei eingesehen werden.

Vom k. k. Oberlandesgerichts-Präsidium.

Lemberg, den 15. Jänner 1869.

(166) **E d y k t.** (1)

L. 2412. C. k. sąd krajowy we Lwowie niniejszem do powszechnej podaje wiadomości, iż w skutek prośby księcia Karola Jabłonowskiego jako kuratora zakładu Stanisława hr. Skarbka publiczna licytacya dzierzawy dóbr Brzozdowce z przyległościami Kuty, Hranki i Turzanowce w powiecie Bobreckim położonych, do tego zakładu należących, uchwałą tutejszego c. k. sądu z dnia 31go grudnia 1868 l. 68541 dozwolona i na dzień 28go stycznia 1869 rozpisana, odroczona została aż do dnia 4go marca 1869 o godzinie 10tej przed południem, na którymto dniu rzeczone dobra Brzozdowce z przyległościami pod warunkami poprzednio przedłożonemi przez publiczną licytacyę wydzierzawione zostaną.

Z c. k. sądu krajowego.

Lwów, dnia 16. stycznia 1869.

(164) **Obwieszczenie.** (1)

L. 60. Urząd gminny król. wolnego miasta Stryja podaje niniejszem do powszechnej wiadomości, iż celem wydzierzawienia miejskich dóbr Duliby i Grabowiec, a to na czas od 1. maja 1869 do ostatniego kwietnia 1875 albo też do ostatniego kwietnia 1878 odbędzie się na dniu 18. lutego 1869 o godzinie 10. przed południem w kancelaryi urzędu gminy miasta publiczna licytacya, przy której dobra powyższe najwięcej ofiarującemu wydzierzawione zostaną.

Za cenę wywołania stanowi się czynsz roczny w kwocie 5000 zł. w. a.

Wzywają się przeto wszyscy licytować chęć mający, ażeby na dniu oznaczonym zaopatrzeni w wadyum 1000 zł. w. a. do licytacyi stanęli, przy której resztę warunków ogłoszone będą.

Stryj, dnia 12. stycznia 1869.

Carchesy w. r.
burmistrz.

(161) **Ogłoszenie.** (1)

Nr. 6513. C. k. sąd powiatowy w Brzeżanach podaje do wiadomości, iż na prośbę Stefana Sandeckiego imieniem nieletnich Maryi, Justyny i Paraski Sandecki, celem ściągnięcia wywalczonej przez Feśkę Sandecką przeciw Hnatowi Semenów sumy 174 zł. $9^{1}/_{2}$ kr. w. a. wraz z 4proc. odsetkami od dnia 8. marca 1857 liczyć się mającemi, tudzież kosztów egzekucyjnych w kwotach 3 zł. 97 kr., 5 zł. 51 kr., 6 zł. 2 kr. i 2 zł. 66 kr. w. a. już przyznanych, niemniej też kosztów niniejszej egzekucyi w zniżonej ilości 9 zł. 82 kr. w. a. przymusowa publiczna sprzedaż gospodarstwa włościańskiego do dłużnika Hnata Semenów należącego w Trościańcu pod Nr. konskr. 18 położonego, 24 morgów pola w sobie zawierającego i żadnego ciała tabularnego nie mającego, dozwoloną została, która to sprzedaż w tutejszym sądzie w trzech terminach, a mianowicie dnia 2go marca, 18go marca i 8go kwietnia 1869, każdą razą o 10tej godzinie przed południem przedsięwziętą będzie.

Sprzedać się mające gospodarstwo włościańskie na powyższych dwóch terminach tylko za lub wyżej ceny szacunkowej kwotę 241 zł. w. a. wynoszącej, na trzecim zaś terminie także i niżej tej ceny szacunkowej sprzedane zostanie,

Każdy kupienia chęć mający obowiązany będzie 10proc. wadyum, t. j. kwotę 24 zł. 10 kr. w. a. do rąk komisyi licytacyjnej w gotówce złożyć, któreto wadyum kupicielowi do ceny kupna wrachowane, reszy zaś licytantom po ukończeniu licytacyi zwrócone będzie.

Reszte zaś warunków licytacyjnych, jakoteż akt oszacowania w tutejszej registraturze przejrzane być mogą.

Z c. k. sądu powiatowego.

Brzeżany, dnia 10. stycznia 1869.

(158) **Concurs-Ausschreibung.** (1)

Nro. 1624-Pr. Bei dem k. k. Bezirksgerichte in **Milówka** ist eine Bezirksgerichts-Adjunktenstelle mit dem Jahresgehalte von 800 fl. öst. W. und dem Vorrückungsrechte in die höhere sistemisirte Gehaltsclasse in Erledigung gekommen.

Die Bewerber um diese Stelle haben ihre gehörig adjustirten Gesuche im vorgeschriebenen Wege binnen 14 Tagen nach der dritten Einschaltung dieses Concurses in die Lemberger ämtliche Zeitung an das Krakauer k. k. Landesgerichts-Präsidium einzubringen.

Vom Präsidium des k. k. Landesgerichtes.

Krakau, am 17. Jänner 1869.

(110) **E d i c t.** (1)

Nro. 21773. Vom **Stanisławower** k. k. Kreis- als Handelsgerichte wird über das Gesuch des K. Kiesler ddto. 21. December 1868 Z. 21773 aus Anlaß des ihm abhanden gekommenen Wechsels des Inhaltes: „Stanislau am 15. August 1867, am 15. Au„gust 1868 zahlen Sie gegen diesen Prima Wechsel „an die Ordre meiner Eigenen die Summe von Gul„den Hundert Siebenzig und Fünf in öst. W., den „Werth erhalten, und stellen es auf Rechnung laut „Bericht. — Hr. Wolf Stein in Stanislau. — K. Kiesler m. p., angenommen Wolf Stein m. p." — Der Besitzer dieses Wechsels wird hiemit aufgefordert, denselben binnen 45 Tagen diesem Gerichte vorzulegen.

Stanisławów, 23. December 1868.

(131) **Kundmachung** (2)

zur Verpachtung mehrerer Brettmühlen auf der Domäne Dolina.

Nr. 531. Die k. k. Finanz-Bezirks-Direction in Stanislau verpachtet folgende Brettmühlen auf der Domäne Dolina auf die Dauer vom 1ten April 1869 bis Ende December 1871, und zwar:

a) Suchodoler obere mit 2 Segegängen und 2 Sägeblättern;

b) Suchodoler untere mit 2 Sägegängen und 2 Sägeblättern;

c) Ilemnaer mit 2 Sägegängen und 3 Sägeblättern;

d) Mizuner mit 4 Sägegängen und 7 Sägeblättern.

Die wesentlichsten Licitationsbedingnisse sind:

1. Der einjährige vierterjährig in Voraus zu bezahlende Pachtzins für die obgenannten Brettmühlen beträgt, und zwar: ad a) 180 fl. öst. Währ., ad b) 260 fl. öst. W., ad c) 300 fl. öst. W. ad d) 500 fl. österr. Währ.

2. Die zur Erzeugung der Brettklötze nothwendigen 12 bis 26" starken Tannen oder Fichtenstämme werden von dem Pächter in den currenten Schlägen ausgezeichnet, und der Pächter ist verpflichtet hieraus 3° oder 4° lange Brettklötze auf eigene Kosten zu erzeugen und jährlich zu den obgenannten Brettmühlen mindestens, und zwar: ad a) 3200, ad b) 4600, ad c) 5500 und ad d) 9000 Currentklafter käuflich abzunehmen.

3) Ist der Pächter verpflichtet die beim Pachtantritte vorgefundenen Brettklötze gegen Bezahlung der Tarifspreise zu übernehmen und beim Ausgange der Pachtung eine gleiche Anzahl Brettklötze gegen Rückvergütung der Tarifspreise zurückzulassen.

4) Die zum herrschaftlichen Bedarfe und für die k. k. Salinen erforderlichen Schnittmaterialien hat derselbe gegen Vergütung der mittelst eines eigenen Tarifs normirten Preise zu liefern.

5) Die Betriebswerke und Gebäude hat der Pächter auf eigene Kosten gegen unentgeldliche Beigabe blos des rohen Zeug- und Bauholzes am Stocke zu erhalten und vor Feuer zu assecuriren.

6) Behält sich die Staatsverwaltung die Wahl unter den Offerenten ohne Rücksicht auf den Meistbot vor.

7. Es werden blos schriftliche versiegelte Offerten bis 22. Februar 1869 zwei Uhr Nachmittags bei dem k. k. Finanz-Bezirks-Directions-Vorstande in Stanislau angenommen werden, dieselben müssen jedoch mit dem Vadium und rücksichtlich Caution: ad a) von 200 fl, ad b) 300 fl., ad c) 400 fl., ad d) von 600 fl. öst. W. im Baaren oder in Staatspapieren, letztere nach dem Curswerthe belegt sein, die Benennung der Brettmühle nebst dem bestimmten Preisanbot für die zu erkaufenden Brettklötze nach Percenten der diesfälligen Tarifspreise, sodann den Pachtzins nicht nur in Ziffern sondern auch in Buchstaben genau ausgedrückt enthalten, und ohne irgend einen Vorbehalt die Erklärung in sich fassen, daß der Offerent sich allen Licitations- und Vertragsbedingnissen unterziehe.

Die näheren Licitationsbedingnisse können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direction in Stanislau und bei den Localämtern in Dolina eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direction.

Stanislau, am 14. Jänner 1869.

(139) **E d i c t.** (2)

Nr. 16178. Von Seiten des Tarnower k. k. städt. deleg. Bezirksgerichtes wird bekannt gegeben, daß zur Hereinbringung der von Kellmann Sollender gegen Peter Pokuta mit hiergerichlichem Urtheile vom 27. März 1867 Z. 1876 ersiegten Forderung pr. 55 fl. öst. W. s. N. G. die öffentliche Feilbietung der dem Executen Peter Pokuta resp. dessen liegenden Nachlaßmasse gehörigen, keinen Tabularkörper bildenden Grundwirthschaft sammt Wirthschaftsgebäuden sub Nr 52 in Swierczków, Tarnower Bezirkes hiergerichts unter folgenden Licitationsbedingungen vorgenommen werden wird:

1. Zur Vornahme derselben werden drei Termine, nämlich auf den 22. Februar 1869, 24. März 1869 26. April 1869 um 10 Uhr Vormittags bestimmt, bei deren zwei ersteren die obgezeichnete Grudwirthschaft sub Nr. 52 in Swierczków nur über oder wenigstens um den als Ausrufspreis dienenden Schätzugswerth pr. 421 fl. 50 kr. öst. W., beim dritten hingegen auch unter demselben an den Meistbietenden wird hintangegeben werden.

2. Jeder Kauflustige ist verpflichtet vor Beginn der Licitation 10% des Schätzungswertes, d. i. den Betrag von 42 fl. 15 kr. öst. W. im Baaren als Vadium zu Handen der Licitations-Commission zu erlegen.

3. Der Ersteher wird gehalten sein, binnen 30 Tagen nach der Rechtskraft des den Licitationsact genehmigenden Bescheides den Kaufschilling nach Abschlag des im Baaren erlegten Vadiums an das h. g. Depositenamt zu erlegen, worauf ihm der physische Besitz des gekauften Grundstückes übergeben und das Eigenthumsdecret ausgefertigt werden wird.

4. Die Uebertragunsgebühr, so wie alle vom Tage der Uebergabe des gekauften Grundstückes entfallenden Grund- und sonstigen Steuern und Abgaben hat Käufer aus Eigenem zu tragen.

5. Falls Käufer die dritte Bedingung nicht erfüllen sollte, alsdann wird das in Rede stehende Grundstück sub Nr. 52 in Swierczków im Wege der Relicitation bei einem einzigen Termine auch unter dem Schätzungswerthe auf Gefahr und Kosten des contractbrüchigen Käufers veräußert werden, und der contractbrüchige Käufer für jeden aus seiner Wortbrüchigkeit entstehenden Schaden für verantwortlich mit seinem sämmtlichen Vermögen erklärt.

Tarnow, am 31. December 1868.

(140) **Kundmachung.** (2)

Nro. 3303. Vom k. k. Bezirksgerichte zu Wojniłów wird den unbekannten Erben nach Michael Durkało aus Wojniłów hiemit bekannt gemacht, daß Mortko Spigiel wider die liegende Massa nach Michael Durkało hiergerichts die Klage de praes. 31ten Juli 1868 Z. 3303 auf Zahlung des Betrages von 11 fl. 60 kr. öst. W. ausgetragen hat, daß zur summarischen Verhandlung dieser Rechtssache die Tagfahrt auf den 5. Februar 1869 um 9 Uhr Vormittags anberaumt, und zum Curator dieser liedenden Massa Assafat Durkało aus Wojniłów bestellt wurde.

Es werden demnach die unbekannten Erben nach Michael Durkało aufgefordert, bei dieser entweder selbst zu erscheinen, oder mit dem bestellten Curator sich in das Einvernehmen zu setzen, oder einen andern Sachwalter zu wählen, widrigens sie sich die nachtheiligen Folgen selbst beizumessen hätten.

Wojniłów, 21. November 1868.

(147) **Obwieszczenie.** (2)

Nr. 20366. Ces. król. sąd obwodowy Tarnowski niniejszym edyktem wiadomo czyni, iż p. Dr. Adam Morawski przeciw domowi handlowemu w Bernie Herzogenroth albo Hercogenrath et Greisinger, z egzystencyi niewiadomemu, albo jego masie leżącej, albo jego sukcesorom z nazwiska, miejsca pobytu i życia niewiadomym o orzeczenie, że pretensya dla tego domu handlowego na cenie kupna realności Nr. 91 w Tarnowie na V. miejscu w kwocie 609 złr. 4 kr. m. k. czyli 639 złr. 52 kr. w. a. kolokowana jest przedawnioną i zgasła, że takowa z tabeli płatniczej wykreśloną, tudzież że kwota na zaspokojenie tej wierzytelności z ceny kupna zatrzymana na umorzenie poniżej kolokowanych wierzytelności obrócona być ma, skargę wniósł i o pomoc sądową prosił — w skutek czego termin na 19go lutego 1869 o godzinie 9tej rano wyznaczonym został.

Ponieważ istnienie zapozwanego domu handlowego w Bernie Hercogenroth albo Herzogenrath et Greisinger jest niewiadomem, tudzież sukcesorowie tego domu z nazwiska, życia i pobytu są niewiadomi, przeznaczył tutejszy sąd dla zastępstwa na koszt i niebezpieczeństwo zapozwanego tutejszego p. adwokata Dr. Rosenberga z substytucyą p. adwokata Dr. Reinera na kuratora, z którym wniesiony spór według ustawy cyw. dla Galicyi przepisanej przeprowadzonym będzie.

Tym edyktem przypomina się zapozwanemu, ażeby w przeznaczonym czasie albo się sam osobiście stawił, albo potrzebne dokumenta przeznaczonemu zastępcy udzielił, lub też innego obroncę obrał i tutejszemu sądowi oznajmił, ogólnie do bronienia prawem przepisanych środków użył, inaczej z jego opóźnienia wynikające skutki sam sobie przypisaćby musiał.

Z rady c. k. sądu obwodowego

Tarnów, dnia 31. grudnia 1868.

(160) **Ogłoszenie.** (1)

L. 290. C. k. sąd obwodowy w Samborze podaje niniejszem do wiadomości, że otworzony tusądową uchwałą z dnia 9. września 1868 l. 9759 konkurs wierzycieli do majątku Marcelego Strawińskiego na skutek orzeczenia c. k. sądu wyższego krajowego we Lwowie z dnia 25. listopada 1868 l. 32917 odwołuje się.

Z c. k. sądu obwodowego.

Sambor, dnia 12. stycznia 1869.

Doniesienia prywatne.

Die

FILIALE

der k. k. priv. österr. Kredit-Anstalt für Handel und Gewerbe

in

Lemberg

bringt hiermit zur öffentlichen Kenntniß, daß sie

den Zinsfuß für ihre Cassa-Scheine vom

1. November l. J. ab,

von 3½% auf 4% gegen achttägige Kündigung

erhöht, und ihre sämmtlichen in Umlauf befindlichen

Cassa-Scheine

vom 1. November

angefangen mit 4% gegen 8tägige Kündigung verzinst.

Lemberg, am 24. October 1867. (2—33)

JAN KLEIN,

poleca Szanownej Publiczności swój

handel korzenny i win,

oraz **własnego wyrobu**

Piwo porterowe — wiadro 10 zł.

Piwo bawarskie — Leżak — wiadro 6 zł. 50 c.

Olej rzepakowy rafinowany — funt 32 cent. i 30 cent.

Makuchy rozmaite — cetnar 2 zł. 60 c.

Świece stołowe i do latarni — funt 40 c.

Mydło suche dwuletnie po 34, 32 i 30 c.

Cegły i **kamienie** w różnych gatunkach.

(1—52)

Die k. k. privileg. allgemeine österr. Boden-Credit-Anstalt. (127—4)

(Stadt, Herrengasse Nr. 8)

ist derzeit in der Lage, zu günstigeren Bedingungen Hypothekar-Darlehen auf landtäfliche **Güter**, auf kleinen **Grundbesitz** und auf **Häuser** (bei letztern auch in österreichischer Währung Bankvaluta) zu gewähren.

Z c. k. galic. drukarni rządowej.